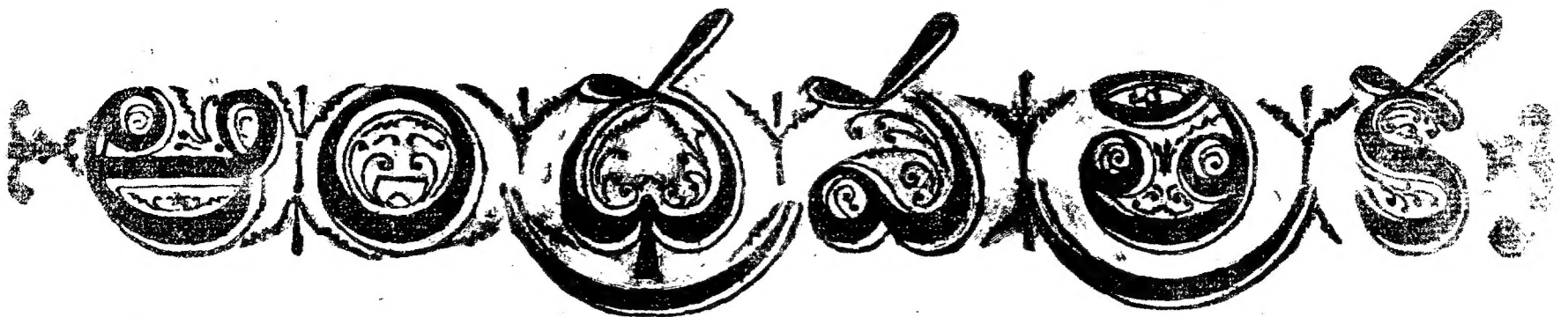

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విజయవరం 1-3 0-1-6

Telephone No. 544

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 8-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨.

No. 185
సంచిక ౧౮౫

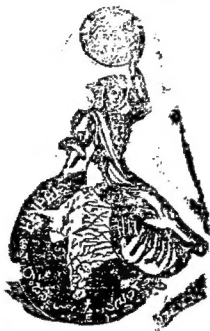
అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారిచే వేలవ వేల యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష. పీఠి కూచి కొన్ని జానముగలుగడు.

అమృతాంజనము న క ల వి ద

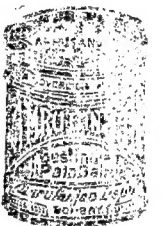

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుబొట్ల కాపును,
సర్పపు నొప్పుల బారదోలును, బొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే జెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ప్రహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

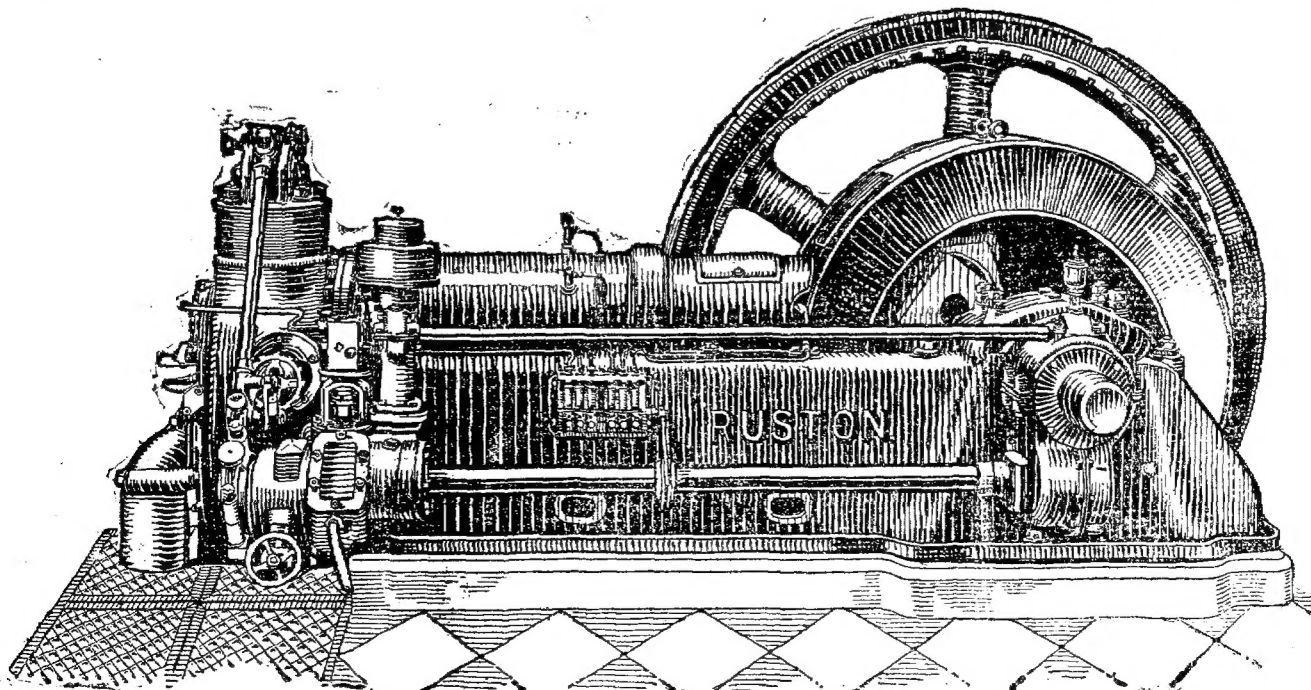
శతగ్రాహిణిద్రవ్యతో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టికం టెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగును వ్రాయుడు
మద్రాసులో స్టోల్ ఏజంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ వెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

(383)

Now Ready for Sale :

1924-25 Edition

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factories, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS :

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

వెలసల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

సాక్ష్యపు కంటాచలపండితులు వారి లోకామయవార కర్తవ్యముతలు:—ఈ దివ్యమగమ మిక్కిలి విజయవంతమైనది, మంత్రమంత్రపుష్ప, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధముదీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-800 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0.4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1.4-0. స్వాగతం, పోజులున్నవారు, విడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపాదములతో వాడవలెను. ఇంకా ఈ దిగుతలెంపబడినది ఆర్యద్యుతమగు గుణమిచ్చును.

వ్యవస్థాపకసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి క్షీణము కలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిచాలావలెముఖ్యమైనది. వైవాధ్యమును కుదుర్చుటయేగాక మంచిరక్తకృత్తిని, ఆయుర్రసైన్యభావవృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగములకలెలము:—కండ్లుమంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విసుకుని లలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు కఠో, నేత్రకోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

వ్యధవరహితము:—ఎద్దిరకము రీతు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మాడుపుటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

వారికొంచెనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకాయుట, ముసక గాయములు, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంటు మొదలగునవిమాయమగును 0-8-0

ఈ ఔషధములన్నియు భరణ్యులము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మాఔషధములు కొనివారికే తెలియదు.

సాక్ష్యపు కంటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

శ్రీ సీతారాధువవైద్యశాల, మైసూరు.

594)

మెన్తరిజము నేర్చుకొనుదు

1416

మెన్తరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్సెస్ ట్రే మన్, ఆర్థుక్రీ, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెన్తరిజమయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మరహితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేకకే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

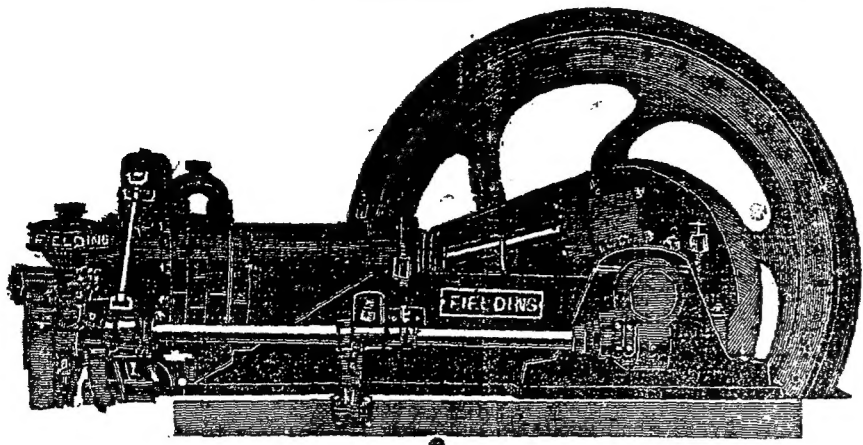
మొత్తం 1-కి రు. 1.0-0 పోస్టేజి 0.4-0

ప్రాథెనర్, నేఖర్, మెన్తరిజము ఏలూరు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీలింగు" వేటంటు శమిడిశల్ క్విక్ స్టార్టింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యా యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చల్లని సిలిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతుష్టి కరముగా పనిచేయును. కూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

పోల్ యేజంటు:-

కెరెఫోన్ నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., పోస్టు బాక్సు నెం 203 రు. 12, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

1593

భగవద్గీత

చక్కని ములభవనము. మందరిమైన లైండు. సోగైన గోజాకాగితములపై ముద్రితము. టెల పడితబాలు. ఈ ములభవనము దైవజ్ఞానమును సహ్యార్థములను తెల్పుచు, ఎల్లరకు నత్యంతోపయుక్తమై యుండును. ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

వైపు స్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల కిరణును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనములును, ప్రధానము అను విషయము నర్వజనులకును తెలిసినవిషయమే కాదా! ఈ రెండింటియందును కలకు వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాచీన (లింగిక) వ్యాధి అని

వ్యాధిగ్రస్తునివస్యమును నివృత్తియొనకముగా జేసి యామరజాంతరమున వాధించు చుండును. ఇట్టివ్యాధులకు లోనికి తీసికొనుచుండు లోనే చూపయోగింపబడుచు వచ్చి నది గాని యది యావ్యాధులను నివారించ లేక పోవుటయే గాక రసవిషగ్రంథాదులు చేరినదిగా నుండుటచేత తుదకు వేపరొగ్గము సంతకు చెదదీయునవిగానుండ నే ర్పవేసిరి. తదావార వైద్యులను పట్టును నరనాగరితులచేత మంచివైద్యములుగా తీర్చి నింపబడి యిట్టి మందులుకూడ ననేక మిప్పు డుపయోగింపబడుచున్నవి. గాని అవి గూడవంత ప్రయోజకరములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిచిరకాలము తరి శ్రమచేసి యాయుర్వేదాంగిలేను యూనానీవైద్యములం దారితేరి లోలోకకారాధ్యమై కమనస్వస్యమును వినియోగించుచున్న డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టితి.

ఇదివరకే లోకమందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి, ముద్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనినికరించి మేము విశేషింపింపింపవలసి పని లేదు. ఒకసారి యుపయోగించినయెడల దానియర్హత్వమును నదియే స్థాపించగలదు. దీనిచే వాధానివృత్తి గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పనారదు కోలఁబాటును వంపిన యోగ్యతా పుత్రులు లెక్కకు మిక్కిలిగానున్నవి.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటకు మొదలు, ముక్కు, కన్నులతో సంబంధించిన నను ప్రవ్యాధులును నమాలముగా నశించును. పీనసము, ఒంటిరలనోప్పి, తలలోనిపోట్లు, నాలుకొవములు, మొదలైన, కంతమునకు చెబడిన ౯౬ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టివది ఖైదుము. ఇట్టి గుణవిషయము గలిగి యింతములభముగా విక్రయింపబడు నాదభ విదితపప్ర పటియొకటి లేదు. చిరకాల ముంచినను వేతని సుగంధ విశేషములను, పొడి యభ్యాసము లేనివారికి నహిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడితయవార లీ సుగంధనస్యమునకట్టి రెండుసారులు ఉపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి ౧౦, ౧౫ సారులు ఉపయోగించినంత పనిచేయును. కాలవా తలగుల సాధారణపు పొగాకు పొడితో నీ సుగంధ నస్యము నొకచిటిక కలిపినయెడల నా పొగాకుతయము మిక్కిలి పనిచేయవలె మనకు.

బుడి ౧ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా ౧ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౫-౦

(189) ఆంగ్ల లేక ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా ప్రాయశఃలెను.

గ్రాహము:-గురుబసవ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

గాంధీ పూజానిధి

(తిరు త్తని తాలూకాపతమున కాంగ్రెస్ ప్రచారశులకు శ్రీయుతులు పుట్టారు ముబ్రాయశెట్టిగారిచే, చేయబడిన వనూక్తు.)

నారా మణవం తాలూకా

Table with 3 columns: Donor Name, Amount, and Total. Includes entries like 'గుండా రెడ్డి రంగయ్య రెడ్డిగారు', 'పేట చెంగారెడ్డిగారు', etc.

నిండ్రగ్రామం

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like 'ఆర్వేల బాలసుబ్రహ్మణ్యం నాయుడుగారు', 'జేతభక్తుడు', etc.

కీశుమాంబాకం

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entry 'రావూరు ముబ్రహ్మణ్యంగారు'.

జగన్నాథపురం

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entry 'పి. చెండ్రాజుగారు'.

పన్నూరు

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like 'వైదా వేంకటరాఘవులరెడ్డిగారు', 'వైదా రామస్వామిరెడ్డిగారు', etc.

తిరు త్తని తాలూకా

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entry 'దొమ్మరాజు, ఓబులురాజుగారు ఖూరికాపురం'.

వీరరాఘవపురం

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like 'వేలూరు రామానాయుడు గారు', 'కొంజేటి రంగప్పనాయుడు గారు'.

రాజపద్మాపురం

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entry 'పి. కె. వెంగమ నాయుడుగారు'.

ప శ య నూ రు

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entry 'ముబ్రాయ మొదలియూరు గారు'.

తిరు వాలంగాడు

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entry 'డి. సి. మునసామి మొదలియూరు గారు'.

తిరు త్తని

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like 'గాంధీభక్తుడు', 'జేతనీనాపరుడు', 'పి. రంగస్వామిగారు'.

మొత్తము రూపాయలు

550.0

రెడ్డి రాణి

సచిత్రమాసపత్రిక

సం॥ర చందారు 3

మత, సాంఘిక, వ్యవసాయ విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విటులయూ, విటక తెలయూ

అద్భుతచర్యలు, బీచిరర్జన చదివితీరవలయును. వెల 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్ననలు) వెల 12

గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, ఆంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) 10

ఆంద్రీనామసంగ్రహము (సటిక) వెల 10

రెడ్డిబదర్పు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

ఆన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు, వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిసి మిక్సిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

1587

జాబితా ఫంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL
Branches: Esplanade,
Phone 37

Phone: 225
Vepery
102

P. B. No. 314
Ootacamund

వైద్యమండలిచే నవ్వర్ణరజిత పదకములు యోగ్యతాపత్రములు బొందిన

కామామృతం

ఒక టేమాత్ర! 1 గంటకే గుణము!!

ఆయుర్వేదశాస్త్ర, అష్టావధాని
కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావుగారి

ఈ ఔషధము శుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది. కాత్తిపూట నోక మాత్రం దీసికొనిన ఎంత

బలహీనమైన శుష్కమైనను వెంటనే సంసారసుఖము నీయగలదు. 5 దినములు పుష్కకొనిన మూత్రములోగలిసి గాని మూత్రము నకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్రనష్టము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసములు, నరముల బలము తగ్గినవారు ఈ మాత్రలనే పైకి పూతగాఁగూడ నుపయోగించిన మిక్సిలి క్రిమీతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన ఔషధము, మియు త్రములు రహస్యముగా నుంపఁబడును.

20 మాత్రల సీసా రు. 2-0-0.

అమృతాశ్రమము, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

నమ్మకమును క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్తానము
ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మాన్య అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుగులు, కాసుమాలలఅడ్డిగ చైకొలు మొదలు బంగారు నగలు నన్నవనితములు వేసిన అనేకమాదిరిల అడ్డిగలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనములు, పతకములు, మెంటులనవన్ని వెండి రైలుకూజాలు, టంబర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపిసెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులన్న అనేకరకములు కాల్చుకొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాసు బంగారమునకున్న కానివేంకటేశ్వరి రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

కావైట్లు - కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

పుష్ప మాల తి

తలనూనె లన్ని టికిని మిక్సిలి శ్రేష్ఠమైనది

(ప్రతి చోటను దొరకును)

ఆనందమును కలిగించు శుభమారమైన మువాసనగలది. వెంట్రుకలు నలుపుగాను, ఘాడుగుగాను పెరుగునట్లు చేయును. 3 ఔన్సుల బుడ్డి 1 కి ధర 1.0-0 వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

సోల్ ఏజెంట్లు: ఎస్. వైద్యా అండ్ కో., పార్కు బాను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, చైనాబజారు, తిరుచనూపల్లి, భాట్ల.

166

ప్రత్యేకనగదులు నెం 6, బంధువుల సేవ మొదలు

౧౨ వ ఆర్యవైశ్య మహాసభ (కాన్ఫరెన్సు) గుంటూరు

డిశంబరు ౬, ౭, ౮ వ తేదీలలో జరుగును

విజ్ఞాపన

౧౯౦౭ సం॥న గుంటూరు పురమందు ప్రథమ ఆర్య వైశ్య మహాసభ జరుపబడి తర్వాత నిర్విఘ్నముగా బందరు, కాకినాడ, విజయనగరం, చన్నవట్నం, బళ్ళారి, యేలూరు, కుంభకోణం, కోయంబట్నూరు, నెల్లూరు, విశాఖ పట్టణములలో సమావేశమై ఆర్యవైశ్యసంఘభివృద్ధికి అనవరతము తీర్మానములను గావించుచు మనసంఘమందు ప్రబోధము కలుగజేయుచుండెను. ఈకాన్ఫరెన్సుల ఫలితముగా వైశ్యులు వైదిక కర్మలయందు శ్రద్ధవహించుటయే గాక అనేక వైశ్యబాలురు యీ మహాసభ ద్రవ్యసహాయముతో విద్యాభివృద్ధి కలిగి వివిధ వృత్తులలో ప్రవేశించి మనసంఘమునకు వన్నె చెచ్చుచున్నాడు. మనదురదృష్టవశమున మాడు సంవత్సరములనుండి యేపట్టణ వాసులు మహాసభను జరిగించవలసిన బాధ్యత వహించవలసిన సమావేశములు లేక యీయొద్దయందు క్షీణించెను. వైశ్య సంఘభివృద్ధికి అనవరతము సాంఘిక, మత, విద్యా, కృషి, వాణిజ్యాది విషయములను నిర్ణయించుటకు కాన్ఫరెన్సును ప్రప్రథమమున గుంటూరులోనే జరుపుటవలన గుంటూరు పురమంతట ఈ యొద్దయమును పునః ప్రారంభించి జరుపుట తుద్యుక్తులై యీపునకార్యమును నెరవేర్చుటకు గుంటూరు మండల వైశ్యులు ౨౩-౧౦-౧౯౨౪ తేదీన సమావేశమై గుంటూరు లో యీసంవత్సరము కాన్ఫరెన్సు బరఫుటకు నిశ్చయించి ఆహ్వాన సంఘము నేర్పరచిరి. గుంటూరుమండల వైశ్య లీసంఘమందు సభ్యులుగా చేరి చందాల నిచ్చియు, విరాళముల నొసంగియు ఉత్సాహముతో పెక్కుప్రతిభిరులను పంపుచు అన్నివిధముల ఆహ్వానసంఘమువారికి తోడ్పడి మహాసభ జనుశ్రద్ధముగా జరుపుటకు ఆర్యవైశ్య మహాసభలో నిర్ణయింపబడు తీర్మానములను శీఘ్రకాలములో ఆచరణలో పెట్టుటకు ప్రార్థించుచున్నారము.

ఈకాన్ఫరెన్సు డిశంబరు ౬, ౭, ౮ వ తేదీలను జరుపుటకు నిర్ణయింపబడినది. ఈసమయమున ఆర్యవైశ్యమహిళా సభయు, 1 పండితసభయు, గానసభయు, వ్యాయామప్రదర్శనము, చేతితో తయారు చేయబడిన దేశీయవస్తు, వస్త్ర ప్రదర్శనములు కూడా జరుగును. వీధివైశ్య బాలురకు ఉపనయనములు జరుపబడును.

మద్ది వెంకటసుబ్బయ్య.
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల

విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక.	
క్రమశ్చక్రవర్తి సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
క్రమవాంఛనమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోబైండు గిల్టు	
చేరుగలది	15 12 0
క్రీష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోబైండు గిల్టుచేరు	1 12 0
సహస్రనామ స్తవక	0 12 0
క్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళిసహితం.	0 3 0
క్రీష్ణీసహస్రనామస్తోత్రం	0 3 0
క్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం	0 3 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద శ్లోకములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షణము సాదాబైండు	0 8 0
,, క్యాలికోబైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినీదండకం	0 2 0
అమరకాశము క్యాలికోబైండు	1 12 0
,, సాదాకాశములు క్యాలికోబైండు	1 3 0
,, అట్టబైండు	1 0 0
బల్ల శీయం. పేపరుబైండు	0 3 0
సారిభాతపూర్ణము	0 8 0

(50) ఎ. కణ్ణన్ సెటి అండ్ కంపెనీ,
ప్రత్యేకనగదులు నెం 6, బంధువుల సేవ మొదలు

నెల్లూరు మండలములో
క్రొత్తరైల్వేను వేయుట

ఈమండలమునందు రైల్వేసెన్సు క్రింద వసూలైయుండు మొత్తములయందు 6, 7 లక్షలయందుండుటయు, ఆమొత్తమును వినియోగపరచు సభికారము జిల్లాబోర్డునుండుటయు, ఎల్లరకు చెల్లినవిషయము. ప్రస్తుతము మొత్తమెట్లు వ్యయపరుపబడెనను విషయము జిల్లాబోర్డువారి దీర్ఘలోచనలోనున్నది. రైలుసెన్సు డిపార్టుమెంటును రయిలువేయుటకుగాక మోటారుబస్సులు పెట్టిం చేయుట వగయిరా కార్యములకు వినియోగించుట యుక్తమా కానా యని విచారించుచును. మోటారుబస్సులు పెట్టించిన మనగా జగ్గానియందలి యితరజిల్లాబోర్డులవారి యనుభవముచూచిన రైల్వే సెన్సునుమార్చి మోటారుబస్సులు వగయిరాలు పెట్టించుట బొత్తుగా దగని కార్యమని రూఢిగ జెప్పవచ్చును. అగ్గవా యీ రైలుసెన్సు మిక్కిలి స్వల్పమైన మై రయిల్వే లైనును వేయుటకు బొత్తిగాజాలని సందర్భములలో అట్టిఅలోచన లేవయినను జేయవచ్చునోమోకాని 6, 7 లక్షలరూప్యములను రయిలువే యుటకుదగ్గ యితరకార్యములకు వినియోగింపగూడదని మండలవాసు లందరు ఏకగ్రీవముగా దమనీశ్వరమును చెల్పవలెను. స్వల్పభార్యమై ఎందరోధనవంతులు మోటారుబస్సులనుకొని మన మండలమందలి ప్రతిమిశ్శిమైన రోడ్డునందును ఇప్పటికే సక్రమముగా నడుపుచుండ, ఇట్టికార్యమునకు బోర్డువారి రేల పూనవలెను?

కనుక రైలుసెన్సు మొత్తమును రయిల్వేవేయించుటకు వినియోగింపవలెనని నిర్ధారణచేసికొని నెల్లూరుమండలి అన్ని భాగములలో సేభాగమున రైల్వేవేయించవలెనని యాలోచింతుము. ఈవిషయ మాలోచించుటలో ఈరైల్వేలన గొప్పవారి కనుకూలమా యనిగాని ప్రతిజక్రరును ముగ్రామమునకు రయిలుండవలెననిగాని యాలోచింపక, మండలపు ప్లానును ఎదుట నుంచుకొని ఏభాగమున నతివేయదగునో అచ్చడవేయించవలెను. జనసమృద్ధిముగల భాగములలో (1) కందుకూరు కుత్తర భాగమును (2) కావలినుండి ఉదయగిరివోర్డునకును సింగరాయకొండనుండి కనిగిరివోర్డునకునునున్న నుండు పెద్దవిశాల భాగమును. ఈరెండుభాగములను ముఖ్యములని గాన్పించును. మొదట కందుకూరు కుత్తర భాగమునుగూర్చి విచారించుచును. ఈభాగ మతి వైశాల్యముకలది, కాకపోవుటచేతను, గుంటూరు నుండలము నానుకొని యుండుటచేతను, ఇచ్చట రైలును స్థాపించుట యుక్తముకాదు. కందుకూరునుండి వాయవ్యములముగా జిల్లాబోర్డువారి రొక్కరోడ్డు వేయించిలేని కందుకూరువారు సరగుబడువీలులేదు.

ఇకను రెండవప్రదేశమునుగూర్చి విచారించుచును. మండలాధికారిలచేసేమి ప్రజాప్రతినిధులగు జిల్లాబోర్డుమెంబర్లచే నైనచేమి నిరూపణతో ఉండవలసి భాగములలో నింతటి దొర్భాగ్యపుభాగము జేరొకటి కానరాదు. కందుకూరు కనిగిరి రోడ్డు ఒకవైపునను కనిగిరి ఉదయగిరిరోడ్డు మరొకవైపున యుండు మధ్యప్రదేశముగాంచుచు. పామరముగ్రామమున నిన రించు జనలు కనిగిరికిచ్చి అచ్చటమోటారుకేసెంగరాయకొండకువచ్చి అచ్చటనుండి నెల్లూరునకు వచ్చుచున్నారన నీప్రదేశ యందలి జనులకద్దుము లొక్కింతయూహింపవచ్చును. దుల్లూరు కనిగిరిరోడ్డునకు బళ్ళిమర్భాగమునను దూర్భాగముననుండు ప్రజలకద్దుముల వర్ణించిన రాయకొండవైపును కరుగకమానదు. ఈప్రదేశము ప్రయాణముచేయుటకు రోడ్డులేవనికదా వైననుడి రితిని. కనిగిరినుండి కందుకూరునకును కందుకూరునుండి చుండి మీదుగా పామరనునకును రోడ్లు కాన్పించును. కనిగిరినుండి కం దుకూరునకు వేయబడినరోడ్డు అనవసరరోడ్డని చెప్పకతప్పదు ఇదిపక్షపాతిబుద్ధితో చెప్పబడిన దని ప్రతిపక్షఫల వాదించవచ్చును. కాని రివిన్యూఅధికారుల గాని ఆరోడ్డు కిరుప్రక్కల నివసించువారినిగాని, యడిగిన దీనియధార్థము తెలియగలదు. ఇంతలేలే! ఈరోడ్డునకు సంవత్సరమునకును వ్యయమును జిల్లా బోర్డు ఇంజనీరువారి ఆఫీసులో వెడకి కనుగొనిన దీనియధార్థము కనుగొనవచ్చును. కావలి రైలుస్టేషన్లో నిలువబడి పళ్ళి మపు వైపుననుండు రిజర్వు పార్శ్వముజూచి జిల్లాబోర్డు మెంబర్లు భయమందుచురేకాని ఈరిజర్వు ఫార్వర్డు పుమారు 4 మైళ్ల వెడకి వ్యాపించుచుగాని, ఈరిజర్వుఫార్వర్డుకు పళ్ళిమర్భాగము అడ్డువులులేక నేత్రానందకరములగు నదులచేతను, తివ్యములగు తటాకములచేతను, జలభరితంబులగు మాపంబులచేతను, శోభిల్లుచు, విడిచే బోషింపబడు నందనోద్యానంబులంబోలు లోటుల

మనవువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా వెల్ట్రోలియం కంపెని లిమిటెడ్

రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది

ఏజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండుకో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

చేతను, కేవలరక్షేత్రంబులచేతను, విరాజిల్లుచున్న మనసంగతి వీరికిఁ దెలియదు. 30 లక్షలు తనగర్హంబున బోసికొనిన మోపా డుతటాక మిభాగంబుననే కలదని జిల్లాబోర్డు మెంబర్ల కిప్పుడు తెలిసియుండవచ్చును. దీనిక్రింద 12,500 యకరము లు సాగుకానున్నదనియు ఇప్పటికే 4000 యకరములకుఁబైగా సాగుచున్నదనియు, మనవిచేయుచున్నాను. పుమారు 30 లక్ష లరూప్యముల ప్రజాద్రవ్యముచే కట్టబడిన కట్టడములకల చింతలదేవి పశుక్షేత్ర మిమగ్ధభాగముననే కలదు. గవర్నమెంటు వారు పశువుల యభివృద్ధికిది తగదని చింతలదేవినుండి పశువుల నుగానిపోయి వేరొకచోనుంచెదరుకాక. ఈక్షేత్రమును వ్యవసాయ సాయక్షేత్రముగా మార్చవలెననిగాని దీని నెత్తివేయుటకుఁ ప్రజలొప్పికొనగూడదు. ఇంతవ్యయముతో నిర్మింపబడిన యీక్షేత్రమునే ఎత్తివేసిలేని మనమండలమందు మనపాయములో మఱియొక వ్యవసాయక్షేత్రమును మనము జూడబోము. కనుక దీనినిగురించి ప్రజలందోశనచేయుట తమధర్మమై యున్నది. ఈవిషయమై జిల్లాబోర్డువారునైతము జోక్యము పుచ్చుకొనవచ్చును. ఇకను కందుకూరునుండి పామరనునకు బోవురోడ్డును గురించి ఒక్కమాట నుడివెదను. ఈరోడ్డులన మోటారుల మీద బ్రయాణముచేయు పామారు వెంకటగిరి జమిందారుల కుపయోగముండవలసినదేకాని సామాన్యజనులకుమాత్ర ముపయోగముండవని నిశ్చయముగా జెప్పవచ్చును. ఈరోడ్డు నకిరుప్రక్కల మంద్రిగ్రామములు లేకపోవుటే కాక చోరధ యమధికము.

ఇకను సింగరాయకొండనుండి కనిగిరికి రయిలువేయుటకన్న కావలినుండి మోపాటిమీదుగా కనిగిరికి రయిలువేయుట యెట్లుసౌకర్యమో యాలోచించుచును. ప్రస్తుతము సింగరాయకొండనుండి మంద్రిరోడ్డుసౌకర్యమును దానివైనదను మోటారుబస్సు సౌకర్యమును ఆరోడ్డున కిరుప్రక్కలనుండు జనుల కలిగియున్నాదు. రయిలువేయించిన ఇప్పుడుండు సౌకర్యములకు దోడు ఇది ఉపరిసౌకర్యమునను. కంకరరోడ్డు సౌకర్యముండు వారికి రయిలు సౌకర్యము కల్పించు లేటిగర్హము! ఈకారణ ముచేతనే ఉదయగిరివారు ఏసౌకర్యమును లేనివారికి రయిలు వేయించుట కొప్పునుటయుక్తము. వైగా కలకత్తరయిలుకు లొమ్మిదైమైళ్ల దూరముననుండు కందుకూరువారు ఏలవట్టుపట్టి తమగ్రామమునకే రయిలుండవలెనని వాదించవలెను! పొన్నలూరునుండి కనిగిరివరకు రోడ్డు కిరుప్రక్కల నెన్ని పెద్దగ్రామములు న్నువో ఈకందుకూరువారు జబాబు చెప్పగలరా? లెక్కవేసి చూడగా కావలినుండి మోపాటిచెరువువరకు రయిలువేసిన, ఈరయిల్వేలై ను కిరుప్రక్కలనుండి గ్రామములు చాలపెద్దనియు జనసమృద్ధియుకలదియు ఎగుమతి దిగుమతి చేయగలవియునని రూఢియగును. మనమండలములో రయిల్వేను పెట్టబడిన డబ్బుపై ఇద్దెట్టివలెననిన ఈలైనున్న సౌకర్యముయిన లైను వేటొకటిలేదని నిశ్చయించవచ్చును. ఈలైనుకు మఱియొక సౌకర్యము కలదు. ఉదయగిరి తాలూకాలో చాలభాగము కావలిరోడ్డు విచారణకు లోబడియున్నది. కనిగిరి తాలూకాయంతయు కని

గిరిరోడ్డుకు సంబంధించియున్నది. మోపాటి చెరువు నీరుచే పారుదలయగు బొట్లగూడూరు కంభాలడిన్న వగైరా గ్రామముల వారు తమవ్యవహారముల నిమిత్తమై కనిగిరికి బోవలసియున్నది. మోపాటిచెరువు వరకు కావలి జూరిన్ డిక్ష్ణాగాను మోపాటి చెరువునుండి కనిగిరి జూరిన్ డిక్ష్ణాగాను ఉండుటచే ఈరైల్వేకు నష్టము కలుగనేరదు. ఇన్ని సౌకర్యములుకల ఈలైను విడిచి వేటొకలైనును గురించి గూలోచించుట స్వాభవపరమమో లేక మఱియొక కారణమో అయియుండవలెను. ముఖ్యముగా ఆలోచింపవలసినది నెల్లూరునుండి జిల్లామధ్యభాగముగా నొకవైపుకుజేరుటకాని మఱియొక విషయముకాదు. ప్రస్తుతము కనిగిరివరకు రయిలు వేయించిన కొలదికాలములో కనిగిరినుండి గుంటూరు గుంతకల్లులైనుతో మనజిల్లాలోనే కలిపివేయవచ్చును. కందుకూరువారి వాదము మఱియొకటి కలదు. ఊళ్ళపాలెము లోని ఉప్పు కర్నూలుమండలమునకు బోవలెనట! ఊళ్ళపాలె ములోని ఉప్పుకెప్పు నాటియొక ఉప్పు ఉపయోగించుటకు వీలు లేదుకాన మీరెట్లుయింను దానినే మాకుబ.పమని కర్నూలు వారిడిగిరా? ఇట్లు మనయొప్పు వారికి సప్లయచేయుటచే మన మండలమున కేమైనలాభముకలరా? ఈరైలుకు కర్నూలునుండలము వారేమయిన సాయముచేసెదరా? కనిగిరివారికి ఉప్పుకా పుసినచో కృష్ణాపట్నం ముత్తుకూరు ఉప్పులేదా? కనుక జిల్లా బోర్డు మెంబర్ల ఊళ్ళపాలెం ఉప్పువ్యాపారం సంగతి వదలి ప్రజలసౌకర్యము మాత్రమే ఆలోచింపవలసినదిగా వ్యాపారధన. కానలేనుండి సింగరాయకొండవరకు రయిలుండగా మోపాటి నుండి కనిగిరివరకు క్రొత్తరై నేల వేయవలయుననియు, అందు చే దూరమధికము కాదాయనియుఁ గొందరు ప్రశ్నింపవచ్చును. ఈరైల్వేలన హేచ్చు భాగమునకు లాభమెంతగూర్చుటయే ముఖ్యోద్దేశమగుట దీనికిసహాధానము. రెండుప్రయాణముల కగు కాలము కొంచెము హేచ్చుకుక్కురొకటివేసి గ్రహింపవలెను. పామరనువరకు రైలువేయవలసి యుండునని కొందఱభిప్రాయ పడుచున్నారు. మోపాటిప్రాజెక్టువలన సాగుగ్రామములలో మొదటిదగు బొట్లగూడూరువరకు రైలువేసి అచ్చటినుండి కని గిరిలైను సేరుగా తీసికొనివెళ్ళిన 7, 8 మైళ్ళదూరము తగ్గుటచే దానికగు వ్యయము లాభకరమునబడెగాక మన్నేటికింతె నకట్టుటకు వ్యయముకూడ లాభకర మగును. ఏలయనఁగా మోపాటిచెరువుక్రింద ఏలాటివ్యయములేకనే రైలుకు రోడ్డువేయవచ్చును. ఇప్పటివరకు నీలైనుకు బ్రతిహాలులుగా నుండునామి ఈమార్పుతో దీనికి సమ్యుతింపవచ్చును.

మోపాటిలైను కావలినుండి రిజర్వు ఫార్వర్డునుండాక తరువాత ముత్యంపాడు పామారు ఎన్నేటరుండాను బోవుటచేత లైజమిందార్లు సహాయము చేసిలేని కాంపెన్ నేషన్ లేకుండా నడచులైనుకు గావలసిన భూమి లభింపవచ్చును. ఒక నిష్పక్షపాత మంశలాభిమాని.

మూగవారికి చెవిటివారికి మాటలు నేర్పుట

గుంటూరులో ధారణపాఠశాల.

శ్రీయుత సోమా వేంకోజరావుయోగిగారు

మూగవారికి చెవిటివారికి మాటలు నేర్పుటకు గుంటూరు పురమున వేంకోజీ రావు యోగిగారు ధారణా శ్రమమును స్థాపించి వాకిష్టంత ఆస్తియావత్తు అందులకు సమర్పించి పాటుపడుచున్నారు. ఇంకను ఆశ్రమమునకు చాలసన ముకావలసియుండుటచే యోగిగారు మనదేశమున సంచారముచేయుచున్నారు. వారు పూనుకున్న పని చాలా ఘనమైనది. (పజలకు మహాపకారకరమైనదిగాన దేశభక్తులైన ద్రవ్యకంఠులు అందరును మనఃపూర్వకముగ ధనసహాయము చేసి వీరి ఉద్యమమునకు తోడ్పడుదురుగాక.

శ్రీ వేంకోజ రామస్వామి రాజుగారి (ప్రాప్తై) బురు, కారకంబాడి) ఆశ్రమవ్యయములకు ఏబది రూపాల నొసంగిరి.

శ్రీయుత బమ్మ కేంకటసుబ్బయ్యగారు చాల ధనసహాయము చేసిరి. చాలశ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు.

శ్రీరాజా భీరరావు జమిందారుగారు నెదపవని రాజుగారు చాలా ధనసహాయము చేసెదమని వాగ్దాముచేసిరి.

శ్రీయుత తూములూరి శివరామయ్య పంతులుగారు 800 రూపాయలు ఆశ్రమభవననిర్మాణమునకు చందావేసి ఆవిషయమున చాలశ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారు.

తాడికొండ రామచంద్రరావు బి. ఏ. వి. ఎల్.

హైకోర్టుకి, చెన్నై పురి.

నక్సన్ దంతచూరము

నోటిలోని సులవాక్షులను నూర్చున పండ్లనొప్పలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాచుట దీనికలన స్వస్థమునను. నాలుకమీద పొక్కులు తొలగను. ఇదిస్వతః మూలికల ఔషధముతోను జీవభద్రవ్యములతోను చేయబడినది 1 డబ్బీ 0.2.0, డజను 1.4.0. టి.ఎస్. స్వామినాథరాస్త్రి, 1191 నెం. 1 ఎ. అలంగాతా నిగ్గిరికి సమీపమున నున్నది.

పునహా మునిసిపాలిటీమీద వ్యాజ్యము

మహమ్మదాలిగారికి నన్యానపత్రము సర్పించి నందులకు లోకమాన్యుని శిలావిగ్రహము ప్రతిష్ఠించినందులకును

పునహా, నవంబరు 7:— పునహా నగరపాలకసభ్యసభ సభ్యులమీద ప్రభుత్వమువారు చేసిన వ్యాజ్యము నేడు జిల్లా జడ్జిగారు విచారించిరి. కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడగు మాలానా మహమ్మదాలిగారికి సన్యానపత్ర మొసంగినందులకును లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకుగారి శిలావిగ్రహమును స్థాపించినందులకును వ్యయమైన సొమ్మును నగరపాలకసభ్య సభ్యుల నుండి వసూలుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు వ్యాజ్యముచేసిరి. కాసనసభ్యులకు యల్. వి. భోపల్ కారు, హెచ్. వి. టుల్ పుల్ సాగర్లు మునిసిపాలిటీ తరపునను ప్రభుత్వమువారి న్యాయవాది చుంటునుగారు దొరతనమువారి తరపునను వాదించిరి, జడ్జిగారు తీర్పుచెప్పలేదు.

రత్నపుష్ప లేవ్యము

శుక్లవస్త్రమునుపోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుత లేవ్యము. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పారదోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేవ్యమువల్ల మేహము వల్ల వచ్చిన దగ్గు మొదలగు రోగములు మూత్రరోగములు కూడ తగ్గును. డబ్బీ రూ. 3-4-0.

మహాద్రాక్షాది చూర్ణము

శ్రీలపాలిటి నంజీవిని శాస్త్రసమ్మతిగా ఆధికభస్మము మొదలగు విలువగల వస్తువులతో తయారుచేయబడినది. కుసుమలు, బుతుకూలు, వండ్లత్వము మొదలగు శ్రీల సమస్తరోగములను బారదోలి సంతానము కలుగజేయును. ఒకమనిషికి నెలరోజులకు పరిపడు చూర్ణము గల డబ్బీ రూ. 4-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల,

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా

అగ్నిప్రమాదము

అరువదియిండ్లును దుకాణములును గాలిపోయెను

కారణము హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యమని చెల్లబడుచున్నది.

డిల్లీ, నవంబరు 7:— మజీరా జిల్లాలోని నవానారా అను ధలమునందు అక్టోబరు 31 తేదీన అగ్నిప్రమాదమువలన అరువది యిండ్లును దుకాణములును తగులబడిపోయెనని దెలియుచున్నది. సమాదమువలన అకస్మాత్తుగా అగ్నిబుట్టెనని నమ్ముచున్నను ప్రస్తుతిమందుపట్టి మోతై రసరిహద్దునందు హిందూమహమ్మదీయ సంఘములకుగల అంతైవైషమ్యమే కారణమని చాలమంది మాహించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

వైసురాయిగారి భవనమునుండి సమాచారము

ఢిల్లీ, నవంబరు 7:— గోతాజ్ఞికనగ్న, లెట్టి నెంటు కర్నూల్ బాల్పరుగారు రాజప్రతినిధి భవనము విడిచి పోయిరి. రీడింగ్ ప్రెస్, గాన్ కెన్ ప్రెస్ హార్డింగ్ కళాశాలను పందర్శించిరి.

మేజరు జెనరల్ టూర్నామెంట్, ఎలిజబెత్ మతీ సన్ గార్లు నేడు రాజప్రతినిధిగారి భవనమునకు వచ్చిరి.

మహారాజాధిరాజా సర్ విజయచంద్ మహతాజ్ బహదూర్ (బర్హవాను) సర్ జాన్ షిగారును వారిసరియు, గౌరవనీయులగు జె. పి. థాంపసన్, డెన్నిస్ బ్రెసర్ చార్లెస్ టాడ్ హంటర్, వారి భార్యయు, సర్ పెర్సీ థాంపసన్, వారి భార్యయు, గ్రేమరుగాను, యెడ్వర్డ్ ఎ. రాస్, వారి కుమార్తెయు మదరాసు గవర్నరుగారియొక్కయు వారి సతీమణియొక్కయు గౌరవాధ్యక్షుగ రాజప్రతినిధియంటు విందారగించిరి.

హైదరాబాద్ సేనయొక్క ఆర్టింగు నైన్యాధిపతియు, భోరు దంపతులును, హైదరాబాద్ దంపతులును, గిల్లాందంపతులును రాజప్రతినిధియంటు అల్పభుజారము చేసిరి. (ఆ. ప్రె)

Maxwell

మా క్సు వెల్

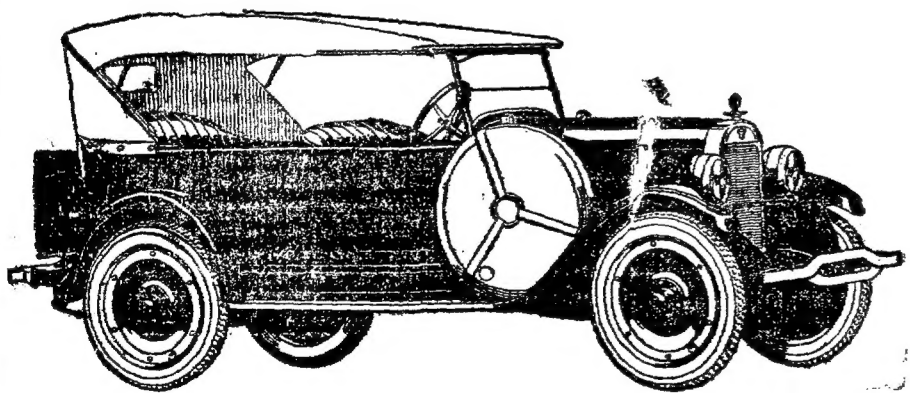
క్రొత్తవి నోదమైన బండి

మంచి వేరుపోందిన బండి.

విదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎజ్జుని హంటూ, నల్లని ఫెండర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాస్చి మాగ్నెటో, జెనితో, కార్బురెట్టర్, రెమి ఎలెక్ట్రిక్ పద్ధతి, ముందు వెనుక బంపర్లు, వెనుక ట్రంకు—మొదలగునవి అన్నియుచేరి

క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన

బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు విక్రీలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

ధర
రూ. 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

SPENCER & Co. Ld. MADRAS & BRANCHES

సౌందర్యము - లలితకళలు

గా॥ న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారి
యువన్యాసము

లలితకళలయం దభిరుచి లేనిది జీవితము పరిపూర్ణము
గాజాలదు. సృష్టిసౌందర్యమును గమనించి మనస్థిరమగుటకు అ
ట్టిఅభిరుచి అవసరము అని గా॥ న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీని
వాస అయ్యంగారు, నిఘానాంతము గోళశబ్దవనమున 'సౌం
దర్యము' అను విషయమును గురించి యుపన్యాసించుచు నుడివిరి.

విద్యావిధానలోకము

"మనప్రస్తుత విద్యావిధానమునందు సౌందర్యకాన్త్రము
నకు సంబంధించిన బోధలకును విజ్ఞానమునకును ఎట్టి ఏర్పాటు
లును గావించబడి యుండునో. విద్యార్థి క లా కాల ల
విద్యావిధానమును విశ్వవిద్యాలయ విద్యావిధానమును చాటి
డిగ్రిలుసాందిన తరువాతనుగూడ లలితకళగురించియు సౌందర్య
కాన్త్రము విషయములగురించియు అతడు సంపూర్ణముగ నజ్ఞాన
మునందే యుండును."

"మనజీవితములలో, సౌందర్యము గాంచి ఆనందించు
కేక్తిచాల తక్కువగా నున్నందులకు నే నెంతయు విచారించుచు
న్నాను. మనజాతీయజీవనమునందును ఆదర్శములందును గూడ
అట్టిసౌందర్యమునకు తాళలేకున్నది.

సౌందర్య మన నేమి ?

సౌందర్యమును గురించి విచారించునపుడు మొట్టమొదట
మనకు "సౌందర్యమన నేమి?" అనుప్రశ్న యెదుట గాన్పించును.
మనస్సునకు మూడుకక్షలుగలవు: (1) బుద్ధి (2) భావోద్దేకము
(Emotion) (3) సంకల్పశక్తి (will) వీనిననుసరించియే ప్ర
పంచమున మూడుగుణములుగలవు (1) సత్యము (2) సౌందర్య
ము (3) మంచి (good) తనము. ఈమూడుగుణములను మనస్
గా మైమాడుకొనుటకు సంబంధించినవి. బుద్ధికి యుక్తాయుక్త
విచారణశక్తి గలదు. సంకల్పమునకు కాగ్యాచరణశక్తి గలదు.
ఈ రెంటియొక్క సంయోగము భావోద్దేకము. అవిధముగనే
సత్యమనగా "యథార్థమైనది" మంచిమనగా "ఎట్లుండవలె
నో అట్లుండట" ఈరెంటియొక్క సంయోగమే సౌందర్యము.
"ఎట్లుండవలెనో అట్లుండినయెడల నది" సౌందర్యమగును. వ్యక్తి
కి ఒక వస్తువు ఎట్లుండిన బాగుండునని దోచిన అవిధముగ నున్న
చో అది ఆతనికి సౌందర్యమనలేదుగా గాన్పించును. అందుచేతనే
వ్యక్తిఅభిప్రాయములందును ఆచరణములందును భేదము లున్నట్లే
ఒకవస్తువుయొక్క సౌందర్యమునుగురించి వేరేవరు అభిప్రాయ
ములుండును. సౌందర్యమునదియు దాని నానందింపుటయు
వ్యక్తి కొకవిధముగ నుండును."

సౌందర్యమును గమనింపగలుగుటకు శీక్షణము
గా వలెను

"సౌందర్యమును గాంచి ఆనందింపగలుగుటకు శీక్షణ
మనసరము. అత్యంతరా మణీయమగు నొకప్రదేశమునకు ఒక
పల్లెటూరు గొడ్డును తెచ్చియుంచినయెడల నాత డాస్పత్రిసౌం
దర్యము నానందింపజాలడు. దానినట్లుంచి బెంగాలుచిత్రకళను
దీసికొనుడు. అచిత్రకళలందు సౌందర్యముగలదని పెద్దలెవ్వ
రో చెప్పిననుటచే దప్ప దానియందలి నిజముగ సౌందర్యము న
నుభవించి అట్లు చెప్పవారిసంఖ్య మనలో జాలతక్కువ. అంత
మాత్రమున బెంగాలు చిత్రకళలయందు సౌందర్యములేదని మన
ము జెప్పజాలము. అందలిసౌందర్యము గమనింపుటకు అవసర
ముగ శీక్షణము మనకు లేకపోవుటయే మన ఆశక్తతకు గార
ణము. సౌందర్యమును దెలిసికొని ఆనందింపగలకేక్తి ఒక్కొక్క
వ్యక్తి కొక్కొక్కవిధమున నుండును. అతనికిగలశీక్షణమును
బట్టి అట్టికేక్తి యుండును.

"ఒక వస్తువుయొక్క ఉపయోగమునకు దాని సౌం
దర్యమునకును సంబంధముండదు. సౌందర్యమునుగురించి మాటలా
డునప్పుడు, ఉపయోగమునుమాటయే రాదు. ఉపయోగమునై
పునకు దృష్టిని మరల్చినవెంటనే అందలిసౌందర్యమును మనము
పూర్తిగా గమనించి అనుభవించ జాలక పోదుము. సౌందర్యమును
సరిగ్గాగమనించి ఆనందింపవలెననిచో ఆనయమున నెట్టిస్వార్థ
మగుకొరియు నుండరాదు. సౌందర్యమునుగాంచి ఆనందిం
పవలెనోగాని దానిని తనకొరకు సంపాదించుకొనవలెనను భావ
ముండరాదు. అట్టిభావము సౌందర్యమును గమనించుకేక్తిని
సృష్టించు కేక్తిని భంగకరముగ నుండును.

"ఇదియే సౌందర్యముయొక్క అర్థమైనయెడల మనదే
శీక్షణలో వ్యక్తిజీవితమునందును, జాతీయ జీవితాదర్శములందును

సౌందర్యమునకును లలితకళలకును తావులేకున్నదని నుడువుటకు
కారణ మేమని యడుగవచ్చును. మనలో దాదాపు అందర
మును ప్రతిదినమును అనేకములగు రమణీయ ప్రదేశములను
నడుపుటకు జూచుచున్నాము. అట్టివాని నన్నిటిని మీరు
గమనించి ఆనందింప గలుగుచున్నారా? లేదు. అట్టిశీక్షణయు అలవాటును మీరుండు లేకపోవుటయే అందు
కుకారణము.

జీవితమున లలితకళల స్థానము

మనస్సునియంధలి ఇట్టి లోపమును దీర్చుటకే లలితకళ
తేర్చునపుడెను. కళయే లలితకళల పరమావధిగాదు. సామాన్య
జనులు ప్రపంచమున వస్తువులు జూచియు గమనించి ఆనందిం
పజాలని సౌందర్యమును, వారి కన్నులయెదుట స్పష్టముగ
గన్నునట్లు రచించుటయే లలితకళయొక్క పరమావధి. ప్రతి
దినమును, అనేకవస్తువులను జూచుచున్నాముగాని వానిలోని
సౌందర్యమును గ్రహింపజాలకున్నాము. అట్టివానిని చిత్రకా
రుడు చిత్రీకృతులను రచించి, అందలి యందమును సామాన్య
జనులకు నుభవకమునర్చును. అందుచేతనే దీనిని "పుస్తక
దర్శనము" (రిప్పిసిక్ టేషన్) అని పిలుచుచున్నారు. చిత్రకా
రు డట్టి వస్తువునందలి సౌందర్యమును జూచి, దానిని సామాన్య
జనునకుగూడ గోచరించువిధమున రచించుచున్నాడు.

ఇతర కళలు

ఇతరకళలకు గూడ ప్రావీణ్యములే వర్తించును. ప్ర
పంచమునందలి వేర్వేరువస్తువుల సౌందర్యమును కవిజూచును.
దానిని తాననుభవించును. ఆ సౌందర్యమును, తనయనుభవమును సామాన్య జనులకు స్పష్ట
మగునట్లు పదములలో వ్యక్తీకరించును. నాటకములందు న
టులు జేయుపనిగూడ నదియే సామాన్యముగ ప్రతిదినమును జీ
వితమునందు గన్నడుమన్న సాంఘిక విషయములే నాటకము
లందు ప్రదర్శింపబడుచుండును. వానిని నాటకరంగములందు
సుప్రసిద్ధులగునటులు ప్రదర్శించినపుడు మనము వానిలోనిసౌం
దర్యమునుగాంచి ఆనందింపగలుగు చున్నాముగాని అంతవరకు ఆ
సౌందర్యమును గమనింపజాలకున్నాము.

ప్రపంచముంతయు సౌందర్యమే యగుచో అందు గల
విచారముల గురించియు వికారాకారముల గురించియు యేమని
మీరడుగవచ్చును. పిథులలో తిరుగుచుండు అతిదరిద్రులగు
పిల్ల యుండుగూడ: నేదోయొక విధమగు సౌందర్యముండును. ఆపె

జీవమువలె ప్రాణాధారమైనది:—మీబిడ్డలు బాగుగా పెంచబడు
చున్నారా అనునదిమీకు నిజముగా తెలియవలెను. మీ బిడ్డలయందు మీరు
యెంత విశ్వాసముగానున్న ను గాని యాహాగములిచ్చుటచే పెచ్చెడి వ్యాధులను
పోగొట్టినానకాలగు. తల్లిపాలలో గుణమునందుగాని, లేక పరిమాణమునందుగాని
లోపమున్న పునువేరేత్యక్తికరమైనఆహారము గ్లాకోస్సేమాత్రమే. ఈ ఆహారము
గట్టికండను, అనేక ఎముకలను, రేజమైన మంచి ఆరోగ్యమును బిడ్డకుకలిగించును.

Glaxo

గ్లాకోస్ అన్నిటికిని మించిన పాలాహారము

"చిక్కిన బిడ్డలకుజలమనిచ్చును"

6

గ్లాకోస్ సే నాలుగురాజకుటుంబములబిడ్డలుమిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి

టోకుగా సరఫరాచేయువారు

అల్ ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.)

తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు.

చిత్రపు నేచిత్రకారుడైన (వాని యెదుట పెట్టియెడల దాని
యందు సౌందర్యమును మనము గాంచి ఆనందింపగలుగుచున్నాము.
సరిగ్గాడ గలిగినయెడల సౌత్వలయండును, కూసీలయందు
ఒక విధమగు సౌందర్యమును ఆనందమును గాన్పించును. మా
కృత్తుమొదలగు అనేక నాటకములందు గాంచుచున్న సౌత్వలను
గాంచి మన హృదయ సౌందర్యము ననుభవించుచున్నాము. సృష్టి
లోకల్ల మనస్సుని రూపమును ముఖమును, అత్యద్భుతమగు
సౌందర్యము గలవి. కొలది చురపు అంగుళముల చైత్యములగు
ముఖమునందు, కొట్టకొలది భేదములు గాన్పించును. ఒక మా
దిరిముఖము మరియొకచోట గన్పింపదు. అనేక వేల సంవత్సర
ములగా పూర్వలయొక్క చర్యలును గుణములును వ్యక్తిముఖ
మునందు ప్రతిబింబించుచుండును. మనస్సునియొక్క పూర్వ
చారిత్రమును, అక్షణమున నాతని మనోభావములును, ఆతని
ముఖమున గాన్పించుచుండును. పరిశీలించ గలిగినచో నిదియొక
గొప్పలలితకళ. మనస్సుని ముఖసౌందర్యముల గమనించి
ఆనందింపుట చాల సంఘోషకరము.

సృష్టి యొక్క సౌం ద ర్య ము ను సా మాన్య
జనులకు గన్ను రుచుటకు లలితకళలు ఒక సా
ధనమువంటివి మానవజీవితమునం తెట్టి దుఃఖములుసంభవించినను
వాని నన్నిటిని తొలగించి ఆనందమునోసగజాలినది లలితకళలు
మాత్రమే. అప్పుడే ప్రపంచము సౌందర్యస్వరూపమనియు అం
దు జీవించుట మహాదానందమునభవించుటయనియు గమనింప
గలుగుదుము. అందుచేతనే సృష్టి (బ్రహ్మస్వరూపమని మన పెద్ద
లు జెప్పియుండిరి. భగవంతుడు సౌందర్యమూర్తి. అట్టి సౌం
దర్యమును మనము జూడజాలకపోయినచో మనజీవితమువలని
లాభమును పూర్తిగా పొందనివార మగుదుము. ప్రపంచ
మున నందరును కళాచతుగులు గాజాలకపోయినను లలితకళలను
జూచి యానందింపగలకేక్తియైన సంపాదించవలెను. ఇట్టి మాన
సికకేక్తిని సంపాదించనంతవరకు మనజీవితము అసంపూర్ణముగనే
యుండును.

శ్రీ శీతారామాంజనేయ నాటకసమాజమువారిచే,

బెబి వాడ హైదరాబాదులో

శు.గళవారం 11-11-24 తేదిని

మచ్చకటికము అను నాటకమును

ప్రదర్శింపబడును.

M. N Rao Zamindar,
Proprietor.

గాంధీమహాత్మ్యం

రామాయనులొందు ప్రశంస

ఎంగుడుండియా వ్యాసములను శ్రీమద్ భావలోనికి పరివర్తనము చేసి ప్రచురించిన పుస్తకమునకు రామాయను లొందు గాదు వ్రాసిన పీఠికను యామాసము 'మాడరక' చెప్పుకొని నిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:—

(శిన్నటి తరువాయి)

నత్యాగ్రహము

సత్యాగ్రహ భర్తయునకు ముఖ్యధారభూతము తెచ్చి? దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రజలు తనహక్కులను యజమానులు తరస్కరింపగా లాసుకొనుటకై, వైస్రాయ్, న్యాయస్థానములు మున్నగు ఛోరికబలముల విడనాడి, పత్రికలు ప్రోత్సహపరుప నీయమవ్యము పరీక్షింపబడెను. ఇందు గాంధీకి 25 సం॥ ముల అనుభవముగలదు. ఈపరీక్షను ముందు భయముతో కొంపలు త్యాగపరులు ప్రారంభించినపుడు 40 వేలమంది స్త్రీపురుషులు నిర్భయములపాలైరి. ఆత్మకష్టానుభవ శిక్షణమునల్ల నే రక్తపాతము లేకుండ విజయము చేసారెను.

అట్లైన చెరువులను సీరంగులను తెగగొట్టినట్టి యీ క్రొత్తసాధన మేమి? స్వార్థత్యాగ ఖడ్గమే.

అఖడ్గము పదమును పరికింపుడు గాంధీయే ఆమాట క్రిందగీతగీసి దానిని పదేపదే వాడుచుండును. ఉక్కుఖడ్గము నాయన దానిలో నెదుర్కొనును.

ఖడ్గముతో బలవంతపెట్టువరకు ఇంగ్లాండు భారతదేశపు హక్కుల సోపంగదని గాంధీకి గట్టినమ్మకము గలదు. ఈమహా ఖడ్గమునూని యీదేశము చావునుగూడ సిద్ధమగుచున్నది.

కావున యీఆవేశముతో జేయుకర్మను గొట్టెజాతి యగు ముగ్గులతోజేర్చుట యెంతతప్ప! గాంధీజీత్వములో ఆణు మాత్రమైనను నిశ్చేష్టత్వములేదు. అంతయు ప్రత్యక్షకర్మాచరణమే గాన్పించును. ప్రత్యక్షకర్మలేకుండ యీప్రపంచమున నేరియుగాని సిద్ధింపలేదు. కర్మ ఒకఉద్యమము ఉద్దేశము జయప్రదముగ నెరవేరుటకుమాత్రమే అవసరముగాదు. అందు యెవగు పాల్గొనెదరో వారికి లాభకరముగనుండి మన స్వస్థకు ఆరోగ్యకరముగ నుండును. కర్మవలన మనసు ఒడుదుడుకులేకుండ నిలకడగనుండి, దాని కుండుబలమును తెలియు నటులజేసి, నిష్కల పీడగాంచకుండ తోడ్పడును.

శనివారంఃపాయము నిజముగా ధీరమైనదియే. ఐనను ఆస్వాభావికమైనదిగాదు. గాంధీ స్వయముగ ప్రకృతియందు త్యాగకష్టకర్మము గలదాయన విషయమును పరిశోధించి నిర్ణయించెను. "మరణమునుండియే ప్రాణమువచ్చును. గోధుములు పెరుగునట్లున్న గింజ నశింపవలెను. కష్టానుభవకర్మము మనలో సహజముగ గలదు." మనము జేయగలపని, దానిని వైన వైరు కొని, మనశ్రువుల కెట్టి కష్టములు లేకుండ జేయవలెను. "కష్టముల నెంత సహించగలిగిన అభివృద్ధి అంత ఎక్కువగ జరగను. కష్టానుభవ మెంత మనస్కుద్ధితో ననుభవించిన అభివృద్ధి అంత యెక్కువగలుగును." మనము న నంతట యిష్టముతో కష్టములనుభవించుటను నేర్చుకొని అందే అనందమును కనుగొనవలెను అప్పుడే స్వాంత్ర్యమును బొందగలము."

మహాత్ముడు బలమును శక్తియువాడో కాడో మనకిప్పుడు తెలియగలదు. ఆయన మనకు శక్తిని యెన్నెన్నోయో కనెక్తు ణములకు పాత్రయెను. అయితే యీకనెక్తు లన్నిటిని ప్రజలు సంభోధముతో ననుభవించునటులు ఆయన శక్తిగలుగజేయును. ఆశక్తిని ఉన్నట్టి బహుమత్యమును. మానవులన్న శక్తి తగు నంతరంగ విగింపులు కాయన పనిజేయును. విల్ల యాదారము నట్లు లాగినపుడు దెబ్బతగుల కుండునా?

అహింసజేపట్టి స్వార్థత్యాగ ఖడ్గమును ధరించిన ఆమహా నీయుడు దౌర్జన్యమును పూజించువారల తప్పును ఖండించినను వారై నెట్టి ద్వేషముగల్గియుండెనటుల మనము తెలికొనుచున్నాము. నేను వ్రాసిన పుస్తకమునందు ఆయన పీఠికనునకు మారు దౌర్జన్యము యుక్తమని సలహానిచ్చిన భాగముల నుద్ధరించిరి. 'దౌర్జన్యమును నమ్మునాదు అస్త్రముల బలుటను నేర్చుకొన వలెను' అని ఆయన తలంచుచున్నాడు. కారణము యీ పీఠిక ప్రపంచమున కెన్నియోశతాబ్దములనుండి యలనాటై యుండెను. వానినంగీకరించునెడల జాగ్రత్త పూర్తి గనర్ప రించుటకు చేతనైనది జేయుడు. అప్పుడే యిది సకారణమగు సత్యసంఘ మార్గమగు 'సహకారణము' అనుమాటనే ఆహింసా యుక్తి

దౌర్జన్యమునట్లు ప్రయోగించెను. అనగా అర్థము ఆయన దానిని తిరస్కరించినది తత్సాధన భయముచేతను దుర్బల మనస్కుడయ్య గావని చెప్పవలయును. కానిమనస్సుగ్గ అహింసనుగై కొని (ద్రోహ నెదుర్కొనుదానియం దున్నంత పటుత్వమును అందువలనగల్గు నద్భుత ఫలితములును దీనివలన జేహారవని ఆయన నమ్మకము. ఈ ప్రధానధర్మమును ఒకవ్యక్తియే ఘోరముగ నిర్వర్తించునెడల అన్యాయముగ ప్రవర్తించు సామాజ్యము నంతను ధిక్కరించి దానిపతనముగాని పశ్చాత్తాపముగాని కలుగనట్లు ల జేయగలడు.

ఇందులకొకటి జెప్పెదము. గాంధీజీతో జెప్పినదానినే బోధించుటలో ఋఘులు జేసినపనినే జేయుచున్నాడు. పూర్వము ఋఘులు అస్త్రముల నుపయోగించి దానినివృ్తయోజకత్వమును గనుగొనిరి. న్యాయమునకు యెక్కువ వారస విజ్ఞానమును, వెల్లింపుటనుకన్న యెక్కువవారగు యోధులును అహింసాధర్మమును గనుగొని ప్రపంచమునకు బోధించిరి.

అహింసాసంరంభము

కావున అహింస ఒక సంగ్రామము. సంగ్రామము లన్నిటి లో ను నా ము కు డెంతయునగాజైనను ఫలితము పంజేహముగ నే యుండును. గాంధీ తలపెట్టినపరీక్ష ఆత్మంతోపద్రవకరమైనది. ఆంగ్లేయుల దౌర్జన్యమునకు భారతీయుల అగ్రహమును జూచి భయపడు ఆయనకిది తెలియును. పరీక్షించి జూచుట సాహసమే. పాశ్చాత్య ప్రపంచమునుండియే గాంధీకి స్వతంత్రతయును నమ్మకముండుట ను నేర్చుకొనెను. దానిని భారతదేశములో నెక్కింప గోరుచున్నాడు. "అపజయ ముందితననిగాని, తప్పు జరిగినదిగాని భయపడి పేరుగల నేనాని యెవరును యుద్ధమును విడిచిపోడు." మరల మనోధైర్యమును జేహార్చుకొని, మననముజేసి సిద్ధపడి సాహసించును. గాంధీ సాహసించెను ఆసాహసము చాలదూరము పోయెను. 1920 ఆగష్టులో కాంగ్రెసు అంగీకారమునకు వేచియుండుట యేమని అసహాయమును పరీక్షింప విడిచిపెట్టెను.

"ఒకపనిజేయుటలో నమ్మక మున్నపుడు కాంగ్రెసే మో నిగ్గు యింపవలెనని వేచియుండుట శుద్ధతప్ప. అట్లుగాక తా నొకపనిజేసి అందరి సౌమ్యమును ప్రదర్శించి దేశమంతయు దాని ననుకరించునటుల జేయవలెను. ఒక్కొక్కసారి దేశాభిప్రాయమునకు భిన్నముగ బోవుటయే అద్భుతదేశసేవ జేయుటగును.

ఒకదేశ తప్పుజేసిన? అప్పుడంతయు ఆయన మీద నే విరుచుకొని పడి అణగారినావును. బాగా తెలిసి కాంగ్రెసు అంగీకారము లేకుండ జేయునపుడు అది కాంగ్రెసు పేర గాకుండ స్వబాధ్యతమీదనే జేయుటగును. అపజయముగాంచిన బాధ్యతనంతన ఆయనయే వహించును.

"జయము గలుగునటుల నడుపగల్గుదు నను శక్తి నాకు నమ్మకమే లేకున్నయెడల ఉద్యమమును తలపెట్టుటయే తప్పని కలచెదను. కాని అసిద్ధాంతముమీదనే అంటిపెట్టుకుండ పనిజేయునెడల సత్యాన్వేషణమున కెంతయో కష్టపడవలసియుండును. తప్పజేసినయెడల వెనకకు లెగ్గవలసియుండును. ఇకను తా నందుకు పనికిరావని కనుగొనునెడల స్వయముగ దానినుండి విరమించును."

ఇట్టిపత్తి సంభవించునని ఆయన ఆలోచింపకపోలేదు. ఆయన యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

"నేనెంత ఆశక్త్యుకొనియున్నను అనుకొన్నటుల నెరవేరవచ్చునెడల సంరంభమును నడుపుటకు నేనిక తగనని తలంప నక్కరలేదా? అప్పుడు నేను వాస్తవ్యైక్త పాదములపైబడి యీనా నిష్ప్రయోజకమున తనువునుండి విముక్తినిజేసి యంత కన్న ఘోరమగు నెవజేయుటకు అర్హుని జేయుచుని నేడు కొనెదను."

ఆయనలోపల నెవరిని తెలియకుండ జేదునెదయెద్దియో మన మూహించగలము. చాక్లెట్టారదురంతములు కాగా నే ఆయన అంజరయెదుట తినెత్తిపెట్టెను నొప్పుకొన్నపుడు బాంబినజేద మనకు తెలియును. దానినుండి త్రైబడెను. ఎప్పు టికిని ఆయన లొంగడు. లొంగనని ఆయనకు బాగా తెలియును. పడన ముణిగిపోవన్నపుడు దానిని నడుపువాడు లేనిదే లాభము లేదు. ఆయన పడనడుపు నాతడు. ఆయన ఉండవలసినచోట నేయుండవలెను. అట్లుసాహసముల జేయచుండవలెను. ఆయన జేయు పరీక్ష ఒకభారతదేశమునకే గాక మానవజాతి కంతకును లాభకరముగ నుండును. 'యథావిధి తథా బ్రహ్మాండే' యని పూర్వపు ఋషియొకరు ప్రయోగించిం వాక్యము నాయన ఆ భారతముగ గైకొనెను.

ఆయన ఒక మంటిముద్రమీద పరీక్షించును. తనకున్న శక్తి యెంతవఱకొ తెలియక ఆయన అంధుడుగ నుండలేదు. కాని ఆయన చేతనైనది జేయించు!

కావున ఆయన అశోభనీయమైన ముండవలెనని ప్రపంచ మంతనుగోరును. ఇంగ్లీషువారిని, క్రైస్తవులను, శత్రువులను గూడకొరును. శత్రువులలో ఆయన కెవరునలేరు. భారతదేశములో యూరోపియను దేవదేవను సతే వారికాయన వ్రాయు నపుడు 'పియమిత్రమా'యని సంబోధించును. యూరోపియనుల కాయన విన్నవించును. క్రైస్తవులతో యోగజేమలేఖలను వ్రాసికొనును. వారలకు ప్రతిహేళముగ నాయనపోరాడడు. వారికొరకై వారికై ప్రసన్నుతమునకై, యూరో పిపుడు మోసముజేయుచున్న అమితముకొరకై ఆయన పని జేయును.

కర్మయోగి

నేనింతవరకు ఆజేయునందంభచారిత్రియును, అందలి భయకారణములను ముఖ్యముగ చెబుప ప్రయత్నించితిని. ఈపుస్తకమును జరుపుటవలన యీమహాకర్మయోగి తాను తలపెట్టినకార్యము నెట్లు నిర్వహించుచున్నాడో విశేషముగ తెలియగలదు. ఇతరుల భావములకు చెబుకు కొనగల అద్భుతకాశల యాయన కుగలదు. ఏమనిపి కేతీరున జెప్పినవచ్చుకో అట్లు జెప్పకాశల మాయనకు గలదు. మనుష్యుని స్వభావమును గమనించి అతనికి తెలియునటుల చేయవలసియు జెప్పగల సగవ్యజ్ఞత్వ మాయనకు గలదు. ఈకారణముచేతనే సగవ్యనానవ ప్రాత్యత్వముగల యాయన సిద్ధులకు దేశభక్తిబోధ జేయగల్గెను. అస్త్రము లుపయోగింపగోరు వారికి వానిని దేశోపయోగమునకై యుపయోగించు టెట్లో నేర్పెను.

యన టాగుయకు వ్రాసినయొక లేఖలో చెప్పినటుల జాతీయత, దేశభక్తి యను మాట కిదివరకున్న భావమును విస్తరింపజేయుటయే ఆయన తలపెట్టిన కార్యము.

కావున నే ఆయన తన చుత్తమున సర్వాహింస మార్గమును సాక్షాత్కారము గాంచ ప్రయత్నింపడు. ఈ కాలములందు భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము జేహారుటకు శాంతి విప్లవ అభివృద్ధి మార్గము రాజకీయముగ దౌర్జన్యరహిత అసహాయము నవలంబించుటయే యీ అయన చెప్పుచున్నాడు.

అయన వ్యాసము లొక్కొక్కయుద్ధములో తీర్చికట్టిన టుండును వానిభావము తనయనుచులకుగాని, లేదా వైస్రాయ్ న కంతకుగాని, శత్రువులకుగాని వివరించిచెప్పెను. శత్రువులకు చెప్పుటలో తానెవరో సంగ్రామము జేయుచున్నాడో వారల గౌరవమును, లోకజ్ఞానమును మన్నించి విన్నవించుట నిచ్చి యోజనమని ఆయన తలంపడు.

ఆయన వివాదలలో మిత్రత్వమును, యోగ్యత్వమును, సాధు ప్రయోగమును, చిత్తశుద్ధియు, నమ్మకమును గలుగ జేయు విధ ము దృఢముగ నుండును

ఏ కాధిపత్యము

ఇట్టి సాధుపుంగవుడు తనవైస్రాయులపై యేకాధిపత్యము వర్గియుండును. ప్రజలాయనను విగ్రహమునకై పూజింప ఆనాయకుడు మాట్లాడినంత తిరస్కారముగ నిదివరలో నేనాయకుడును మాట్లాడియుండలేదు. ఆయన ప్రయోగములకొన్ని కఠోరములుగ నుండును.

"ప్రజాపూజతో నాకు వినువుపుట్టినది. వారు నామీద నుమ్మిచేసిన నేను జేయవలసి సరియని యెక్కువ నమ్మకము. డును. ప్రజలయందు పలుకుబడియుండి వారి అంగీకారము నకు లోబడియుండుటకన్న నింకకు డనిపించుకొనుటయే మంచిది. ప్రజాభిప్రాయమున కసమ్మతి తెల్పినమాత్రముజాలదు. చాల ముఖ్యనిషయములు పరస్పరంపవలసిన క్షేపణీతిలో జనసామాన్యాభిప్రాయము సకారణముగ లేకున్నయెడల నాయకులు తద్యధిక్తముగ సంచరింపవచ్చును."

ఇట్లు దైర్జన్యముగ నిరసించుటవలన మొఖమాటునకు పొంగవేయు మాటలందుకన్న యిందెక్కువ ప్రేమయున్నవని తెలియును. సంకల్పములనున్న యెడల యెంతటి త్యాగముల వైన గడచి దేశమునందు మార్పుగలుగ జేయవచ్చునని గాంధీకి నమ్మకము గలదు. అందుకాయన చాల సీమనైతిక శిక్షణము తెచ్చెను. దానిల్లనే పూర్వముల బలముగనుండెను. క్రామ్యులు వైసికులు మహాత్ముని యుత్తరువులంటివానిని, క్రమత, నేహానుసానిక శుభ్రము, స్త్రీగౌరవము, మద్యనిషేధము, సత్యవాచకము మున్నగు వానిని వినియుండవలెను. మానవుడెన్నెన్ని పనుల జేయవచ్చునో, చేయగల్గునో ఆయన వానిని కనుగొనెను. వానివల్ల నే కొంతవరకు విజయము గల్గినది.

గాంధీజ్యానములకు వ్రాయునీపీ టిక లో వాడు పిరస్వరూపమునుగూర్చి యంత జెప్పినందులకు నింబింపవచ్చును.

గాంధీజీ ప్రార్థనలు చేసినా అవి అసలైనా ను దీర్చు నేను యిత్రవానిని ఏనుకీప్తే కాంతమహారాజున దల గాంధీజీపేరు చక్కగా తగిలినది. కాని వీరిలో నెవరు గాని మానవులకు గలగతయంతా యేదేమైన నది అంగీకరించుటకు గాక ప్రేమసాక్షాత్కారభావముల బోధించుచున్నది. మహాత్ముని అపింసామార్గమునకును విప్లవకరుల మార్గమునకును నకులభేదము, దైర్ఘ్యముతో అంగీకరించకపోవుటకును, వంగి వంగి యెప్పుడేదీచెప్పిన అంగీకరించుటకును గలంతలేదని నేను దైర్ఘ్యముతో నిరూపింపజేసితిని.

కొన్నివారములక్రిందటనే ప్రెంచి కావనగళయందు దీర్ఘప్రయోగమునకు, మిలిటరీ సేరనుల శిక్షకుల నియమములను అయ్యది యుద్ధముజేసినవారితోపర్చించుటకునే గట్టిగా ప్రతిఘటించువారు లేకపోవుటచేత యీరమములభావము బుద్ధి పూర్వకముగ నిశాంధించినవారికి వర్తింపకుండనే జేసిరి.

రాజకీయవేత్తలకండ్లకు యిటునటు గంతలుండును. మన ప్రపంచమున పోట్లాడుట కనేకమార్గములుగలవని వారనుమానింపరు. జాతీయ వైస్యములందువచ్చి పోరాడువాడు దైర్ఘ్యవంతుడని వారుదలంపరు. వారలకు తెలియకున్న మానెయని సంతోషింతురు. వారలు భవిష్యత్తుయొట్టుండునో ఆలోచించెదరు గాక, విప్లవ సంరంభములు, జాతిసంరంభములు జరుగును! అన్నిటికన్న యెక్కువైనది ఆత్మసంరంభము.

భారతదేశమునందు జరుగుచు ప్రపంచమంతయు వ్యాపింపనున్న ఆసంరంభదృశ్యమును వారు గమనింతురుగాక! చేతనైతేయెడల వారు దానిని నిరుత్సాహపరుపవచ్చును, అగౌరవపరుపవచ్చును. మొదలు క్రైస్తవులు వచ్చినపుడు కోము యీ ఆటఆడజూచెను. కాని వారిలో సంధిజేసికొనవలసిన కోజువచ్చెను. వివర కోము వారలను జయించినమాటయును సత్యమే. కాని మనకు గానలసిన దిదిగాదు. చరిత్రకారుడు వచ్చే అల, పాద్యోజలను కనిపెట్టునటులే నేను ప్రాచ్యదేశములను నుండునుదేరిన ఆత్మనగూర్చి చిత్రించుచిని. ఈఆల యూ కోపుటడును కొట్టినదే వెనదియగు.

రేవులముల వ్యాపారముగూర్చి సభ

డిల్లీ నవంబరు 6:—ఇచ్చట 18 వ తేదీని ప్రారంభముగానున్న పోర్టునాకావ్యాపారముల గూర్చిన సభకు హాజరు కావలసిన వారిపేర్లు కొంతవరకు తెలిసినవి. సర్ ఛార్లీసు ఇన్నిసుగా రధ్యక్షులుగా నుండురు. వారును సి. ఎల్. కార్నెటుగారును కామర్షకాఖ్యాప్రతినిధులుగా నుండురు. ఆర్థికాఖ్యాప్రతినిధులు:—

ఎ. సి. మహాబర్నె, రివెన్యూబోర్డునకు హెచ్. హుడు కస్టము కలక్టరు కరాచీ తెల్వేకాఖకు జే. డబ్ల్యు.బోరు, కర్నూలు గ్రహముగార్లు నాకాకాఖకు రాములు ఇండియను పెట్రోలు డైరెక్టరుగారు. కార్మికపరిశ్రమలకాఖకు ప్రాతినిధ్య ముండదు. బొంతాయి బర్మాప్రభుత్వములతరపున ఆర్థికసభ్యులు వత్తురు. బెంగాలుప్రభుత్వమునుండి ఆర్థికసభ్యుడు డోనాల్డుగారు గిలు క్రైస్టుగారు, ఉడుపేడుగారు విచ్చేయుదురు. బీహారు రాష్ట్రమునుండి రివెన్యూకాఖ కార్యదర్శి, మదరాసు పోర్టుట్రస్టు నుండి వి. ఎ. బిస్మి గారు బొంతాయి పోర్టుట్రస్టునుండి సి. కాడెలు, కరాచీ పోర్టునుండి జె. ఎస్. తబ్రసు ఏడెనుపోర్టు నుండి ఎం. ఎం. డగ్లస్, కలకత్తా పోర్టు కమిషనర్యు ఛెయిరు మాను ఎ. ఎ. ఛెర్రీగారు విచ్చేయుదురు. పోర్టు ఆఫీసులు ను, పోర్టు వైబ్ల్యోగ్యోగ్యులును రాదు. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరు ప్రి. డి. ము. కోర్టులో
O. S. 576/1924

వాది:—గుంటూరు సూర్యనారాయణ
ప్రతివాదు:—తీర్థాశి నారాయణస్వామి కొమార్లు ఆ చొర్యులువద్దే రాలు.

వాదితరపు పల్లికేషన్ మిమో:— యీ నెంబర్ను ప్రతివాదులమీద అడ్డ తాలూకు సామ్యుయిచ్చుటకున్నా స్వాధీనము నిమిత్తమున్న వాది దావాదాఖలుచేయగా సదరు దావాలో 1-వ ప్రతివాది యొన్ని పర్యాయములు నోటీసుచేయించినను. సభ్యుకాలేదు గన్ను కోర్టువారి తత్త్వప్రకారం సదరు పేపరులో తెలియపరచు కోవడమైనది. వాయిదా 14-11-24 తేదీకి వేటుబడియన్నది. వాయిదానాటికి హాజరయి ఆ తేవణతెలుపవలయును. లేనియడల. పకోక్షమును పొంది 1-వ ప్రతివాదిని యొకస్వాక్షి అర్హు చేయబడును. మేమూరి నదాశివయ్యగారు, వాదితరపు వకీలు జిల్లాకోర్టు ప్లీడరు.

జమీందారు పత్రికాధిపనికి

గాంధీగారి తలెత్తివార్

లాహోరు నవం 7:— మాలానా జాఫర్ఖాను అను మింహారు పత్రికాసంపాదకునికి ఆతనివిడుదలనుగూర్చి గాంధీగారిట్లు తలెత్తివార్ నిచ్చిరి.

“మీపనికి మరల ఆహ్వానించు చున్నాము. మీరు కులాసాగా నున్నారని దలంచెదను. మింహారుహమ్మదీయ మైత్రికై ఘనముగ సహాయము చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

మాలానా గారిట్లు ప్రత్యుత్తమిచ్చిరి:—మీ ప్రేమపూర్వకాహ్వానమున కానందించు చున్నాను. నేను ఇస్లాముమత ముగారకే నాజీవితముతయు ధారవోయునప్పటికి మింహారుమతముతో సఖ్యతలేనిది ఇండియాలో ఇస్లాముమతము కొనసాగ నేరదని తూర్తిగా విశ్వసించు చున్నాను. మీ నానుకత్వముక్రింద అట్టులమగు నాబోటివారు మింహారుహమ్మదీయ సఖ్యత స్థిరస్థాపితము జేయగలరు. ఇదిలేనిది భారతభూమికి ముక్తిలేదు.

మాలానా గారిని అభినందించుచు షాకతారీ సువాబు క్యూరూషి మహమదుజాను ఆగా సాహెబుగార్లు కూడ వార్తల నందిరి. (ఆ. ప్రె.)

షేర్వానీగారు

తిరిగి న్యాయవాదవృత్తికి చేర్చుకొనబడిరి

అలహాబాదు, నవం 6:—అలహాబాదు హైకోర్టునందు ఫీల్డజిస్టు సర్ గ్రెమువుడు మీర్యుగారు న్యాయ సేవను గార్లయెడలు సర్ లేజుబహదూరు సప్రూగారు టి. ఎ. షేర్వానీ, బారిష్టరు, (ఆఫీసురు) గారితరపున ఒక అర్జీదాఖలు జేసిరి. పీనలుగోడుప్రకారము నేరముజేసినందుకుగాను షేర్వానీగారిని 1922 సం॥ హైకోర్టు ఆడ్యోకేటుపదవినుండి తొలగించిరి. సప్రూగారిట్లుదెలిపిరి:—షేర్వానీగారు తననీతిని గుర్తించుకొనిరి. అజునరాజకీయాభిప్రాయము లివర తెట్టున్నను ప్రజలలోకాంతిని భంగముచేయు అల్లరల ప్రోత్సహించలేదని యు, బ్రిటిషుప్రజలకెన్నడును శత్రువుకాదనియు, ఇకముందు కాంరియతముగ కాలముగడుపుకొన నిశ్చయించెననియు కోర్టువారికి వచ్చజేప్పెను. సర్ గ్రెమువుడు మీర్యుగారు షేర్వానీగారిని తిరిగి ఆడ్యోకేటు పదవియందు చేర్చవచ్చునని అనుజ్ఞ నిచ్చుచు, ఆయనతొంద్రేకములు మార్చుకొనినందులకు సంతసము దెలిపెను. అతను తిరిగి వృత్తినిస్వీకరించిన బాగుండు ననెను. (ఆ. ప్రె.)

దుమ్మిన రైతుకొరకు బిరుదు లిసినేయుట

బ్రిటిషుప్రేమను హాస్పిటలు నందు (మీరటు) ప్రోబుకేపరుగానున్న ఎ. ఆర్. నాగయగారుదుమ్మిన రైతుగాను ఆతని రాయి సాహెబు బిరుదును తొలగించిరి. అని ఇండియా గజెటునందు ప్రకటించుడెను.

దిఅమెచూరు డ్రెమాటిక్

అస్సోసియేషన్, బెంగుళూరుసిటీ
పై సభవారు క్రిమినల్వండుగలందు, మద్రాసులో సాందర్యముగలందు ప్రదర్శించెను నాటకముల కార్యక్రమ ప్రకటన.

ప్రహేద, రామదాసు, రామరాజు, శివాజి, హరిశ్చంద్ర బృహన్నల, సుభద్ర.

అన్నియు ఆంధ్రభాషలోనే ప్రదర్శింపబడును, 24-12-24 తేదీ మొదలు 31-12-24 తేదీ వరకు ప్రదర్శనములుండును. (ఇందులో మొదటి కడపటితేదులు కలియును.)

శ్రీయుత బళ్లారి టి. రాఘవచార్యులు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు అన్ని నాటకములందును ముఖ్య పాత్రలను ధరింతురు.

పదిహేనవ అఖిలభారత హిందీ సమావేశము

శ్రీయుత మధోరావ్ సప్రీగా రధ్యక్షుల వ హిం చు ట

డేరాదూన్ నవంబరు 7:— పదిహేనవ అఖిలభారత హిందీసమావేశము నేడు ప్రారంభమయ్యెను. కాని ఆర్థికవర్షము చే కార్యక్రమము నిలిపివేయబడెను. హిందీపత్రికలును మాసపత్రికలు సాహిత్యప్రదర్శనమునందు మాపబడెను. అభ్యుత్పాదగా నెన్నుకొనబడిన మధోరావ్ సప్రీగారు పరివారముతో సమావేశమునకువచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

సీ అడ్ లేండ్ కస్టము

కలకత్తా, నవంబరు 7:—అక్టోబరు మాసములో సముద్రముమీదినుండియు భూమిమీదనుండియు 482 లక్షల రూపాయలు సుంకము వసూలు కాబడెనని వాణిజ్యసమాచార వాణివారి లెక్కలు దెల్పుచున్నవి. ఆపవన్న యీమొత్తములో చేరలేదు. చెనుకటి నెలలలో 488 లక్షలు వసూలయ్యెను. సంవత్సర క్రితము 878 లక్షలు వసూలయ్యెను 1924 సంవత్సరము ఉక్కు పరిశ్రమ రక్షణకాననము ప్రకారము జూను 18 తేదీమొదలు అక్టోబరు 31 తారీఖువరకు 196 లక్షలు వసూలు కాబడెను. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా కార్పరేషను

ఉప్పడిసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారిశాంక్ష ను గో రు ట

కలకత్తా, నవంబరు 7:—నలుబదిలక్షలరూపాయలను రొక్కరూపకముగ బదులీనునయినని కలకత్తా కార్పరేషను యం పీ రియలు బ్యాంకు వారిని కోరెను ఇచ్చుటకు కాశ్రీ యమై న అభ్యంతరములు గలవని దెల్పుచుటచే నవంబరు మొదటితేదీనాటికి యిదివరకు బాకిదారులకు సామ్యు యాయనలసి ఉన్నందున రూ 554000లను నూటికి రూ 6 1/2 వడ్డీమీద అప్పుచేసి తీర్చుటకును, నీటిసమృద్ధికొరకు భర్చుపెట్టుటకు రూ 3445000లను రూ 6 1/2 వడ్డీమీద అప్పుచేయ అనుమతి నీయనలయనని గోరుచు కలకత్తాకార్పరేషను ప్రభుత్వమువారిసదుగుటకు నిశ్చయించెను. (ఆ. ప్రె.)

బుధవారం 12-11-24

శ్రీకృష్ణవిలాససభ, తెనాలి

రామదాసు

రామదాసు పాత్రను బ్ర. శ్రీ. యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు ధరింతురు. మేనేజింగు కమిటీ వర్ష మధిక మగుటచే ప్రదర్శనము పై తెడికి మార్చబడినది.

ప్రభాకరశాస్త్రిగారి గ్రంథములు

- 1. శృంగార క్రీడాధము క్రీడాధుని సమగ్రచరిత్ర 200
- 2. చాటుపద్య మణిమంజరి 2 భాగము 160
- 3. ప్రభుభాగము 140
- 4. ప్రబంధరత్నావళి. 180
- 5. మాస్వాక్ష్యముచ్చట 040
- 6. తంజావూరి ఆంధ్రరాజులచరిత్ర. 060

మణిమంజరి ఆఫీసు, 8/15 నల్లతంబిపేథి, తిరువల్లి క్లె-జి.

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక

తెనుగు వచనము

రెండుసంపుటములు ప్రతి 1కి రూ 12- తెలియోపనిషత్తు, సటిక 3. వ్యాకరణోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు 2. ఆపవకవీయము, నూతనముదితము రావుసాహెబు గిడుగు వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్కరల పీఠికతో నున్నది. 3-0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు సన్న

29, ఎస్ట్ నేడు, మద్రాసు.

వంగరాష్ట్రమున కొత్త నిర్బంధచట్టములు

సమాధాన ప్రకటనము

మహాత్ముని అభిప్రాయము

రై. హా. శ్రీనివాసశాస్త్రి, ఎం. ఆర్. జయకరు,
ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్ల అభిప్రాయములు

మహాత్ముని అభిప్రాయము

బహిష్కరణపక్షమువారు రంగీకరింతురని నమ్మెను
నిన్నను ప్రకటింపబడిన సమాధానమును దేశీయులెల్ల
స్వీకరింతురని నేనిప్పుడు తెలుపజాలను గాని బహిష్కరణపక్ష
మువారు మనఃపూర్వకముగా ఆమోదించెదరనియు 1920 లో
కాంగ్రెసునుండి విడిపోవలసినట్లున వారందఱును మరల చేరద
రనియును నేను నమ్మెదను. ఈ మార్పువలన భిక్షునిర్యాణము
గూడ హెచ్చుగలదని తలంచెదను.

నిర్బంధవిధానము

నిర్బంధవిధానమువలన భిక్షు పక్షము లేకబయింతు నిశ్చ
యము. ఈ కఠినవిధానమునుగూర్చి నేను చాలదూర మలో
చించితిని. స్వరాజ్యపక్షమువారివద్దటి కాసనబద్ధమే యైనను
వారు దొరతనమును పూర్తిగా ప్రతిఘటించుచుండుటచే
కఠినశాసనములు స్వరాజ్యపక్షము నుద్దేశించియే అనుబంధ
పెట్టబడెనను నమ్మకము నాకు బాగుగా కలిగినది. ఈ కఠిన
శాసనములు అక్రమమని అన్ని పక్షములవారను నిష్కర్షగా
తెలిపినచో దేశీయులు కఠినపద్ధతులకు ప్రతిఘటించునన్నా
రని దొరతనమువారు గ్రహింపగలుగుదురు.

ఇప్పుడు దొరతనమువారు కఠినశాసనములను
ప్రయోగించుటచే అహింసావద్ధతియందు గట్టికమ్మ
కము కలిగి ఛార్జన్లమును పూర్తిగా నిరసించిన
వారు శాసనోల్లంఘనమును ముఖ్యముగా ప్రారం
భించుటయే తగినప్రతిక్రియ యగును గాని అందు
కు తగినకట్టుబాటు దేశమునందెప్పుడు లేకపోయి
నందులకు నేను చాలచింతింతున్నాను. ఈతరుణ
మున నరియగురితిని శాసనోల్లంఘనమును జరుప
గలిగినచో దొర త న ము వారి క ది న రి
యగు ప్రత్యుత్తర మ గు టయే గాక విప్లవ
కార్యములు నిష్ఫలము లని అరాజకవర్గమువా
రిగూడ స్పష్టపరుచుటకు వీలయ్యెడిది. దొరతన
మువారు రవలంబించిన కఠినపద్ధతియను విప్లవసంఘ
ములచర్యలను గూడ అరాజకమే అని నాలభిప్రాయము.
దొరతనమువారికి అంగబల మధికముగా
నుండుటవలనను వారు న్యాయశాసన మనుచేరుతో
నిర్బంధవిధానము నమలు జరుపుచుండుటవలనను
దాని వలననే ఉపద్రవము మరింత అధికమగునని
గూడ నేను తలంచెదను.

ఇది అదను కాదు

దేశమున కక్షులు మొదలకట్టలనను ఛార్జన్లము ప్రబ
లుటవలనను వికమత్వమును కట్టుబాటును అంతరించుటవలనను
ఇప్పుడు శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుట కవికాళ మేమి
యును లేదు.

హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కొట్లాటలు లేకుం
డనున్నచో కాంగ్రెసువారిలో భిన్నపక్షము లేరవడకున్నచో
నేను కాంతియుతమగు శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించి,
ఛార్జన్లవిప్లవపద్ధతులకంటె కాంతియుతశాసనోల్లంఘనమువలన
అతి క్షిప్రకాలములో అత్యధికమగు ఫలము కలుగునని చూపిం
చుట కవికాళ ముండెడిది.

అహింససత్యము, నిష్కాపట్యము

శాసనోల్లంఘనము నవలంబించువారు అహింసాప్ర
యమున సత్యవాక్యనిరతిని బూనినట్టి నిష్కాపట్యభావులుగా
నుండువలెను.

ఉద్యోగులుగాని విచేషీయులు

ఉద్యోగులుగాని పాశ్చాత్యులనుసరింపవలసినపద్ధతి స్పష్ట
ముగా కనబడుచునే యున్నది. విప్లవకారుల అరాజక కార్య
ముల నడగించుటలో భారతీయులు యావన్మందియు వారికి
తోడ్పడెదరనుట, క్షేత్రిసంకేయమునలేదు గాని ఉద్యోగులు తమ
అధికారమును దుర్వినియోగము చేయుటంద నిరోధించుటలో
భారతీయుల ఉద్దేశమును పాశ్చాత్యులు బాగుగా గ్రహించి
భారతీయుల ఆశంకుల నామోదించి వారికి సహకారులై భా
రతీయులు స్వాతంత్ర్యమును బడయుటలో వారితో కలసి పని
చేయవలెను." అని మహాత్ముడు నిన్న 7 వ తేదీని మాచిలేఖరికి
తెలిపెను. (ఆ. ప్రె.)

మహాత్ముని ప్రయాణము

నిన్నరాత్రి ఢిల్లీకి బయలుదేరెను

నిన్న 7 వ తేదీ రాత్రి పంజాబు మెయిలులో మహా
త్ముడు కలకత్తానుండి ఢిల్లీకి బయలుదేరెను. నిన్న ఉదయము
చాలమంది మహాత్ముని దర్శించిరి. నిన్నమధ్యాహ్నము జరిగిన
బహిష్కరణపక్షమువారి కభివృద్ధి మహాత్ముడు చెల్లెను.

హఠాతా మ్యునిసిపాలిటీ

నిన్న సాయంకాలము హఠాతా మ్యునిసిపాలిటీ వారు
మహాత్మునకు దేశబంధు వాడుగారికిని సన్మానపత్రములను
సమర్పించిరి. మహాత్ముడు సంగ్రహముగా ప్రత్యుత్తర మొస
గెను. మహాత్ముని దర్శించుటకు వేలకొలదిప్రజలు హఠాతా రైలు
స్టేషను ప్రాంతములలో చేరిరి. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్రనిర్బంధములు

గౌ. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి అభిప్రాయము

పూనా, నవం 7:—గౌ. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి
గారు సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియాపత్రికలో వంగరాష్ట్రములో
నిర్బంధములు అను శీర్షికక్రింద నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—
పంజాబునందు నిరంకుశపాలనక్రింద ఆకారణముగ గౌరవనీయు
లగు పెద్దమనుష్యులను అగౌరవపరచి శిక్షించి నానాహింసల
పాల్గొనించినందులకు ప్రభుత్వము వారిపై క్రైస్తవ
దేశీయులకుమాత్రం గోరకుండుటనుబట్టివారికి ప్రత్యేకవ్యక్తులను
పాఠశాల గౌరవము చేతిగా లక్ష్యము చేయుటతో తెలిసికొన
వచ్చును. ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకులు హడావిడి సమయము
లందు ఆత్మనిగ్రహము కలిగియుండురనిగాని, వారినా సమయ
మునందు క్రమబద్ధులగునందు శక్తి ప్రభుత్వసభ్యులగునందు
గాని యీ దేశపు ప్రజలు విశ్వసించజాలరు. అట్లు విశ్వసించిన
చో వారు మానవాతీతులగు దేవతలైనగానలెను, లేదా జ్ఞాన మా
న్యులై యుండురు. అర్థి నెన్ను నుపయోగించుటలై న్యాయమగు
నాందోళనను అణింపివేసి, పరిపాలనయందలి యిబ్బందులు
నుశువుగా తొలగిపోగలవని భావించుట అసంభవము. కానన
సభలో ప్రవేశపెట్టెనున్న మార్పులను చట్టనిబంధనల గ్రంథము
నందు తాత్కాలికముగాగాని స్థిరముగాగాని ఒకసారి చేర్చి
యుంచినంతమాత్రమున భారతదేశప్రజలు సంతృప్తిచెందజాలరు.
గొప్ప రాజభక్తిగలవారయినను యీ విషయములందు వైస్రాయ
గారి ప్రభుత్వమునకు వారు గోరు నట్టి సహాయము ను
చూపరాదు గానోసంగజాలరు.

పూనానగరపాలకసంఘనిరసనము

పూనా, నవం 7:—పూనా నగరపాలక సంఘమువారు
సాధారణసభలో కలకత్తా కార్పొరేషను ప్రధానకార్యనిర్వా
హకారిజ్యోగియగు సుభాష చంద్రబోసుగారిని రివ రెన్యూలేషను
ప్రకారము ఖైదుచేయుటను నిరసించుచు తీర్మానము గావించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

జయకరుగారు

కలకత్తా, నవంబరు 7:—కలకత్తానుండి వెడలి పోవు
నపుడు కొందరు స్వరాజ్య పక్ష నాయకులు ఇప్పుడు జరిగిన
సంయోగప్రయత్నముల గూర్చి తమ అభిప్రాయములను తెలి
పిరి. ఎం. ఆర్. జయకరుగారిట్లు చెలిపిరి:—

ప్రభుత్వమువారు ఇప్పుడు చాటిన సవాలునకు దేశ
ములో నన్నిపక్షములు ఏకమగుటయే తగిన ప్రత్యుత్తర
మునను.

ఈ వికమత్వ మొనగూర్చుటకు గాంధీగారు పడినశ్ర
మయు ఆతని కదలిప్రాయమును ప్రశంసాస్థాములు. ఈ ప్రతి
కూలనిర్మితవిధానము నెదుర్కొని తనయంద్యమును కొనసాగించ
వలసిన సమయమున ఏ ప్రచారకులసహాయ మాతని కవసరమో
వారియభిప్రాయములతో తానంగీకరించుట కాతనుప్రయత్నిం
చెను. ఇకపురి ముఖ్యబర్మాకు ఒక్కటే. స్వరాజ్యపక్షము
వారు గూడ నట్టి స ద భి ప్ర య ము తో నే
ఆతని గూడినందులకు సంతసింపవలసియున్నది. వైస్రాయగారి
నిర్బంధశాసనము మనశ్శిష్టపరిస్థితులను చులకనచేసినది. ప్రస్తుత
కర్తవ్యమును మనకు బోధించెను. దేశములో ముఖ్యరాజకీయ
పక్షములు తమ భేదాభిప్రాయములను వెనుకబెట్టి తమవై బడు
చున్న యీనిర్బంధశాసనముల నెదుర్కొనుటకుగాను కలసిపని
చేయువారిగా చేయుటచే నీ అర్థి నెన్నులు నృధాగా ప్రవేశపెట్ట
బడలేదని చెప్పవచ్చును. మున్నందు ఇంకను ఆశాస్వదమగు
పనులు నెరవేరగలవని యూహించుచున్నాను. మనము బెల్గా
ములో కాంగ్రెసుసభకుండు సంపూర్ణవికమత్వము కుదుర్చుకొని
ఏకసమావేశమునం బెల్గము కూడులో పుగనే రాజకీయరంగ
మునందెప్పు డగవడుచున్న మేఘములుగూడ చెదరిపోగలవని
భావించెదను. ఇప్పుడు సత్యముగ దేశములో ముఖ్యులగువా
రందఱు ఒకచో సమావేశము గావలసియున్నది. ఆలసింతుటకు వీలు లేదు. అట్టిప్రయత్నములందు గాంధీగారు
మున్నగు మహానాయకులు తోడ్పడినచో తప్పక కొనసాగు
ననియే నానమ్మకము.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

మదరాసులో అడ్వోకేటుజనరలుగా నుండిన ఎస్. శ్రీని
వాసయ్యంగారు రిట్లు చెలిపిరి:— స్వరాజ్యోద్యమచరిత్రయందు
నూతనాధ్యాయము ప్రారంభమైనది. గాంధీగారును, స్వరాజ్య
పక్షమువారును కలసి ఒకసంగిన సమష్టిప్రకటన మవలను వేధింపు
మిన్న చిక్కులన్నిటిని తొలగించి, నిరుత్సాహకూపమునుండి
లేవనెత్తగలదని భావించెదను. కాంగ్రెసులో వికమత్వము
ప్రబలింపకొలది విదేశీవస్త్రబహిష్కారము బలపత్రమగును.
ప్రజాప్రబోధము దానివలని ఫలితములు క్రమేణ అభివృద్ధి
యగును. స్వ రా జ్య ప క్ష కార్య క్ర మ ము
మహాత్మాగాంధీగారి యామోదమును బడయుటచే తద్వారా
కాంగ్రెసు కభి యంగీకారమునుగూడ బడయగలరు. కాన్పిలు
కార్యక్రమమున కిప్పుడు తేకమంతటిప్రాశ్నాహము గలుగుటచే
నిజివరకు రెండు సమావేశములకన్న నీకముందు యెక్కుడు
బలపత్రముగ నెరవేరును. ఇదంతయు కొంతవరకు గాంధీ
గారు యథార్థపరిస్థితులను గుర్తించుటచేతను, ముఖ్యముగా
వైస్రాయగారును బెంగాలు ప్రభుత్వమువారును ఇంగ్లాండు
ప్రభుత్వమువారి ప్రోద్బలముచే అల్పదృష్టితో నాచరణమచెచ్చిన
నిర్బంధవిధానమునల్లను సంభవించెను. మన కత్యవసరమైన విక
మత్వము నొనగూర్చుటచే నిర్బంధశాసనములకు మనము కృతజ్ఞత
చెలుపవలసినదే. తిరిగి ధైర్యవిశ్వాసములు చిక్కబట్టుకొనుటచే
భారత దేశము స్వాతంత్ర్యమార్గము బట్టుట నిశ్చయము.

(ఆ. ప్రె.)

గాంధీ-దాసుగార్ల ఒడంబడిక

ఇంగ్లీషు మనుషత్రికవ్యాఖ్య

కలకత్తా, నవంబరు 7:— గాంధీ-దాసుగార్ల రాజీ
వామాగూర్చి వ్యాఖ్యానము చేయుచు ఇంగ్లీషు మనుషత్రిక
యిట్లు నుడువుచున్నది:— “గాంధీగారు ఓడిపోయి స్వరాజ్య
పక్షమువారికి నిరర్థకమగు నూలుకై తన్నువా విక్రయించు
కొనెను.

ఇప్పుడు కుదిరిన సమాధానమును దేశమంతయు పూర్తిగా
కొనియాడును అని ఘోషార్థపత్రిక వాణిజ్యమన్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఉత్పత్తినమ్మేశనము:— విశాఖపట్నము కొత్తపాడు
గ్రామ సమాజమువారు సభచేసి ఉత్పత్త భాషచూటలాడు
స్థానము లన్నియు ఒక రాష్ట్రముగా నూడవలయు నని
తీర్మానించిరి.

వాతావరణస్థితి

1924 సం నవంబరు నెల 8వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక స్వీకృతము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప స్వీకృతము	గత 24 గంటలలో వర్షము	అత్యధిక 1వ తేదీనుండి వర్షము	ముఖ్యమంత్రి కుమార్తెగారు శుభాకరముగా పుట్టినది
గోపాలపురం	75.3	68.4	0.95	10.80	44.96
విశాఖపట్టణము	80.2	75.0	1.90	13.34	37.09
కాకినాడ	82.4	74.6	0.58	14.11	39.09
మచిలీపట్టణము	83.8	69.4	0.06	9.75	41.59
కర్నూలు	73.2	66.6	0.18	8.45	26.01
హైదరాబాద్	78.3	64.3	0.0	2.44	20.51
కడప	80.2	71.2	0.08	6.51	31.28
నెల్లూరు	85.9	72.4	...	15.40	37.98
కర్ణాటక	88.2	72.5	0.08	14.75	50.74
కడపూరు	89.3	74.6	2.20	19.66	52.94
నీలము	91.7	78.6	...	4.02	39.80
కొయంబట్టూరు	87.5	72.8	...	5.05	33.18
తిరుమనాపల్లి	91.9	73.5	...	5.05	33.18
నాగపట్టణము	87.7	77.1	0.05	18.44	54.98
మధుర	92.1	75.8	0.05	3.21	33.58
పాంబన్	89.2	78.4	...	7.20	37.00
తిరునల్వేలి	0.02	14.20	28.34
తిరువేండ్రము	88.1	76.1	0.22	11.10	64.51
కొచ్చిన్	85.4	74.3	0.67	12.91	114.51
కాలిక్టు	91.0	75.1	0.17	18.61	117.16
మంగళూరు	90.5	75.2	...	8.85	125.68
దెంగుళూరు	82.1	62.8	...	2.90	35.87
మేకార	77.8	60.4	...	4.49	125.46
కొడైకనాల్	68.4	52.2	0.16	6.82	62.18

సర్కారులు:—వర్ష పాతము సర్వత్రగలదు. విశాఖ పట్టణంలో 1.90" గోపాలపురంలో 0.95" కాకినాడలో 0.58" మచిలీపట్టణంలో చినుకులుపడెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. అర్ధరాత్రి ఎక్కువ. పగటివేడిమి గోపాల పురములో 2 1/2 డిగ్రీలుతక్కువ. విశాఖపట్టణంలో 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి బందరులో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—కర్నూలులో 0.18" వర్షించెను. కడప జిల్లాలో చినుకులుపడెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కర్నూలులో 15 1/2, ఇతరచోట్ల 9 1/2 డిగ్రీలు. పగటివేడిమి తక్కువ. బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—వర్ష పాతము మంత్రలను గలదు. మద్రాసులో 3.08" వర్షించెను. కడపూరులో 2.20" వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కడపూరులో అర్ధరాత్రి ఎక్కువ. పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. ఇక్కడ మద్రాసులో 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. స్థానిక చినుకులు పడవచ్చును.

ఆర్. ఎన్. సాఫూరు,
వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు.

మునిసిపాలిటీల పరిపాలనానివేదిక

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి విమర్శనము
బొంబాయి, నవంబరు 7:— రాష్ట్రములోని పురపాలనా నివేదికము ప్రభుత్వమువారు విమర్శించి యిట్లు తీర్మానించెను:—

సర్వసంఘమువారి ఆర్థికస్థితియు మిక్కిలి విషమస్థితియందున్నది. సంఘములు పన్ను విధించుటకయి కొనసాగి యింకను లక్ష గారముని ప్రభుత్వమువారి ఆభిప్రాయము. ఏ విధమైన పన్నును విధించుటయందును, స్వముఖ్యముగా డైరెక్టు పన్ను విధించుటయందు సభ్యులు నిందుకు బాల్కుదురునియ్య. ప్రజలచే మాసింపబడుదురునియు సంఘములు వెరచుచున్నవి. చీదలనుండియు భాగ్యవంతులనుండియు ఎనూరు చేయవచ్చు న్యాయముగా నుండుటకు వీరు యేమి ప్రయత్నములును జేసినట్లు గన్పించదు. మునిసిపలు ప్రజలకు ఆర్థికపన్నులను విధించుట యన కుతూహలమును జూపెదరు. ఇందువలన భాగ్యవంతుల కంటే చీదలయొక్కవగ పన్నునిచ్చుచున్నారు. మంచి భవనములమీద నెక్కువ పన్ను వసూలు చేయబడక చీదవారల యిండ్లమీదనే అధికమైన పన్ను వసూలుగాబడుచున్నది. పరిశీలనచేసి సరియగు పన్ను విధించి వసూలుచేయు మార్గముల సర్వేషింపనియెడ మునిసిపలు సంఘములు దివాలాదీయు స్థితికిరావచ్చును. పన్ను వసూలు చేయలేని సిబ్బంది మార్చబడవలయును. మునిసిపలు సభ్యులు యుక్తసమయము నందు పన్నుయిచ్చి యితరచోట్లు పేయర్లకు మార్గదర్శకులుగలేరు ఇటువంటి విషయములకు ప్రభుత్వమువారు చింతించుచున్నారు. సభ్యులు తమవిధ్యుక్తధర్మమును బాధ్యత యును గుర్తించి సంఘములపై దొంగతనము రూపొందుచున్నారని మునిసిపల్ కౌన్సిల్లను సభ్యుల సంఘసభ్యత్వమున కన్యాయముగా విమర్శించు నొకచట్టము ప్రభుత్వమువారి ఆలోచన యందు గలదు. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా కార్పొరేషను

కార్పొరేషన్ల హక్కుల యేర్పాటులు
విచారించుసంఘము
కలకత్తా, నవం 7:— కలకత్తా కార్పొరేషను ప్రత్యేక సభయందు నేడు మేయరు సి. ఆర్. బాసుగారు, ఎస్. డి. బోసుగారులేని సందర్భమున ఆతని ప్రధానకార్య నిర్వాహక విధ్యుక్తమును కొనసాగించుటకు ఏర్పాటులు ఏమి చేయవలసి నది విచారించుటకు ముగ్గురుసభ్యులుగల ఒక చిన్నసంఘమును ఏర్పరచునట్లు నూచించిరి. అది యంగీకరింపబడెను. ఈ సంఘమువారు యీ సందర్భమునగల న్యాయసమస్యలను యిబ్బందులగుత్తియు, కొందరు సభ్యులు గావించిన నూచనలను విచారించుదురు.

బాంబాయి జిల్లాలో నూతన శాసనము ప్రకారము అరెస్టు గావించబడిన మువ్వలలో ఒకరిని తగినసదుర్తుల లేకుండుటచే విడిచిపెట్టిరి. (ఆ. ప్రె.)

విశాఖపట్టణజిల్లా పోస్ట్ సభ్యుల సభ

(స్వ కీయ విలే ఖరీ)
సంవత్సరార్థవము
భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారి ప్రసంగము
నవంబరు 5:—మదరాసుపోస్టు సర్కిల్ నకు చెందిన విశాఖపట్టణజిల్లా పోస్టులకాఖివారు సంఘముయొక్క రెండవ సంవత్సర ఉత్సవమును పట్టణపోస్టుల క్లబ్బులో గత ఆదివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు జరిపిరి. శాసనసభ్యులగు భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారు ఆధిపత్యము వహించిరి. న్యాయతి రంగమువారుగారు అల్లిపురం జమీందారుగారును, మరికొందరు పురప్రముఖులును హాజరయిరి. ప్రధమమున వెంకటపతి రాజుగారు పోస్టులు, అండ్ ఆర్. యమ్. యన్. ఉద్యోగుల ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చి ఉపన్యసించిరి. వారు కొరమండిన న్యాయమున కొరకలకు తమసాను భూతిని వెలిబుచ్చిరి. ఉద్యోగీయులకు అంతకంతకు పని హెచ్చు అగు బయోగాక, బాధ్యత హెచ్చుకూడ అగుచున్నది. అందును గూర్చి చాల తీవ్రపరిస్థితులలో పనిచేయుచున్నారు. ఈవిధ్యుల కొంత జీతములు హెచ్చు అగుటయే వాస్తవముగాని కొంత మందిని తగ్గించిరి. కష్టమునకు తగిన జీతములు అభివృద్ధి కాక పోవుట వాస్తవమే. కొరకల కొరకలు నెరవేర్చుకొనుటలో ప్రభుత్వ కష్టములనుగూడ ఉద్యోగులు గమనించవలెను. పోస్టుల కాఖివల్ల అధికరాబడి కలుగుట వాస్తవమే. ప్రతికాఖియందు సాధారణ వ్యయములుగాక, ఆకాఖి సంబంధించిన ఇతర అసర వ్యయములను గూడ ప్రభుత్వము ఖర్చుచుండవలెను. అందుకు సరియగు రాబడి రావలెను. రాబడి కొరకల పన్ను హెచ్చుచేయుటకు ప్రజలుఅనుమతించరు. ఇదియును న్యాయమేను. ఇదివరకే పన్నులు హెచ్చినవి. కాన ఉద్యోగులు తమ కొరకలు కొరకలలో వీటిని గుర్తించవలెను. రాను రాను, ఎనెంట్లలో పోస్టులు సంఘమువారి పట్ల సానుభూతి హెచ్చు గుచున్నది. సంఘమువారు చూపిన ఆయిక్తమత్వము ప్రశంస నీయము. ఇకముందును అటులనే ఆయిక్తమత్వముతో మెలగి వారి వారి వాంఛలను బడయుదురుగాక అని నుడిపిరి. శ్రీయుత సంకర రామ నాయుడుగారు (కార్యదర్శి) సంవత్సర నివేదికమును చదివిరి. సంవత్సర నివేదికము అభివృద్ధిని తెలిపెను. తిరిగి నూతన సంవత్సర ఎన్నికలు జరిగినవి. ఇదివరకు వారే ఎన్నుకొనబడిరి. అధ్యక్షులు పుష్పమాళాంకృతులయిన తరువాత అల్పాహారమందు జరిగెను.

వందనములతో సభముగ సెను.

బొంబాయిమునిసిపలు ఆర్థికపత్రము

15 లక్షలు హెచ్చుకాబడును
నీటిపన్నువృద్ధి చేయబడును
బొంబాయి, నవంబరు 7:—మూడుముక్కపాతిక పెరసెంటునుండి నాలుగంపాతిక పెరసెంటు వరకును నీటిపన్ను హెచ్చింపబడుటచే ముందు సంవత్సరపు బొంబాయి పారిశుధ్యసంఘముయొక్క ఆర్థికపత్రములో సుమారు 15 లక్ష రూపాయలు పెరుగునని తలచుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

మీ రిదివరలో మావద్ద బేరముచేయకుండిన ఒకదఫా తప్పక చేసి లాభమునుపొందుదు.

సాగనైన చేతిగొలుసు.

యిది 3 మొదలు 6 నవరములవరకు తయారగును. లాక్ష్మీతోసహా మజూరి రూ 10-0-0
రాళ్లకు ప్రత్యేకధర యివ్వవలెను.

పువ్వు ఈటిగాజు

3 మొదలు 6 నవరములలో తయారగును. జత 1 కి చేదారంసహా మజూరి రూ 8-0-0 లు.
పువ్వురాగములతోడు జత 1 కి రూ 40 మొదలు 120 వరకు గలదు. కెంపులు, పట్టుకెంపులతోడు కిరామావద్ద గలవు. రకము, పైజానునరించి ధరలుండును.
నవరముబంగారు, మేలుపువ్వురాగములకు, కెంపులకు, సీమవెండికి పూచీనిచ్చెదము. (పె. సి. ల. త)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు నెం 25, చెనాబజారురోడ్డు మద్రాసు

ఆంధ్రపత్రిక

1924 సం॥ నవంబరు నెల 8-వ తేది

శనివారము

గాంధీ - దాను ఒడంబడిక

అసహాయోద్యమమునకు రుద్రరూప మొకటియు ప్రశాంతరూప మింకొకటియు గలవని గాంధీ మహాత్ముడిదివరకు సూచించియుండెను. రుద్రరూప మిదివరకు జూపబడెను. నేడు ప్రశాంతరూపము గనుపెట్టువలదు చున్నది. శాసనోల్లంఘనాది ప్రక్రియల నెదుటబెట్టిన అసహాయోద్యమము నేడు బహిష్కారకార్యక్రమమును దాదాపుగ విడనాడుట యున్నత శిఖరమునుండి జారుటవలె గనుపించకమానదు. గాంధీ - దాను ఒడంబడిక విషయమై బెంగాలు బహిష్కారవాదులు విముఖత గనుబొమ్మలు కడియే కారణమైయుండును. కాని అసహాయోద్యమజనకు డగు గాంధీ మహాత్మునకు ఎప్పుడు బైకిబోవలయునో ఎప్పుడు నిలువబడవలయునో ఎప్పుడు క్రిందకు దిగవలయునో దెలియునని తెలుసనక్కరలేదు. మహాత్ముని నాయకత్వము నంగీకరించి స్వరాజ్యగమ్యస్థానమువంకకు నడుచుచున్నవారు ఇకముందును మహాత్మునియాదేశమును శిరసావహించి కృషిసలుపుటయేధర్మము. మహాత్ముని నాయకత్వమునందు పరిపూర్ణ విశ్వాసము గల ఆంధ్ర మహాజనులు వేరొకమార్గము ననుసరింపజాలరు. అసహాయకార్యక్రమము పూర్ణముగ అనులులోనున్నను లేకున్నను మహాత్మునిసత్పథములనులులో నుండనే యుండును. అందుచే నిరాశ జెందనక్కరలేదు. మహాత్ము డెట్టిమార్గము జూపినను జేసిన చేతినిండ చాలవని యుండును. మాటలతో కాలముగడపుటకత డెన్నటికిని సమర్థులెండు.

గాంధీ-దాను ఒడంబడికకు అవసర మేమి గలిగెనని ఇంచుక యోచించెదము. ప్రాత తగవులను మరల త్రవ్వి చర్చను పురికొల్పుట మాయుద్దేశ్యము గాదు కాని ప్రస్తుతస్థితిని గ్రహించుటకు ప్రాతచరిత్రను వివరించుట యవసర మగుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించినపుడు చాలదూర మాలోచించెను. దక్షిణాఫ్రికాను వలె సాత్విక నిరోధమును కొనసాగించుటకు, ఏలు గలదా లేదా యని విచిన్చించెను. దక్షిణాఫ్రికా భారతయులు మహాత్ముని నాయకత్వము నంగీకరించి, ఒక్క కట్టుపై నిలువబడిరి. దూరదేశమున నుండుటచే, జాతిమతవైషమ్యములను ములబెట్టిరి. ఇంటియగాక, అక్కడి ప్రజలు కార్యకర్తలు. ఏరు విద్యాధికులు గారు. అందుచే ఎట్టి కష్టములు తటస్థించినను, మారు మాటాడక మహాత్మునియాజ్ఞను వారు శిరసా వహించుచుండిరి. హిందూదేశస్థితి అట్టిది గాదు. ముప్పదిమూడుకోట్ల

ప్రజలతో మెలగవలయును. వర్ణభేదములు, మతభేదములు, శాఖాభేదములు, భాషాభేదములు, రాష్ట్రభేదములు, మున్నగునవి లెక్కకు మిక్కిలి గలవు. వీనికి దోడుగ అతివాదులు, మితవాదులు, జాతీయవాదులు, రాజభక్తిపరులు, జస్తిను పక్షము వారు, మున్నగు చీలిక లెన్నియో గలవు. ఇంతమందిని యొక్కదారిన నడిపించుట ఎటులని, మహాత్ముడు పరితాపము జెందియుండుట సహజము.

మహాత్మునకు బూర్వము రాజకీయాందోళనము లేకపోలేదు. స్వరాజ్యవాంఛయు ప్రబలముగ నుండెను. లోకమాన్య తిలకు మున్నగు మహామహులు స్వరాజ్యత్వమును గలుగజేసి, మార్గమును సుగమము గావించిరి. కాని, స్వరాజ్యము చేరుటెటులు? దానిని సంపాదించు టెటులు? వాంఛ నీయమయిన పదార్థమును పొందుటెటులు? అధికారులతో సహకారముగావించుటవలననా? ఆమోక్షము చిరకాలమునుండియు నవలంబింపబడుచునే యుండెను. తుద కది జలియోవాలాఖానావిపాదముతో నంత మొందెను. కాటెలు చట్టనిర్మాణమున కది దారిజూపెను. నేడది ఆర్డినెన్సురూపము దాల్చినది. ప్రజలవాంఛలను నిర్మూలించెడి పరిపాలనావిధానమునకు సహాయముజేయుకుండుట ప్రజలధర్మమని, గాంధీమహాత్ముడు ప్రకటించెను. జలియోవాలాఖానావధలచే గలిగిన భావోద్దేశమువలన, ప్రజలు మహాత్ముని అసహాయోద్యమమును ఆతురముతో చేపట్టిరి. తాత్కాలికోపద్రవము నెదుర్కొనుట కిదియే సాధన మని తలచిరి. కాని మహాత్ముని పూర్ణోద్దేశ్యమును గ్రహించినవా రరుదుగ నుండిరి. అసహాయకార్యక్రమ మొకదీక్ష యనియు, తపస్సనియు, నేడుచేపట్టి రేపటిదినము వినర్జింపదగినది గాదనియు పలువురు గ్రహింపరయిరి. ఉద్యమమునకు అహింసయే ప్రాణప్రదమని భావించకబోయిరి. అందుచే అన్నిరకముల వారును, ఉద్యమమున జేరుట తటస్థించెను.

మొదట జేరినసంఖ్యల బాహుళ్యమే తుదకు ఉద్యమమును బలహీన పరచెను. దీక్షాబద్ధులు కొలదిమంది యయినను దేశమునకు మహాపాకారము గావించెడివారు. అసహాయోద్యమప్రవాహము పొంగిపొరలి దేశమునందంతటను బ్రాకెను. కాని, ఉత్సాహమునకు దగిన కార్యదీక్ష గలుగక బోయెను. నదులు పొంగినపుడు, నదీతోయములను కాలువలద్వారా ప్రవహింపజేయుట కేర్పాటులు లేనపుడు, దేశమునకు లాభ ముండదు. అటులే బుద్బుద్ప్రాయ మగు మహాత్సాహము కార్యరూపము దాల్చి ప్రతి గ్రామమును సూతనోజ్జీవభరితము గావించనపుడు, అయ్యది ఫలప్రదము గానేరదు. అసహాయోద్యమము నిరంకుశత్వమువల్ల వ్యతిరేకోత్సాహమును గలిగించినను, నిర్మాణరూపము నది దాల్చకుండెను. కొంతకాలమునకు బిమ్మట ఇట్టి యుత్సాహ మంతరించియుండుట వింతగాదు. అసహాయ కార్యక్రమమునందు, జాతీయ నాయకులగు విద్యాధికులకుమాత్రమక్కరకువచ్చెడి త్యాగపదధి సూచింపబడెను. ప్రజాకు వీరు మార్గదర్శకులయ్యెదరనియు, అహింసనురక్షింపగలరనియు, మహాత్ము డాశించెను. ఈకార్యక్రమము సంపూర్ణ బహిష్కారముగాదు. కొలదియంశములు మాత్రమే పరిత్యాగము సూచింపబడెను.

మహాత్ముని కార్యక్రమమునందు ఏ యంశమును సంపూర్ణముగ నాచరించినను, స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చెడిదే. కాని, అట్టిసోము దేశము నోచుకొనలేదు. అందుచే విద్యాధికులు కొనసాగింపదగిన నిరాకరణమునుండి, ప్రజాసామాన్య మవలంబింపదగిన నిర్మాణమువంకకు మహాత్ముడు దృష్టి మరల్చెను. ప్రజలనునరియగుదారిని నడుపుచోనిర్మాణమును వారుశ్రద్ధతో కొనసాగింపగలరని మహాత్మునకు దెలియును. కాని ప్రజాసామాన్యముతో నెక్కియిబ్బంది గలదు. విద్యాధికులవలె వారు తమ భావముల నణచియుంచుకొనజాలరు. అపి ఏమాత్రము ప్రజ్యలించినను, దార్జన్యమునకు గడంగుదురు. అయినను ప్రపంచమునందలి ఇతరప్రజలతో బోల్చి చూచిన, హైందవ ప్రజాసామాన్యము ఎక్కుడు శాంతిసమన్విత లనుటకు నందియములేదు. ఐనను, సమష్టి శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుట కెక్కుడు శిక్షణ యుండవలెను. విద్యాధికులవలె వారు నిగ్రహమును జూపుట కష్టము. మహాత్ముడు శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు ముందు కఠిననియమములను విధించెను. మిగిలినవా రెవ్వరును దీనిని ప్రారంభింపకముందు, తానే యొకప్రదేశమునకృషిసలిపి మార్గముజూపెదనని వెల్లడిజేసెను. దేశము మాత్రము ప్రశాంతవాతావరణమును రక్షింపవలయునని వేడుకొనెను. కాని, బర్డ్లీలో నిట్టిప్రయత్నము సలుపదలచిన సమయముననే, చారీచౌరాలో ఘోరమగు సంఘటనలు జరిగెను. ప్రశాంతవాతావరణము నివి కల్లోలపరచెను.

గాంధీమహాత్ముడు శాసనోల్లంఘనము నాపి వైచెను. ఇటులజేయుటలో మహాత్ముడు గొప్ప తప్పిదము జేసె ననువారు నేటికిని గలరు. కాని దేశమునం దొకమూల అల్లరులు జరుగుచుండ వేరొకమూల ప్రజాసామాన్యమును శాసనోల్లంఘనమునకు పురికొల్పుటవలన నెట్టినష్టముండునో యూహింపవచ్చును. ప్రజలు శాసనముల నుల్లంఘింపగలరు గాని సాత్వికమార్గమునకొనసాగింప జాలరు. అహింసకు భంగముకలుగుచో అధికారులు ప్రజల ప్రయత్నములను విచ్ఛిన్నముజేసి వారిని మరలలేవనీయకుండ జేయుట కడుసులభమగును. మహాత్ముడు బర్డ్లీలో పాటుబడుట దేశమంతటికొరకుగాని ఒక్కబర్డ్లీకొరకుగాదు. దేశమంతయు స్వబాధ్యతను తెలిసికొనునపుడే స్వరాజ్యము చేకూరును. అప్పటినుండియు ప్రజలెల్లరును ఆచరింపదగిన నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించి స్వరాజ్యమును బునాదులనుండియు నిర్మింపవలయునని మహాత్ముడు బోధించెను. మహాత్ముని మరొకొంతకాలము నిర్బంధింపక యున్నచో నిర్మాణకార్యక్రమము గ్రామములన్నిటిలో త్వరితముగ కొనసాగెడిదని యూహింపవచ్చును. కాని అయ్యది జరుగక బోయెను. దేశమునకు మహాత్మునితో నవసరమున్నపుడే బొంబాయిప్రభుత్వమువారు అతనిని కారాగృహమున కంపిరి. ఉద్యమపు పొంగు చల్లారిన పిమ్మట మహాత్ముని నిర్బంధించుట కేమియవసరము గలిగెనని పలువురు ప్రశ్నించియుండిరి.

కాని స్వరాజ్యపు బునాదులు నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణముతో ప్రారంభ మగునని, బొంబాయిగవర్నరుగ నెం. జార్జి లాయడుగారికి దెలి

రక్తాక్షి సంగీతం కార్తికమాస శుక్ల ౧౨, శనివారము

సర్వేశ్వర ప్రార్థన

[పులిపాక వెంకటరత్నంగారు]

ఉత్పలమాలిక

భూరికృపాప్రపూర్ణుడవు - పూతగుణ ప్రక
రాబ్ధి వీవు ని
న్నేరితరంబు విశ్వవతి! - ఎన్నఁగ! సర్వప్ర
పంచమున్ గడున్
నేరుపుతో రచించితివి; నిండి సమస్తము నే
లుచుందు విం
పార! లయింపఁ జేయుదువు-మాన్యుడవీవు
మహానుభావ! యి
ద్ధారుణి నే నరుండయిన - తప్పక నిన్ గొ
లువంగ ధన్యుడై
ధీరుడనంగఁ దేజరిలి-తెల్విని బల్కిని గల్గి
గాంచి నిన్
జేరెడు మార్గము గలిగి-నెమ్మి సుఖాంబుధి
నోలరాడు; నీ
వారయ ఈశ! బుద్ధుడ వనాపవనంతుడఁ వ
వ్యయుండ వీ
వార! నిరంజనా! నిరుప-మా! యజరామ
ర! నిశ్చలా! నిరా
కార! యపావద్ధుడవు-కాదె! నిరుత్ స
కలంబు నీది కా
దే! రవితారకాదులకు-నీయవె కాంతిని!
సర్వశక్తిగం
భీరతఁ జెల్లు దీవు; తెలి-విన్ జగమంతయు
నీది సత్ప్రభా!
పారము లేని నీవు మహిమ-వర్ణనచేయఁగఁ
జేయఁగా సుధా
సాత మనంగ రుచ్యమగు; సత్యము నీవు జగ
త్ప్రకా! నదా
భారుడవీవు; నిత్యుడవు-దాతవు నేతవు నీవు
నిర్వికా
రా! రమణీయ మయ్య పర-మాత్మ! భవ
త్ప్రియ లెన్న నిన్నవ
స్మారము దూరమై చనదె!-సజ్జనకోటికి జీవ
నంబ! ని
ర్వరవినోద! నిర్మల! భ - వాంబుధిపోత!
మహేశ! దేవ! నిన్
గోరినఁ గల్గదే సుఖము! - కూడిమి నెల్లడఁ
బ్రాణికోటికిన్

గోరక - మున్న నన్నమిడి-న్యూనతలన్ దొ
లగించి ప్రాతు వీ
వారసి; యాత్తబంధు కన-నాదరణ నిన్ను
బోలు వార లె
వ్వారును గల్గఁబో రెపుడు; పండువ యా నని
శంబు సంతనం
బార నినుం భజించుటయ భక్తిని నార్తశ
రణ్య! దేవ! ని
స్సారము తుచ్ఛమయ్య! నరజన్మము నీకృప
నందలేమి; ని
న్నేరుగ నెంచగా - దగునె విశ్వవిభుండవు
తండ్రి వీవు; నిం
దూరముగాఁ దలంచుటయు-దుఃఖము సర్వ
ము ఓనబంధు! నీ
హారము నిల్పు నేరవికి!-నగ్నివి నీవు! నినున్
వరింపగా
దీరవె యన్నిదుఃఖములు!-దివ్యతరంబు భ
వద్యశంబు గై
వారము చేయ నాతరమె! వాకొను వేదము
నిన్ను; జ్ఞానసం
పూరము నీదు కార్యముల పూర్ణమతిన్ కృతి
హీను నన్ను నే
తీరునఁ బ్రాతువో యనఁకు! ది క్కన నీవు
సహింపు మయ్య నా
నేరము లెంచకయ్య! కరు-ణింపను నీవు కద
య్య! వేరు నా
కేనును లేదు; నీవు పర మేశ్వర! రాజవటన్న
నాపదు
ద్ధారక! నీవు నాదుపరి-తాపము నార్పఁగఁ
జాలువాడ వే
దారిని ద్రొక్కుదున్? -దరిని దాపును గాం
చని యంధకార మే
పారెడు కూపమందఁ బడ-వాకొన నూకొన
రాని కష్టముల్
దీరి నినున్ భజించుటకు - దేకువలేమిని జే
య దేవ! వే
సారిత నిన్ను వేడితిని-నన్నుతులన్ మది సంత
సింప నీ
నేరుపు సర్వపూజ్యమయి-నింగిని నేల సమ
స్తమందు సాం
పారఁ జెలంగుఁగా పతికపావన! కాపుము
నన్ను శంకరా!

ఆంగ్ల శారద

[నందూరి బంగారయ్యగారు - సారస్వతసమాజము]
సీ! ఆనందలహరిలో నాసించు "రవిబాబు"

హృదినీ నాహృదినీ నానామిమిమిమి
లోకనాటకశైలి ప్రాకటం బానరించు
'షేక్స్పియర్' కవిసింహు చెలిమి సేత
ఘంటారవంబుతో కర్మసందేశంబు
జాటు 'కార్టెజు'ని చరణసేన
శైశవసీమలో సంశోషవాహిని
గను 'వర్ణనవర్ణ'సాంగత్యముదము
నీకృపాకటాక్షములచే నాకు గలిగె
ఏమి యొనరించి నీ ఋణ మీగువాడ
నెన్ని జన్మంబులకు నై న నిన్ను మఱవ
నాంగ్ల శారద వందన బుదుకొమ్ము!

"ప్రాకృప్తిమము"-వచనము

చిత్రాడ ఆంగ్లభాషావిలాసిని పత్రికనుండి
పునర్ముద్రితము

అనువాదము: శ్రీ యు. కూచి సరసింహము పంతులు
గారు, బి. ఏ. పితాపురము.

డిమ్యి 118 షేజీలు వెల రు 1.0.0.

శ్రీ వివేకానందస్వామివారి ఈర్ష్య అండు వెళ్లు అను
నాంగ్లానువాద వ్యాసమున కిది తెలుగుసేత. తొలుదొల్త
దీనిని శ్రీస్వామివారు పంకభాషను రచించి 'ఉద్బోధన'
పత్రికలోఁ బ్రకటించిరి. శ్రీ పంతులుగారు నుడివినట్లు శ్రీ
గ్రంథము మతములలో, శాస్త్రాచారసంప్రదాయములలో, గట్టు
బట్టులలో, గానపించు తీరులలో, యుక్తాయుక్త విచారణలో,
బరమాధ నిర్ధారణలో, సంతర్భావ్య పరిశుద్ధులగున్చిన యభి
ప్రాయములలో, బానాహార విహారాదులలో చుర్యాదా
మార్గములలో, నాగరకతా ప్రకృతులలో నన్యజాతి మతముల
కగపఱచు గౌరవములలో, సహింసా పరోపకారాది పరమ
ధర్మములలో, బ్రాహ్మణకు (హైందవులకు) ను, బాహ్యుక్య
లకు (నాంగ్లేయాదులకు) ను గల స్థూలసూక్ష్మ తారతమ్యము
తెలుగఁ జేయుట కెంతయు నుపకరింపను. ప్రాచీనకాలము
నుండి క్రమముగ నూలుచున్న సర్వప్రపంచచారిత్రము
సంగ్రహముగ నిందుగలదు. ఆంగ్లమున శ్రీస్వామివారిచే
యెట్టిదో ఆంగ్లమున పంతులుగారి చేతి యెట్టిది. ఆంగ్లభాష
యందీవాడు శరపరంపరలుగ వచనగ్రంథములు క్షృతిత్ర
రచనములు అనువాదములు వెలువడుచున్నవి. వానియందుఁ
గొన్నియే శ్రీ సరసింహముగారి రచనమును బోలినవనుట సాహ
సముకాదు. ఇది వంగమున కనువాదమైన యాంగ్లమునుండి
తెలిగించిన దైవము స్వతంత్రరచనమువలె నెల్లవిధముల
నొప్పారితమున్నది. వేరే! పవనరచనమునకు గడఁగు నాంధ్ర
సాదరులు శ్రీ పంతులుగారి యాప్రకాశముగృహభుర
శైలి ననుసరింపఁదగురన్నఁ జూచును. 'వీరు ఆర్థసౌలభ్యము
నకై విసంధులను' అన్యదేశ్య పదములును విపులముగ నుపయో
గించిరి, ననిరి. అది కల్యము. సమజసమును. ఇతరభాష
నియమములు బాటించియున్నారు. ఈ పుస్తకము గ్రంథ
కర్తగారియొద్దనే క్రయమునకు దొలకును.

లేఖన ప్రమాదము

[ప్రామాణిక సాక్ష్యము]

శ్రీమణిగారా!

జ్ఞాన జ్ఞాతి ప్రభృతిశబ్దములలోని జ్ఞాలో మొదటిది 'కారముని బ్రతి పారనంది రామకాస్త్రిలవారును, జకా మని విద్యాన్ కం. వి. సుబ్బారావుగారును నీవల కాంధ్ర త్రికసంవత్సరాదిసంచికలోను సారస్వతానుబంధములలోను చదవఁగలదులను జరపుచుండుట యెల్లరకును విధితమేదా! అట్టివివాదములో కాస్త్రిలవారు "జ్ఞానపదములో... ప్రామాణికాచ్చారములలో మొదటిది 'జ'కారము విగ్రహమున్నది, కాని జకారము గాదు.....ప్రామాణిక యల్లుచ్చులందే చని సాక్ష్యమిచ్చినచో నాశేషము వివాదము లేదు" అని రక్తక్షయసంవత్సర శ్లోకబహుళద్వాదశి ఫిరవాసరపు సారస్వతానుబంధమున ప్రాయంగా సుబ్బారావుగారు కాస్త్రిలవారి వాదమును ఖండించుచు దుదికి ద్యోవయమున మఱికోదంతి పాటుగ మమ్ములను సాక్ష్య మియ్యవలయు నని యాహాద బహుళదశమి ఫిరవాసరపు సారస్వతానుబంధమున గోరి యున్నారు.

సుబ్బారావుగారు మాయందు నిల్వనప్రామాణిక లన్న భారమును మేము నహింపజాలము. ఇక రామకాస్త్రిల వారును సుబ్బారావుగారును నవిసంవాదముగాఁ బ్రామాణిక లని యంగీకరించుచున్న తిక్కనాదులగ్రంథములలోని సాక్ష్య ములనుబట్టి యివిధి పత్రిని దీర్చుట యుక్తమని మాయభి ప్రాయము

"తిక్కన సోమయాజినాటికి జ్ఞానపదములో సుచ్చారణశబ్దములు సరిగా నుండుటచేతనే"కాంతి. 4 ఆ 256, "కం. జ్ఞానము కేవలశ్రవణ, జ్ఞానానికి సుపదేశవిధి బ్రహ్మకము నేయన్" ౧౧. 90. "కం. జ్ఞానంబు విద్యయుటకు వాక్యానవములు సుని యతములు గావింతురు....." అనుచోట్ల 'జ'కారమునకు 'క'గలు' యశులుగా నిలిపియున్నాడు" అని యిట్లు కాస్త్రిల వారు తిక్కన సోమయాజిని బ్రామాణికునిగా నంగీకరించి యాతని ప్రయోగములనే తమ యావాదమున కాధారముగాఁ జేసికొనియున్నారు.

కాస్త్రిలవారు, యజ్ఞాదిశబ్దములలోని జ్ఞా జకాసంయోగ రూపమనియు, జ్ఞానాశబ్దములలోని జ్ఞా, జి ఇ సంయోగరూప మనియు వాదించుచున్నవా రగుటచే విరు ప్రామాణికునిగా నంగీకరించిన తిక్కనప్రయోగములే వీరివాదమునకు బ్రతికూల ములై యున్నవని చెప్పదు సుబ్బారావుగారు, తిక్కనసోమ యాజియు, నతనికిని బ్రామాణికుడగు నన్నయభట్టారకుడను యజ్ఞజ్ఞాజ్ఞాశబ్దములలోని జ్ఞా కారములకుఁ బ్రాసములను నిర్మిస యాక్రిందిభారతప్రయోగములను జూపియున్నారు.

కం. "ప్రాజ్ఞాదు విశేషధర్మం, ధిజ్ఞాదు ధర్మజ్ఞాదు యజ్ఞ దీక్షితుఁ డయి విప్రజ్ఞాతిపరవ్రతుండయి, యజ్ఞాయతనమున కరిగ నధికవిభూతిన్" (సభావ్యము. 1 ఆ. 289 ప.)

కం. "విజ్ఞానానందరసా, శిజ్ఞాహృదయకమల హంసభీమ దురితమ. నృజ్ఞ వివిధాభిధానా, యజ్ఞాత్మకరూప నిశ్చలావ్యయదీపా." (విరాట 3 ఆ. 289)

కం. యజ్ఞబలులలోనఁ దపో, యజ్ఞం బుత్తము దాని నాద రణమునం, బ్రాజ్ఞోత్తమ చేయుము సర్వజ్ఞాదు ప్రితుడగు శాంతరస మొప్పఁజూపి" ఆత్మమేధరి ఆ. 80 ప.

ఇట్టిప్రయోగములను బట్టి నన్నయతిక్కనను యజ్ఞజ్ఞాన జ్ఞాతిప్రభృతిశబ్దములందలి జ్ఞాకార మేకవిధమే యని తలంచి నట్లు విశదము కాకమానదగదా!

మఱియు నన్నయతిక్కనలు ప్రయోగించిన యాక్రింది యతుల ప్రయోగములు యజ్ఞ శబ్దమునందువలెనే జ్ఞాఃజ్ఞాకప్రభృతిశబ్దములలోనైయు జ్ఞాసంయోగములో మొదటిది జకార మే కాని జకారము కాదని ప్రామాణికలయిన యానన్నయ తిక్కనలు తలచివుట్లు విశేషింపఁ జాలియున్నవి.

ఉ. అమృతశృంగైంద్రై నలయజ్ఞము ధర్మజారాజనూయ య జ్ఞమున్ బ్రయోగఁ జేసిన ప్రజాపతియజ్ఞమున బాశేపాణి టా జ్ఞమున్ గల్గెన్ బుజ్జము నిశాకరుయజ్ఞము నీమనోజ్ఞయ జ్ఞమున్ నోగిరూప విలసన్మహిమం గురువంశవర్ధనా" (భార-ఆ. 2 ఆ 226 ప)

ఉ! భూసుతకీర్తివాహ్మబుడె పుట్టుడుఁ దోడన పుట్టు నుత్తమజ్ఞాన మ సర్వభూతిహితసహితబుద్ధియుఁ జిత్తేశాంతి యున్ భార-ఆ. 1 ఆ-158 ప. [ఇకఁ దిక్కన సోమయాజిదే కావలె నందురేమో?

కం! స! మృగిత శాంతిజిత వి! జ్ఞానంబున వాత్సర్యయతి సమ్మము బుధున్."

.భార-శాంతి ౧ ఆ. 90 ప. వైపర్యము కాస్త్రిలవారెన్నికొన్నప్రామాణికపద్యమే.

చం! కృతజ్ఞతయు జితేంద్రియత్వముఁ బ్రసాదఫలంబును గల్గి భూమికిన్".భార-శాంతి. 2 ఆ. 268 ప. [ఇక జ్ఞానజ్ఞాతిశబ్దములకే ప్రయోగములు కావలయు నందురేమో?

నీ! జ్ఞానయోగము కృపాసంపన్నబుద్ధి నా, కఠింగింపవే యన్న నెలమివార! డతనికి.....".భార-శాంతి 4-ఆ 172 ప

ఉ! జ్ఞాతుల నమ్మితోడుకొని శత్రుల నోర్చియహిసా రాజ్యముఁ, శ్రీతియెల్లరక జేకొనినపిమ్ముట శౌఖ్యసమృద్ధితోపి తజ్ఞాతనికాయఁడై మది నజప్రము నమ్మక సర్వసంయంతంబై తనరారు రమ్యునియంబున నున్నటులండఁగాఁ దగున్. (భార శాంతి. 2 ఆ. 269 ప)

వైపర్యయతిక్కనయతి ప్రయోగములనుబట్టి యజ్ఞాతి శబ్దములందునలె జ్ఞానజ్ఞాతి ప్రభృతిశబ్దములందు వైపర్యజ్ఞ సంయోగములో మొదటిది జకారమేకాని జకారముకాదని చెప్పటకు సందేహము లేదుగదా! జకారశబ్ద సకారముతో నందును విశేషించి సకారముతో, జకారమునకుఁగాని ఇకార మునకుఁగాని యతి చెల్లునని కాస్త్రిలవారు చెప్ప సాహసించఁ జాలరుగదా!

కాస్త్రిలవారు ప్రామాణికుడుగా నంగీకరించిన తిక్కన సోమయాజియు నతనికిని బ్రామాణికుడగు నన్నయభట్టారకుడను యజ్ఞజ్ఞాన జ్ఞాతిశబ్దములలోని జ్ఞాకార మేకవిధమేయని యు, వానిలోనున్న జ్ఞాసంయోగములో మొదటిది జకారమే కాని జకారముకాదనియుఁ బై సుదాహరించిన యతిప్రాసప్రయోగములమూలమున సాక్ష్యముల నిష్పన్నున్నారు గాన నింక కాస్త్రిలవారు తమవాదమును విశేషింపక తీరదని విన్నవించుచున్నాము.

ఇక 'జ్ఞానము' అనుదానిలోని 'జ్ఞా'తోడను 'వాక్యానవములు' అను దానిలోని 'క్యా'తోడను కకలకుయతిని ప్రయోగించిన సోమయాజి ప్రయోగముల వాధారముగాఁ జేసికొని బిందుపూర్వకములకాని కేవల కఖగఖలకును గూడ జకారముతో యతి చెల్లుననియు, జ్ఞానశబ్దములోని జ్ఞాసంయోగము న మొదటి పాల్లు జకారమనియుఁ జేసినసిద్ధాంత మెంతమాత్రమును నిలవనేరదు. బిందుపూర్వకములకాని కేవలవర్ణయములకు వానివర్గపంచములతో యతిచెల్లుట మహాకవిప్రయోగముల యందదృష్టవరము సత్తుతపూర్వము ననుటకు సంభయములేదు. కావుననే లాక్షణికు లెవ్వరును నట్టియతి నంగీకరింపలేదు.

'వాక్యానవములు' అనుచో 'వాక్యానవములు' అనియు 'వాకోనునాసి కేనువాసికోవా' అనుపాణినియనుకృతము చొప్పున రూపాంతరముండును గాన నట్టియొడ ననువాసికముఁకు దద్యద్గీయములతో యతిచెల్లుట కాస్త్రిలవారి వాదమునకు పాధకము కానేరదు. అరయ న ర య న ట్టి వి క ల్పసంధి శలములలో మాత్రమే తత్త్వవ్యర్థి యములకుఁ దత్త్వద్యర్థపంచములతో యతి చెల్లుట మహాకవి ప్రయోగ సిద్ధమై యుండుటయు నట్టిశలములందు మాత్రమే యట్టియతిని కల్పయతి యనుపేరితో శల్లలాక్షణికులు నంగీకరించుటయు నట్టి వికల్పసంధిలోనివి కానవును తత్త్వద్యర్థియనువాసికములకు యతి చెల్లనేరదని ఫిరవటుపజాలను గాన నట్టియతిప్రయోగము కాస్త్రిలవారి వాదమునకు పాధకమే యుచున్నది.

తే! గీ! వ్యాకరణ సూక్తిముల సంధులకునపుడు రెండువిధముల రూపంబులందేనేని ననుధనయ్యుక్తరముల కవ్యల వికల్ప సంధినిరమణమున రెండు సాగుచుండు [అప్పకవీయము 3 ఆ 116 ప] అని యిట్లు వైవిచయమునప్పకవి స్పష్టముగఁ జెప్పియున్నాడు. వైరీతి నప్పకవి పయితిక్కనప్రయోగములవంటి వానిని సంగ్రహించి యందులకుఁ బ్రయోగాంతరముఁ జూచియుండగాఁ జూచియో చూడకయో కాస్త్రిలవారద్రాని నప్పకవి తదవనేతదని "సోమయాజి రెండి ప ప ద్యము నప్పకవి చెప్పనేలేదు." అనియులు ప్రాయాదు వింతఁగొలుపుచున్నారు.

ఇక జ్ఞాతో 'క'కారమునకు సోమయాజియతిని ప్రయోగించుటచేతను, 'వాక్యానవములు' మున్నగుచోటులందువలె 'జ్ఞ'కారము వికల్పసంధియతిస్థానము కాకుండుటచేతను నచ్చట నేవిధమున సంబంధమును లేని జకారముతో 'క'కారమునకు యతి ప్రయోగింపఁబడెననుటకన్న నది 'జ ఇ' సంయోగ రూపము కాదనియు 'జ ఇ' సంయోగ రూపము కానోపునని యూహింపవలసినయు నట్టియొడ గంభీరతారూపసంబంధమున సోమయాజి కజలకు యతిని ఖుటించెనని తత్పరీయోగ సాధుత్వావ్యధానపపత్తిచే గల్పించుట యుక్తమనియు" కాస్త్రిలవారి భిప్రాయపడుచున్నారు. కాని యది సరికాదు. వర్గపంచములకు వానివాని వర్గాక్షరములతో యతి వేయుట కేలాక్షణికుడును నేమహాకవియు నంగీకరింపనపును, దిక్కునసోమయాజివైత మట్టియతిని మఱివల్లుటను బ్రయోగించి యుండనపుడును, వాత్సర్యబలుమాత్ర మట్టియప్రసిద్ధమును సగ్రాహ్యమును వసుయతిని ప్రయోగించెనని కల్పించుట యుక్తము కాదుగదా!

కం. "నిక్కువమయ్యెన్ వర్గపు, లక్కురములవల్ల నిలువనగు బజాణమతో, తక్కుఁబెట వాలుసింటికి దిక్కురిసన్నిభుడ లేదధిధి (జనవిమలా" కవిజవాళయము. సంజ్ఞా 8౧ ప)

అని యిట్లుగ వట్టియతి సకలలాక్షణికులచేతను నిరాకృతమైయున్నది యెల్లరకును విధితమేగదా!

వైకారములచేఁ దిక్కునసోమయాజిజ్ఞా కారముతో 'క'కారమునకు యతి వేసి నం త మాత్రము న 'జ్ఞా'జఇ సంయోగరూపము కాదనియు జ ఇ సంయోగరూప మనియు సప్రసిద్ధముగను సప్రమాణముగను గల్పించుట యుక్తముకాదు. మఱియు నట్టిప్రయోగమున కుపపత్తింతరము లేనపుడు గదా యట్టి యగతికగతి కల్పించిగనవలయును! జ్ఞాకారముతో నగుటకు వలెనే కఖగఖలకుఁ గూడ యతి చెల్లునని యిట్లు ప్రసిద్ధమును తదృవవ్యాజయతిచేతనే వైతిక్కన సోమయాజి గారి ప్రయోగమునకు సాధుత్వమును నిర్ణయింపవచ్చును గదా!

తిక్కనసోమయాజి జ్ఞాతో 'క'కారమునకుయతివేసినట్లే పావులూరి మల్లన జ్ఞాతో నకలకు యతివేసియున్నాడు.

ఉ! శ్రీనిధియైన కివ్వనను భారతి జ్ఞానుల బద్ధగర్భవనంబులు నాలుగుఁ బోలువారిలో, (అప్పకవీ. ౧ ఆ 86)

కకారముతో వలెనే సకారముతోఁగూడ జ,ఇ,సంయోగరూప మగుజ్ఞాతో స్థానాది సంబంధము లేమింజేసి యట్టియొడ సపమాగమునఁ బోక లాక్షణికులు తప్పవవ్యాజయతి యను నొకయతి నంగీకరించి, జ్ఞాకుఁ ద దృవరూపములలో నగుటకపదుండులుంజేసి జ్ఞాతో నగుటకు యతి చెల్లుట యుక్తమేయని సాధించిరి.

నీ! విజ్ఞానమునకు భావింప చిన్నాణంబు విజ్ఞాపనమునకు విన్నపంబు! సంజ్ఞకు సన్నయజ్ఞమునకు జన్నంబు నాజ్ఞపి కానతియాజ్ఞ కాన! యనియులు సంస్కృతవ్యవహార మధ్యావసానంబుల ద్వితీయ సరళమునకు! నడుగునఁగల తాలజూనాపాసికములు తద్విసంబునద్రుతత్వంబుఁగాంచి!

గీ! వెలయుటను దద్గువ్యాజ విశ్రమమున | జరిగి నగుటకు రెంటికి జ్ఞాతవర్గు | జ్ఞానచేతీంబుబాతతోఁగకర యనఁగ! జ్ఞాతివిద్యేషివృపనాశనకర యనఁగ! [అప్పకవీయము 3 ఆ. 84 ప]

వైరీతిని సంజ్ఞ మొదలగువానికి 'పన్న' అనుమొదలగు తద్గునము లగవడుదుండుటచేఁబావులూరి మల్లన జ్ఞాతోసకారమునకు యతివేసినట్లే 'సంజ్ఞ' మొదలగు శబ్దములకు 'వైగ' మొదలగు తద్గునములహృద శగ ప డు చుండుటచేఁ దిక్కుయజ్ఞము జ్ఞాతో 'గ'కారమునకును నట్టికకారముతో యతి మైత్రిగల 'క ఖ ఘ' లకును యతిచెల్లునని తలచి యిట్లు "జ్ఞానికి నుపదేశవిధి బ్రహ్మకముచేయజే" అని జ్ఞాతో 'క'కారమునకు యతిని ప్రయోగించి యుండుననుట యెంతయు సమంజసమై యున్నది. అప్పకవి ప్రాచీనలాక్షణికానుకారముగా 'జ్ఞా'కుఁ జెల్లిన 'న'కు లయతిని దద్గువవ్యాజయతిగ నంగీకరించి దాని వెంటనే, 'జ్ఞా' తోడనె యతి మార్పఁబడినయూ, 'క'కారవహిని విశేషవడి యను పేరితో సుదాహరించుటచే నట్లు విశేషమనఁగా దద్య కేవ మేయని యూతఁడు తలంచినట్లు విశదముగు యున్నది. ఇంతయేల! జ,ఇ సంయోగమనుటలోనివాగములేని యజ్ఞశబ్దములోని జ్ఞాతోజ్ఞాన శబ్దపు జ్ఞాను ప్రాసముగాఁ బ్రయోగించినట్టి యు, జ్ఞా న జ్ఞా తి శబ్ద ము ల లో ని జ్ఞా తో చ భజ్యుకేవలకు యతిని ప్రయోగించినట్టియుఁ దిక్కున సోమ

యాజ్ఞానాత్మిప్రభృతి శబ్దములలోని 'జ్ఞా' ఇహ సంయోగ
రూపముకాదనియు ఇహ సంయోగరూపమే యనియుఁ దలంచె
ననుటలో సందేహము లేదుగాదా! అట్టియొక నాతఁడు తప్పని
వ్యాజ్యంతో తాత్పర్యమునకే జ్ఞాతోక కారమునకు యతి వేసి
యొందు ననుట యుక్తముగాని స్వప్రయోగాంతరవిరుద్ధముగా
జ్ఞాలో జకారమున్నట్లు తలచెననిగాని సకలమహాకవిప్రయోగ
విరుద్ధముగను సకలలాక్షణికసమ్మతయతిసంప్రదాయ విరుద్ధ
ముగను నటు బిందుపూర్వకముగాని వర్ణియముతోఁ దప్పగ్గియో
మానసికమునకు యతిని బ్రయోగించెననిగాని చెప్పట యుక్త
ముకాదుగాదా?

ఇక నన్నయ తిక్కనలవలెనే ప్రామాణికమని కాన్పులి
వారు సైత మంగీకరింపక తీరని యితరప్రామాణికమని సాక్ష్య
ముల నరయుదుము.

ఇప్పుడు, అనూచానముగ వేదమును బా రా య జ్ఞము
చేయుచున్న వైదికులందఱ యుచ్చారణమునందును బండితుల
యుచ్చారణమునందును యజ్ఞజ్ఞానశబ్దములలోని 'జ్ఞా' ఒక్క
తీరినే వివరించుచున్నది గాని వానియందు భేదమేమియు నగపడ
లేదని కాన్పులివారు సైత మంగీకరించుచునే యున్నారు. అట్టి
స్థితిలో యజ్ఞశబ్దోచ్చారణమున నెల్లవారును వప్రామాణికమై
యగునపుడు జ్ఞానశబ్దోచ్చారణమున మాత్రము వాని బ్రాహ్మ
ణికులుగ గ్రహింపవలయు నని కాన్పులివారు వాదించుట
యర్హముకాదు గదా! మఱియు నిప్పటివారి జ్ఞానశబ్దోచ్చార
ణమునందు సైతము కాన్పులివారు చెప్పుచున్నట్లు ఇహ
సంయోగముకూడ నెంతమాత్రము వివరింపలేదు. అప్పుడు ఇహ
గాని ఇహల గాని వివరింపలేదు. ఇక నచట నొకవిశేషధ్వని
వివరించుచున్నది. అట్టి ధ్వనినిబట్టి యందు ఇహ సంయోగము
వివరించుచున్న దని చెప్పట యనుభవవిరుద్ధమును బ్రాచీనగ్రంథ
కర్తృసిద్ధాంతవిరుద్ధమును నయియుండును. అక్కారణముచే
వచనీ నిజస్థితిని బ్రాచీనవైయాకరణములయొక్కయు బ్రాచీన
శోకకారులయొక్కయు, గ్రంథములనుండియు, దన్యులకము
లగు నుత్తరోత్తర మహాకవుల గ్రంథములనుండియును
నుత్తరోత్తర వ్యాకరణ శాస్త్రజ్ఞులగ్రంథములనుండియును
గ్రహించుట యుక్తము. కాన వ్యాకరణశాస్త్రజ్ఞులగ్రంథముల
సాక్ష్యములనుబట్టి జ్ఞానాదిశబ్దములలోని 'జ్ఞా' యొక్క స్థితిని
బరితీరించుట యావశ్యకమై యున్నది.

సంస్కృత వైయాకరణము జ్ఞాజ్ఞాతి ప్రభృతి శబ్దము
లందును వానికి మూలముగ జ్ఞాధాతువునందును ఇహ సంయో
గమే యని తలంచినట్లు వాయువు "జానాతీతిజ్ఞః" అను
వ్యుత్పత్తినిబట్టి జ్ఞానశబ్దపు 'జ్ఞా'లో మొదటివర్ణము జకారమే
యని విశదముచున్నదనియు, "దక్షజ్ఞాన మిత్యాదౌ భవత్యేవ
(శ్చుత్త్యమ్)" అని మనోరమాకారుడు వ్రాసినయు నిచట
కాన్పులివారి పక్షమున శ్చుత్త్యమునకుఁ బ్రాప్తియే లేవన్న
దనియు, "జ్ఞాః జ్ఞః" భట్టోజీదీక్షితులచే సిద్ధాంతకాముదిలోఁ
గంజోక్తము వ్రాయబడి ననియు, నిట్లు సుబ్బారావుగారు
పెక్కు నిదర్శనములను జూపియున్నారు. అట్టి నిదర్శనముల
నెల్ల కాన్పులివారు సరిగ గ్రహించినట్లే యగపడవని యాసం
దర్భములోని వారిభోరణిలన విశద ముచున్నది.

అట్లగునః—మనోరమాకారున కచ్చట (తజ్జ్ఞాన మి
త్యాదౌ భవత్యేవ శ్చుత్త్యమ్). పూర్వవర్ణమునకు శ్చుత్త్యము
దెలుపుటయే కార్యముగాని పరమం దిట్టిజ్ఞ సంయోగమునే తె
లుపుట కార్యముకాదు" అని యిట్లాకచోట వ్రాసిరి. "తజ్జ్
జ్ఞానమ్" అనుచోఁ బూర్వదవర్ణమునకు శ్చుత్త్యమును నిరూపిం
చు మనోరమాకారునకు, దానికి బరమం శ్చుత్త్యనిమిత్తమును
జకారముగలదని తాత్పర్యమున్నట్లు కాన్పులివారెట్లంగీకరింప
రో తెలియకున్నది. శేఖరకారుడుగూడ వైయభిప్రాయము
నే స్పష్టముగాఁజెప్పియున్నాఁడు. "జ్ఞాః జ్ఞః" ఇతి, జ్ఞయో
గలోకవేద సిద్ధతాదృశ్యనేః క్షిప్రశేష స్యని అగవాదక మభి
యుక్తమనమః..... అతేవ తజ్జ్ఞానమిత్యాదౌ శ్చు
త్యస్యిద్ధిః" (జ్ఞాలో మొదటిది జకారము. కనుకనే తజ్జ్ఞాన
మ్ అనుచో శ్చుత్త్యము సిద్ధించును) అని యిట్లు పాలంత ప్రక
రణమున శేఖరకారుడు స్పష్టముగా వ్రాసియున్నాఁడు.

"శ్చుత్త్యము చెప్పినవారు పరమం శ్చా చూచి చె
ప్పినవో జెప్పవచ్చును." అని యిట్లు కాన్పులివారు మతోక
చోట వ్రాసియున్నారు. నిమిత్తమునవర్ణియము అన్యవహిత

పరమై యుంపవ యనుగదా! కాన్పులివారు రసకొనుచున్నట్లు
జ్ఞానశబ్దములో మొదట జకారమైయున్నయెడల దానిచే వ్యవ
హితమైయున్న యా 'జ్ఞా' కారము శ్చుత్త్యనిమిత్త మెట్లు కాగల
దని కాన్పులివారు తలంచిరో తెలియకున్నది.

వైకారణములచే "తేద్ జ్ఞానమ్" అనుచో శ్చుత్త్య
ము చెప్పినమనోరమాకారుడును శేఖరకారునివలెనే జ్ఞానశబ్దము
లో మొదటి హల్లు జకారమనియె తలంచినట్లంగీకరింపక
లేవదు.

"వ్యాకరణశాస్త్రము సిద్ధపూరినప్పటిని డెలుపునది
కాని శబ్దములను బుట్టించునదిగాదు. ...జ్ఞలోని ధ్వనిని డెలుపు
నది ప్రామాణికోచ్చారణముకాని మాత్రము కాదు" అని యిట్లు
కాన్పులివారు మతోకచోట వ్రాసియున్నారు. వ్యాకరణశాస్త్ర
మాత్రము లోకములోని ప్రామాణికోచ్చారణమునందలి స్థితిని
బట్టియే యాయాశబ్దములలోని ధ్వనులను నిరూపించును గాని
యభేదముగను యాదృచ్ఛికముగను నిరూపించునవి కావటం
సర్వసమ్యక్తముగ విషయము. కాఁగా, సంస్కృతవైయాకర
ణుల సాక్ష్యములనుగూడ ప్రామాణికములను గా కాన్పులివారు రం
గీకరింపక తీరదనియు వారి సాక్ష్యములను బట్టికూడ జ్ఞానాది
శబ్దములలోని 'జ్ఞా' ఇహ సంయోగరూపమే యని యంగీకరింప
క తప్పదనియు విన్నవించుచున్నాము.

మఱియు జ్ఞానాది శబ్దములకు మూలముగ 'జ్ఞా' ధాతు
వులోని మొదటి యక్షరము జకారముకాక కాన్పులివారు రను
కొన్నట్లు జకారమే యయియున్నచో సుబ్బారావుగారు చెప్పి
నీరిని "అజ్జిష్టపత్, జిజ్ఞాపయామాస, జిజ్ఞాసతే, జిజ్ఞాసా"
మన్ను సకల ప్రామాణిక లోక ప్రసిద్ధము లగు రూపములు
అపశబ్దములు కావలసి వచ్చును. మీదు మిక్కిలి "మహాశ్చ్యుః"
అను పాణినియనూత్రము చొప్పున అజ్జిష్టపత్, జిజ్ఞాపయా
మాస, జిజ్ఞాసతే జిజ్ఞాసా" అను మొదలగు, సకల ప్రామాణిక
లోకమునకును విరుద్ధములయిన యపశబ్దము లెల్ల కాన్పులివారి
పక్షమున నుశబ్దములు కావలసివచ్చును. కావున సకల ప్రామాణి
కోచ్చారణములందును బ్రసిద్ధమైయున్న జిజ్ఞాసాది శబ్దముల
లోని జకారములను బట్టి వానికి మూలముగ జ్ఞాధాతువునందును
దజ్జన్యములగు జ్ఞానాది శబ్దములందును గల జ్ఞశబ్దము ఇహ
సంయోగరూపమేయని యంగీకరింపక తప్పదు.

మఱియు కాన్పులివారు సైతము ప్రామాణికముగా
నంగీకరింపక తీరని ముగ్ధభోధవ్యాకరణకర్తయు కవికల్పద్రు
మధాతుపాఠరచయితయు నగు వోపదేవుడు, వర్ణానుక్రమణి
కతో ధాతువులఁ బఠించిన తన కవికల్పద్రుమమునజ్ఞ
ధాతువును ఇహ సంయోగరూపముగ నె యెంచి పఠించి
యున్నాఁడు.

"ప్రూగంధగ్రహణేజ్ఞాగి జరాయాం జ్ఞాగభోధనే"
(కవికల్పద్రుమము. ఆకారాస్తవ్యము)

వైశ్లోకము కవికల్పద్రుమమున ఆకారాంతధాతువుల
సందర్భమునఁ బఠింపబడియున్నది. గ్రంథకర్తయగు వోపదే
వుఁడు గాను చేడికొన్న "ధాతుపాఠస్సద్వాద్యాద్యః క్రమా
దంతాదిమక్రమః" అను నియమును చొప్పున ఆకారాంతధాతు
వులలో ఆవివర్ణములందును అకారాదివర్ణక్రమము ననుసంధిం
చియే పఠించియుండుటచేతను జ్ఞాధాతువు బ్యాధాతువునకుఁ
దర్వాతఁ బఠించియుండుటచేతను నయ్యది ఇహ సంయోగరూప
మే యనియూతఁడు తలంచియుండె నని యంగీకరింపక తీరదు
గదా! కాన్పులివారు రసకొన్నట్లుగ జ్ఞాధాతువులో మొదటి
వర్ణము జకారమే యైనచో దానినాతఁడు ప్రూధాతువునకు
దర్వాతమ బ్యాధాతువునకు పూర్వమునను పఠించి యుండ
వలయునుగాదా!

ఇక జ్ఞాధాతుములకములగు జ్ఞానజ్ఞాతిప్రభృతిశబ్దములు
సైతము శబ్దకల్పద్రుమవాచస్పత్యప్రభృతులగు ప్రామాణికశో
కములలో ధవర్ణియములలోని జకారాది శబ్దముల సందర్భము
లలో నుదాహరింపబడియున్నవిగాని కవర్ణి యములలోని జకా
రాదిశబ్దము లుండదనిగ న్నలములలో నుదాహరింపబడియుండ
లేదు. ఈవిషయమును సుబ్బారావుగారును వ్రాసియే యు
న్నారు. నవ్యములగు వైశ్లోకములవల్ల వేకాక ప్రాచీనమగు
మేదినికోశములవలఁగూడ జ్ఞాతిశబ్దములలోని మొదటియక్షరము
జకారమే యని విదితముచున్నది.

జాతిః స్త్రీగోత్రవృత్తాః అశ్చ నికాసుల్యోశ్చే||
సామాన్యచ్ఛందసోరసి జాతీఫలేచకులత్యాం జ్ఞాతిస్తాతసగో
(త్రయోః|| పుమానభతతంవ్యాప్తే" (మేదినికోశము-తద్వికము).
జ్ఞాతిశబ్దము, రెండక్షరములుగల తకారాంతశబ్దములలో జకా
ర మాయందుగల జాతిశబ్దమునకుఁ దర్వాతఁ బఠింపబడుటచే
మేదినికారుడు చేసికొనిన "స్వరకాద్యాది కావ్యంత వర్ణ
ర్నా నార్థసంగ్రహః" అను నియమునుచొప్పున జ్ఞాతిశబ్దములోని
మొదటియక్షరము జకారమేయని మేదినికోశకర్త తలంచినట్లు
విశదముచున్నది.

వైనుదాహరించిన ప్రామాణికమ సాక్ష్యములనుబట్టి జ్ఞాన
జ్ఞాతిశబ్దములలోని మొదటియక్షరము జకారమేయనియు జకా
రముకాదనియు స్పష్టపడుచున్నందున కాన్పులివారు నిర్వివా
దముగానందుల కంగీకరింతురుగాకయని విన్నవించుచున్నాము.

తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రి,
వర్షుల చిన సీతారామస్వామిశాస్త్రి
విజయనగరము- 6.9.1924.
ఇదే నాఅభిప్రాయము-గిడుగు వేంకటరామమూర్తి
(పల్లకమిడి, 10.9.24.)

* * * * *

బ్రహ్మశ్రీ పా. రామకాస్త్రిలుగారు జ్ఞాన, జ్ఞాత్యాది
శబ్దములలోని తొలియక్షరము ఇ-హ సంయుక్తమనిరి. "జ్ఞానము
నుపదేశవిధిఁ బ్రకాశమునేయక" అను తిక్కనప్రయోగము
దానికిజ్ఞాపకమనిరి. జకారాదిపదములేకాని యవి జకారాదిపద
ములుకావని శ్రీ సుబ్బారావుగారు యాపించిరి. అంతకుఁ బెను
విపులముగా నిపుడిందు ముందు చేవ్రాలుచేసినవారును జెప్పిరి.
కాని ఆపకవి విశేషయతియని చెప్పిన జ్ఞః—క, లయతిని
శ్రీ సుబ్బారాయశాస్త్రిలుగారును, చిన సీతారామస్వామి
శాస్త్రిలుగారును తద్భవవ్యాజ విశేషయతియని సాందించి
చెప్పిరి. ఆపకవి యుద్దేశమిది కాదేమో! ఆతఁడు విశేషయతికి
తద్భవవ్యాజ సంబంధమును దెలుపలేదు. ఆపకవికంటెఁ బూ
ర్వలసేతులు లాక్షణికులు తద్భవవ్యాజముతని జెప్పిరి. లక్ష్య
లక్షణములందు వారు జ్ఞ—న—ల యతినే చూపిరిగాని జ్ఞ—
క—ల యతిని జూపరయిరి. ఈవిశేషయతిని వారు జేర్చి
ననే లేదు. ప్రాచీనాంధ్ర క్యాములలోఁగూడ నిమితి నా
కొక్కడను గానరాలేదు. అపకవ్యుజ్జమైనదియు ఒక్కటే
లక్ష్యము గలదియు నగు పయియతి ప్రత్యయిత్యము గాదేమో
అని సందేహించి ప్రాచీనతాతప్రతప్రతులను బెక్కింటిని నేను
పరిశోధించితిని. ఆపకవి చెప్పినవిధముగా నాపద్యము నాకే
ప్రతిలోను గానరాలేదు. ఇట్లున్నది:—

క. జ్ఞానము శేపాకృప న-జ్ఞానికి నుపదేశవిధిఁ బ్రజనితము నేయం
గా నది సకలధరిత్రీ-దానమ్మునకంటె నధికతరఫలదమగుకా.

పదులకొలది భిన్న దేశప్రతులనుండి పాఠములనుగూర్చి
బ్రౌనుదొరగారు వ్రాయించిన పుస్తకములోఁగూడ నెక్క
డను 'బ్రకాశము నేయక' అని పాఠాంతరమేని గానరాలేదు.
శ్రీ సుబ్బారాయశాస్త్రిలుగారికిని చినసీతారామస్వామిశాస్త్రిలు
గాఁకిని శిష్యులును, గూఢూరులో శ్రీసడిమొండ వరదాచార్యులు
ఎం. ఎ. గారి సంస్కృత కలాశాలలో నాంధ్రవిద్వాంసులు
నగు దువ్వూరు వెంకటరమణశాస్త్రిగారి శీప్రాచీనప్రతుల
లోని పాఠములను జూపిరి. అపకవి పాఠముగలప్రతు లెం
దేని కలవేమో యెఱుంగఁజాలకున్నాను. అపకవి యెంచేసి
అట్టిపాఠము జూచినను, నేడుకూడ సెంచేనికాన వచ్చినను, సర్వ
లాక్షణికసమ్మతముగానిది ప్రయోగాంతరము లేనిది యగునది
యంగీకరింపదగినదిగా నానుదోషదు శ్రీ రామకాస్త్రిలు
గారి వాదము దీనితో నిరాధారముచున్నది. తిక్కన వాటివి
శిలాశాసనములు పద్యరచనముగలవి పెక్కు లివ్వడు ముద్రితము
లయినవి. వానిలో నెక్కడను శ్రీ రామకాస్త్రిలుగారి కలఁపు
చొప్పున లిపికూడ గానరాదు. విశేష యతివిషయమునఁ
దప్పఁ దక్కినయన్నింటను బయిని చేవ్రాలుచేసినవారితో నేను
నేకిభవించుచున్నాఁడను.

వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి.

రాజశేఖర మహాకవి

[శ్రీరంగము సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

జాలరామాయణనాటకము నాంధ్రీకరించిన తరువాతి కేం కశేత్వరకవులు స్వకృతగ్రంథమునందు రాజశేఖరుని గూర్చి వ్రాయుచు గొన్నిచోట్లసారపాటు పడినట్లులు కాన్పించుచున్నది. చూడుడు.

(1) “శ్రీ శ 884 వ సం॥ పర్యంతము కాక్కిరము కేలిన యవంతిన్ మహారాజునకు సహకారికులను నానందవర్ధనరల కారులను మహాకవుల నితడు సుతించినట్లు” అని వారినాక్కను. రాజశేఖరుడు దానందవర్ధనుని సుతించినట్లు నిజమే కానియారలకారు డెవడు? రత్నాకరుడు డనదానికి బాధపాటు. అలకుడనాడు రత్నాకరుని కాన్యమును హరవిజ యకునకు విషమపదోద్ధృత మహాకవి న్రాసినవాడు అతడు రాజశేఖరునకు పెనుకటివాడు. రత్నాకరుని రాజశేఖరుడు సు తించినట్లొకము ప్రాన్యమే యుదాహరణం బడెను.

రాజశేఖరకృత విశేషకవి సుతిశ్లోకము లీగ్రంథములందు ముద్దత్యలయు యున్నంతమాత్రముగ, గ్రంథములు రాజశేఖరకృత ములని యనఁజనునా? ఇదియూహింపరాని నోషము.

(2) “రామాయణకథను నాటకముగా మార్చుట కితఁ డే మొదలని తోచుచున్నది, ఇతఁడు రామాయణకథ యంతయు నొకనాటకము గాను భారతకథయంతయు నొకనాటకము గాను రచించుటయును బూర్వోక్తాంశమునకే దృఢకారణము” ఇది సరికాదు. రాజశేఖరునకు బూర్వమే భవభూతి యుత్తర రామచరిత్రము, మహావీరచరిత్రమును వ్రాసియున్నాడు.

(2) నూత్తిముక్తావళిసుభాషితహారావ లీగ్రంథకర్తయగు రాజశేఖరు డింకొక్కఁడుకలఁడనియు” అని వేటొకవాక్యము నందును, “బాలరామాయణము, బాలభారతము, కర్పూరమం జరి, విష్ణుసాధంజిక యను నాటకములును నూత్తి ముక్తావళి సుభాషితహారావళియను ప్రబంధములను నిక్కవి రచించెను” అని యొకచోటను, వీరు వ్రాసిరి. దీనింబట్టి నూత్తిముక్తావళిసుభా షిత హారావళిల గ్రంథకర్త రాజశేఖరుడని పీరి నిశ్చయమయి నటుల నిశ్చయమగుచున్నది. నూత్తిముక్తావళిని సంకలించిన వారు ఆరోవాక భగదత్త జల్మణులని చుట్టరు. దాని నొకరు రచింపలేదు. అనేకకవులశ్లోకము లందుఁ గూర్చబడినవి. ఇట్టిగ్రం థములను సంకలనగ్రంథములని యందురు. సుభాషితహారావళి ని సంకలించినవాడు హరికవి యను వాఁడు.

రాజశేఖరుడు సుతించిన రత్నాకరమహాకవియే హరవిజ యమనందలి 88 వ పద్యములో (68 వ శ్లోకము)

“అంకేకునాటక ఇవోత్తమనాయకస్య

నాశం కవిర్వ్యధిత యస్యమురారిభిఁ” అని మురారినీ ప్రస్తావించుటంజేసి మురారికవికృతమగు ననర్థ రాఘవనాటకము రాజశేఖరునకుఁ బూర్వము రచియింపఁబడినదే. రాజశేఖరు నకుఁ బూర్వము మాయారాజునకవి రామాయణకథానుకూల నాటకమును రచించినట్లు తెలియుచున్నది.

రాజశేఖరుని కవిత్వవిషయము

రాజశేఖరునికవిత్వవిషయ మిచట సంపూర్ణముగ నుప న్యస్తము గావించుటకు స్థలము చాలకపోయినను నిండుక దిక్చి దర్శన మొనర్చెద. శార్దూల విక్రీడితపుత్తరచనయం దీతని దం డజేసిన యే. అట్లయ్యు సర్వవృత్తిముల నీతడు మనోరంజక ముగా రచియించు సేరువుగలవాడు. ఈతనిశార్దూలవిక్రీడితముల కుదాహరణములు.

బాలభారతము-ప్రథమాంకము 11 వ శ్లోకము ప్రస్తావన యందలిది)

అపన్నారి హరః పతాక్రమధనః సౌజన్యవారానిధి
స్త్రాగీ సత్యసూతాప్రవాహశశభృ త్కాంతః కవినామతః
చర్మ్యంవా గురగర్తరొహణిరే కిం, తస్య సాక్షాదసౌ
దేవో యస్య మహేంద్రపాలస్యవతిః శిష్యోరఘుగ్రావణీః.

బాలభారతము-విష్కంభికమునందలి యాఖ్య శ్లోకము (22-ప్ర. ఆం)

నిర్యద్యాసరజీవ పిండకరణం కుర్వత్ కవోష్ఠైకరై
ర్యాంజివ్యం రవిదింబ మంబరతలా దస్తాచలంచుంబతి;

కించ స్తోతనః కలాపకలనాశ్యామాయమానం మనా
గ్ధామశ్యామ పురాణచిత్రచనారూపం జగ జ్ఞాయతే.

వీరరసము, అనుభూరసమునీతనికవిత్వమున లెస్సగ జూప ట్టుచున్నది. ఈతనిగ్రంథములనుండి సర్వాలంకారికులును లక్ష్య నులను గ్రహించుటచేతనే యీతని కవిత్వ మలంకారబహు శంభై రసనజాదికావ్యలక్షణసమన్వితంబై యున్న దని చెప్ప వచ్చును. కువలయానందంబునం దప్పయదీక్షితులవా రతిశ యోక్తి కుదాహరణంబుగా నీతని విష్ణుసాధంజికానాటకము నందలి యీక్రింది శ్లోకము నుదాహరించిరి.

“సభాబద్ధగ్రాసై యవవ చోరై రమన్వతాం
కిరజ్యోత్స్నా మచ్చాం లవలిఫలపాకప్రణయినీమ్;
ఉపసాకారాగం ప్రహిణు నయనే తర్కయ మనా
గనాకాశే శోకాయం గళితహరిణ శ్శితకిరణః”.

అత్ర శోకాయం గళిత హరిణశ్శితకైః ప్రసిద్ధచంద్రా
ద్యౌదసత ఉత్కర్షణగర్భితః. ఏవమన్యత్రా పూర్వాసీనుం”

బాలభారతనాటకమునందు మహాభారతములోని శ్లోక ములు మూ డుదాహరింపఁబడినవి. అవి యివి.

ధర్మేచ్ఛాద్ధేవ కామేచ మోక్షేచ భరతర్షభ
యదిహస్తీ తదన్యత్రయస్తేహస్తీ న తత్కృచిత్”.

నాల్మీకివ్యాసుల సమావేశమునందు కృష్ణద్వైపాయను నితో నాల్మీకి పల్కిన దీక్షోకము.

యఃప్రియో ధర్మమయో మహాద్రుమఃస్కంధోఽర్జునోభీమ
నేనోఽస్య కాఖాః

సుద్రీసుతౌ పుష్పఫలే సమృద్ధే మూలం కృష్ణోబ్రహ్మచ
బ్రాహ్మణశ్శ్చ”.

“దుశ్శోధశోమన్యమయో మహాద్రుమః స్కంధః శత
నిస్తస్యకాఖాః
దుశ్శాసనః పుష్పఫలే సమృద్ధేమూలం రాజాధ్యతరాష్ట్రో
మనీషీ”.

ఈ రెండుశ్లోకములును భారతములో నుద్యోగపర్యం బునవిదురునిచే జెప్పఁబడినవి. బాలభారతనాటకములోగూడ విదురపాత్రమును కల్పించి కవి యీ వాక్యములను జెప్పిం చెను. ఇది యెంతయు సమీచినమయి, యుక్తిసప్రదీనంబయి యున్నది. (1) వ శ్లోకము నాల్మీకినంటిమని చెప్పవలసినదే. కవియొక్క కల్పనాచాతుర్య మీనాటకమునందు స్ఫుటముగఁ గన్పట్టుచున్నది. మహాభారతమునందలి గౌరవముచేత నీశ్లోక ములు కవిచేఁ గ్రహింపఁబడినవి. ఇట్లే యుత్తరరామచరిత్ర నాటకమునందు మనీషాద ప్రతిష్ఠాంత్య మగమ కాశ్యతీస్సమాఃయత్రాంఢమిధునా దేక మవధిః కామమోహి తం” ఇత్యాదిరామాయణశ్లోకము భవభూతిమహాకవిచేఁ గ్రహిం పఁబడినది.

బాలభారతనాటకములో భట్టనారాయణుని వేణీసం హారములోని శ్లోకములం బోలినవి కలవు. ఉదాహరణము:—

శ్లో. చంచన్మజ్జభ్రమితః చండగదాభిఘాత
సంహర్షితోరయుగలస్య నుయోధనస్స
స్త్రానావనధ్ధనుశోణిత శోణపాణి
రుత్తంసయ్యతి కచాం ప్రపదేభీమః॥

(వేణీసంహారము-ప్రథమాంకము- 20)

శ్లో. దోర్దండమండలితచండగదాప్రహరై
తామూలత స్తదదితిత్తుటితోరుసంధేః
దుశ్శోధసస్యవికటాం ముకుటాగ్రపీఠం
ద్రాగ్లోధయన్యతి రజేచరణేన భీమః॥

(బాలభారతము-ద్వితీయాంక-సమాప్తిశ్లోకము-54)

భట్టనారాయణుడు రాజశేఖరునకుఁ బూర్వఁడని యా కరములవలనఁ జెలియుచున్నది. తనకుఁ బూర్వఁ డగు భట్ట నారాయణుని వేణీసంహారనాటకము రాజశేఖరు డనుసరిం చుట యొకదోషముకాదు. వేణీసంహారము బహుకాలమునుండి యు సుప్రసిద్ధమయిన నాటకము. మృగరాజబిరుదసంయుక్తఁ డగు నీభట్టనారాయణుడు వీరరసనాటకకర్తలలోఁ గ్రథము గణ్యుడని చెప్పవచ్చును.

రాజశేఖరునిమూలకముగా మన కనేకమహాకవులు తెలియఁ బడిరి. సంస్కృతసారస్వత మనంతము దానిని విమర్శించుట సామాన్యవిషయము కాదు. సర్వశాస్త్రములు, నిఖిలతంత్ర ములు, మంత్రములు గీర్వాణభాషయం దుండెడివి. కొన్ని నశించినవి. కొన్ని నిలిచియున్నవి. దేశాంతరములందు, ఖం డాంతరములందు మన భాష ప్రాచుర్యమును బొందుటయే

తరువు

[గన్నంరాజు సుబ్బారావుగారు]

గీ॥ చుట్టు చుట్టున భువి గాలు చున్నవేళ
రివ్వ రివ్వన వడగాలి రువ్వవే?
ఘోరముగ రవి నిష్పలు గురియువేళ
శీతలచ్చాయ నిచ్చును చెట్టు మనకు.
అతవత్రంబు బట్టు నత్యాదరమున
చివురు జేతుల నాడించి చెమట నార్చు
హాయి హాయిని పాడించు నచట నవుడు.
ఇంత శ్రమ నంద దానికే యిచ్చ గలకు
ఎండలో దాను మాడియు నిచ్చ నీడ
వర్ష సమయాన కూడను మార్చ మొనగు
భోగమునకంటె సంతసోద్యోగగరిమ
త్యాగమందున గలదని తరువు నేర్చె
అవనతంబై న ఫలశాఖ నతుల నతులు
తావులకు తావులొప్పువు తడిని పూజ
అమలమధువున నర్చ్యపాద్యంబు లొప్ప
నతిథినత్కారములు భూరు మాములు సేయు
ఇంత శ్రమ నంది ప్రతిఫల మేమి గోరె
ధరఁ బహుపకారార్థ మి దంశరీర
మనెడు వాక్యంబు సార్థక మయ్యె నిచట
స్వార్థపరులకు తరువుపై చలము వలదు॥

దానియాత్మకృష్టమును జాటుచున్నది. ముఖ్యముగ సంస్కృత భాష కార్యణ్య (Germany) దేశీయులచే నెక్కువగ వాడఁ బడుచున్నది. మనదేశమునందు దుర్లభము లయిన గ్రంథము లనేకములు వారిదేశమునం దున్నవి. బెర్లిన్ రాయల్ లైబ్రరీ కేటలాగు (సంస్కృత ప్రాకృతగ్రంథములయొక్క పట్టిక) 175 రూపాయలు ఖరీదుగలది.) The St. Petersburg Lexicon ప్రస్తుతము “సెంటు పీటర్సు బర్గ్” అను పట్టణములందు అను 1200 రూప్యములు మూల్యముగ ల ని షాంటు వొకటి వ్రాసుబడియున్నది. “No second Encyclopaedia will be issued” అని వారు వ్రాసిరి. ఇప్పుడు లాహోరు నగరంబునం దొక గొప్ప సంస్కృత గ్రంథభాండాగారము స్థాపింపబడియున్నది. ఈ గ్రంథాల యమువారు మనదేశమునందలి యపూర్వగ్రంథములను ముద్రిం చుటయేకాక, దేశాంతరములందు ముద్రింపబడిన గ్రంథములను మనదేశస్థులకై తెప్పించి వికయించుటకు గూడ బదులై యున్నారు. ఇది యెంతయుఁ గొనియాడదగినవిషయమే. పూర్వము గతతత్వాంతమునఁ గలకత్తానగరంబునందుఁదారానాథ తర్కనాచస్పతి భట్టాచార్యలవారు, జీవానంద విద్యాసాగ రులు ననేక సంస్కృతగ్రంథములను వ్యాఖ్యానములను వ్రాసి ముద్రించిరి. వాచస్పత్యశ్లోకము హిందూదేశమునందు ప్రథమ గణ్యమే. తరువాత బొంబాయి నిర్ణయసాగరయంత్రాలయము వారు బహుగ్రంథముల ముద్రించిరి. ఆకాలములోనే మనయాం ద్రదేశమునందు బగవద్గురంగాచార్యులవారు “లఘుశబ్దార్థ సర్వస్వ”మను పేరి పం పూర్ణ సంస్కృత శ్లోకము (Encyclopaedia) ను రచించుటాని “అ, ఆ” యను రెండ. తురముపాటకు గొనసాగించి స్వయముగఁ దమ యార్జ ముద్రా తురకాలముందు ముద్రించిరి. “గ్రంథపద్యని” యను గ్రంథ మాలను స్థాపించి వీరికుమారులు, మమము మఱికొన్ని పుస్తక ముల ముద్రించిరి. శ్రీరంగమునం దిప్పుడు “వాణీమద్రాక్ష రకాల” కొంతపనిఁ జేయుచున్నది. మనయాంధ్రదేశమునందుఁ దగిన సంస్కృతయంత్రాలయము లేదు. ఎన్నియోగ్రంథములు ముద్రింపఁదగినవి యున్నవి. ఒక్క మల్లినాథనారి వ్యాఖ్యా నము లెట్లో సర్వత్ర లభ్యప్రచారములై ప్రఖ్యాతిఁ జెంది యున్నవి. అప్ప యదీక్షితులవారి కువలయానంద మింకొకటి ప్రఖ్యాతమే. జగన్నాథపండితుడు మనదేశమును విడుటచేతఁ బ్రఖ్యాతిఁ జెందెను. “నాహిత్యరత్నాకరము, సాహిత్యచింతా మణి” మొదలగుగ్రంథము ల్రమాల్యములు—తగిన యాదరణ ముద్రిణము లేకయున్నవి. ఈగ్రంథములంగూర్చి మఱి యొక తూరి సావకాశముగ వివరింతునుగాక యని యావిమర్శనమును సమాప్తి నొందించుచున్నాను. ఆంధ్రజనులకుఁ లైవిషయము లన్నియు నాలోచనమునకు వచ్చుగాక.

యను. స్వరాజ్యనిర్మాణము నాటంకపరచినగాని
 లాభ ముండదని ఖారు గ్రహించిరి. ఆకారణము
 చేతనే, చుక్కాణి త్రిప్పల మహాత్ముని కార్య
 రంగామునుండి దొలగించిరి. ఇటీవల మహాత్ముని
 కోహటకు రాసియకుండుటకు గూడ కారణము
 లేకబోలేదు. హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగ
 మను కడర్చుటకు, మహాత్ముడు చేసెడి ప్రయత్న
 ముల కాటంక మేల గలిగించవలెనని పలువురు విత
 ర్థిందీరి. కాని హిందూ మహమ్మదీయ సంయో
 గమే స్వరాజ్య మని గ్రహించిన, సంయోగప్రయ
 త్నములకు గూడ ఆటంకము గలుగుట వింత గానే
 రదు. నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణమునకు
 మహాత్ముని నిర్బంధము నాటినుండియు, తగిన
 ప్రయత్నములు జరుగలేదని చెప్పవచ్చును. దీనివల్ల
 మనుగూర్చి పిద్యాధికులు పలువురు సందేహము
 జూప మొదలిడిరి. తమను నడుపువారు లేక ప్రజలు
 ఉపేక్ష వహించిరి. ఇందుకు దోడుగ, కాంగ్రెసు
 నందలి ఉభయపక్షములవారిషధ్య చెలరేగిన వాద
 ప్రతివాదములు ప్రజలను మరింత చీకాకుకరుప
 జొచ్చెను.

ఒక నాయకుడు శాసనసభలను బహిష్కరింప
 పలయనని చెప్పిన వేరొకనాయకుడు శాసనసభ
 లలో బ్రవేశించుటచేతనే ముక్తిగలుగునని బోధింప
 సాగెను. కొందరు కద్దరునిర్మాణము స్వరాజ్యము
 నకు దానిజూపునని చెలిపిన, మరికొందరు అయ్యది
 కేవల మర్థవాద మనియు స్వరాజ్యమునకు కద్దరు
 కేవల మొక చిహ్నము గావచ్చుననియు బోధింప
 దొడంగిరి. హిందూ మహమ్మదీయసంయోగము
 అస్పృశ్యతా నివారణము మున్నగు ఆంశములు
 స్వరాజ్యసిద్ధికి ముఖ్యము లని కొందరు బోధించు
 చుండ ఇయ్యవి. కేవలసాంఘికనమస్య లని మరి
 కొందరు బోధింప దొడంగిరి. నిర్మాణ కార్యక్ర
 మము స్వరాజ్యనిర్మాణమే యని కొందరు బోధిం
 చిన మరికొందరు దీనికిని స్వరాజ్యమునకును సంబం
 ధములేదని చెలుపసాగిరి. ఇట్టిస్థితిలో దేశము చీకా
 కుపడుట వింతగాదు. శాసనోల్లంఘనసంఘవర్త
 టనముచలనను వారి రిపొర్టువలనను దేశమునందు
 వాదప్రతివాదములు మరింత హెచ్చెను గాని తగ్గి
 పోలేదు. గయాకాంగ్రెసునుండి డిల్లీ కాంగ్రెసు
 సభవరకు రాజకీయకక్షల మధ్య ఎడబాటు వెరిగి
 పోయెను. ఉభయ కక్షల వారు నునిర్మాణ
 కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు శ్రద్ధతో సమ
 కట్టకబోయిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభ
 లతో ప్రొద్దుబుచ్చుచుండ ఒహిష్కారవాదులు
 నిర్మాణమును దీక్షితో చేపట్టుటకు ముందడుగు
 వేయకుండిరి.

ఇట్టిసందిగ్ధస్థితిలో మహాత్ముడు మృత్యుగహ్వ
 రమునుండి బయల్పడెను. కారాగృహనిర్బంధము
 నుండి బయల్పడుట తటస్థించెను. మహాత్ముని
 నిర్బంధవిముక్తి ప్రజలకు మహాదానందమును సమ
 కూర్చినను, చిన్ని కారాగృహమునుండి పెద్ద
 కారాగృహమునకు వచ్చుటకు మహాత్ముడు దిగు
 లొందెను గాని సంతసింపలేదు. ప్రజలశక్తివలన
 మహాత్ముని నిర్బంధవిముక్తుని గావించియున్నచో
 అతని కపరిమితానందము గలిగెడిది. ప్రభుత్వము
 వారి యన్యగహమువలన తాను స్వేచ్ఛను పొంది

ఆంధ్ర పత్రిక

గంధి మహాత్ముని వూజు నిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

8.11.24

చందాలు		కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు	
		పంతులుగారి చరిత్ర కనూర్	
ఇదివఱకు	49781-8-8	ఇదివఱకు	24528-1-8
గుంటూరుజిల్లాలో 8 8-24 మొదలు			
31-10-24 వఱకు వసూలై జిల్లా			
సంఘములో నివ్వెయ్యబాటు			
513-4-0			
(వివరములు నిన్న ప్రచురింపబడెను.)			
తీరు త్రనితాలూకా పక్షమున కాంగ్రెసు			
ప్రచారకులగు పుల్లూరు సుబ్రాయలు			
శెట్టిగారిచే చేయబడిన వసూలు			
25-0-0			
మొత్తం		50319-12-8	

పూజానిధికి సమ్మన్లుబంపు చరనామా:— కా నాగేశ్వరరావు సం. 7, లంబుకెట్టినిధి, మద్రాసు

నందులకు మహాత్ముడు వగచుట సహజము. దేశము
 సం దతనికి పొడగట్టినస్థితియు మరల నిరుత్సాహకర
 ముగ నుండెను. కా ని, అ న హ య కార్య
 క్రమమును సంపూర్ణ దీక్షతో కొన సా గి యుట
 కతడు మరల ప్రయత్నము సలిపెను. అహమ్మదా
 బాదునభలో నాయకుల ప్రసంగములను వినిన
 పిమ్మటమాత్రము, మహాత్మునకు నిరాశ గలిగెను.
 ఉభయకక్షలకును గలభేదములు కాంగ్రెసు కార్య
 క్రమమును బలపరుచుటకు మారుగ అంతర్వైస్య
 మ్యములను పెంచుచున్నటుల నతనికి గోచరించెను.
 రాజకీయకక్షలకు దోడుగ, హిందూమహమ్మదీయ
 వైషమ్యములు దేశమందంతటను చెలరేగెను.
 అహింసకు సయితము భంగము వాటిల్ల జేసెను.

ఇట్టిస్థితిలో అనహాయోద్యపు యుద్ర రూ
 పమును వెనుకబెట్టి శాంతరూపమును కనుబలు
 చుట యవసరమని మహాత్ముడు తలచుటలో దూర
 దృష్టి లేకపోలేదు. ప్రస్తుతసమయమున, విభేద
 ములను వెనుకకుబెట్టి సంయోగమును బలపరుచుట
 ముఖ్యమని మహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. దేశ
 మున బెరిగిన చీలికలను ఆధారము జేసి కొ ని,
 ఆధి : రవర్గము విజృంభించుటకు ప్రయత్నించు
 టచే, అన్ని పక్షములవారును ఏకమై పనిచేయుట
 యవసర మగుచున్నది. ఆ కారణముచే, కనిష్ఠ
 సామాన్యాంశమును మాత్రము నిలిపి, సంయోగ
 సూత్రమును బలపరుప నెంచుటయే, గాంధీ-దాసు
 ఒడంబడికకు కారణమయ్యెను. తమపై ప్రభుత్వము
 వారు దాడి వెడలియుండుటచే, ఇతరపక్షములవారి
 సహాయ మత్యవసర మని, స్వరాజ్యపక్షమువారు
 గుర్తించిరి. ఇట్టి కష్టసమయములలో స్వరాజ్య
 పక్షమువారి కండగ నిలిచి, అన్ని పక్షములును
 ఏ కా శ య బ ధ్ధ ము ల ని చూ పు ట యా వ
 శ్యక మని మహాత్ముడు గుర్తించుటచేతనే ఇట్టి
 యొడంబడికకు సమ్మతించెను. మహమ్మదీయులకు
 కష్టకాలము సంప్రాప్తించినపుడు, హిందువులు
 వారికి తోడ్పడునటులు మహాత్ముడు వెనుక ప్రేరేపిం
 చెను. నేడు స్వరాజ్యపక్షమువారికిని అపత్సమయ

మనమహాత్ము డటులనే తోడ్పడుచున్నాడు. మహా
 త్ముడు కోరునది హృదయైక్యముగాని, తాత్కాలిక
 లాభాపేక్ష గాదు.

కనిష్ఠసామాన్యాంశ మగు నూలు చం దా
 కయినను కొన్ని మినహాయింపులు గావింపబడెను
 అయినను విదేశ వ స్త్రు బ హిష్కార ము ను
 కద్దరునిర్మాణమును ప్రోత్సహపరచుట ఉభయ
 పక్షములధర్మమై యున్నది. వెనుకటివలె నిర్మా
 కార్యక్రమనిర్వహణము తమకని గాదని స్వరాజ్య
 పక్షమువా రికముందు జెప్పజాలరు. గాంధీ
 మహాత్ము డిదివరకు సూచించినటుల అనహాయ
 కార్యక్రమముచాలవరకువీరమింపబడిననుఅనహాయ
 వాదు లుండుట కెట్టియాటంకము లేదు. కాంగ్రెసు
 నిర్బంధము లేకున్నను మహాత్ముని వలె నిష్క
 ర్షతో అనహాయ కార్యక్రమము సవలంబించె
 డివా రుందురని నమ్మవచ్చును. అట్టివారే దేశ
 ము నుద్ధరింప గలుగుదురు. వారే దేశమున కంత
 కును మార్గదర్శకు లగుదురు. వారిజీవితమే ఇతరు
 లను సత్కార్యదీక్షోపదల గావింపగలదు. ప్రస్తు
 తము కాంగ్రెసు నిర్వహింపదగిన కార్యములు
 ఒడంబడికయందు నిరూపింపబడినవి. ఇద్దరు జాత్ర్య
 క్యము అస్పృశ్యతానివారణము ముఖ్యము లని
 ఉభయపక్షములవారును అంగీకరించిరి. ఇప్పటి
 నుండియు నిర్మాణ కార్యక్రమము నిర్విఘ్నముగ
 కొనసాగుచో స్వరాజ్యము త్వరలో సుస్థాపిత
 మగును. మహాత్మునిసంకల్పము నెరవేరును. మహా
 త్ముడు మనఃస్ఫూర్తిగ గోరెడి సంయోగము
 సుసీరమై వెలసి సత్వరస్వరాజ్యప్రాప్తికి తోడ్ప
 డు గాక!

నూతన బ్రిటిషుమంత్రివర్గము
 నూతన బ్రిటిషుమంత్రివర్గమునందు, చర్చిల్
 గారు చేరుట మిగుల ఆశ్చర్యము. చర్చిల్ గారికి కోశ
 ధ్యక్షపదవి యొసగబడెను. వీరి నియామకమున
 గూర్చి కన్సర్వేటివుపక్షమునం దప్పడే గునగునలు
 ప్రారంభమైనది. నిన్నటివరకు లిబరలు పక్షము
 సం దుండిని చర్చిల్ గారు నేడు కన్సర్వేటివు

రాచకీయ సంచలనము

రాచకీయ సంచలనము

చర్చిలుగారి యుద్ధము

చర్చిలుగారిని నియమించుటచే రాచకీయ వర్గమున సంచలనము బయలుదేరినది. ఆస్టిక్ చాంబర్లను గూర్చి కామన్సువల్ డిప్యూటీ లీడర్ గ నియమింపబడినను, ప్రధానాచార్యునితో ఛాన్సిలరుకు ఎక్కువసంబంధ ముండుటచే పురోవృద్ధిని కంట గిందుగారు (డైరెక్టు) కన్సర్వేటివులకు నచ్చలేదు.

నర్. ఆర్. హరకాగారు

తన నగరముతో సంబంధములుండుటచే అధికారమును స్వీకరించుటకు నిరాకరించెను.

కన్సర్వేటివు విధానము

ప్రియోజన సంఘమున సర్ జోయిన్స్ హిట్సుగా టిట్లపనస్థించిరి:-

ప్రస్తుతముందున్న కన్సర్వేటివు పక్షమువారు తమ విధానమున పూర్వమున్న పరిస్థితులకు ప్రతిహేతుముగ లేకుండుటకు బార్నియోగారు సంకల్పించుకొన్న సంగతి నేనెరుగుదును. సంఘ సంస్కరణ విధానమును సాగించుటకు బార్నియోగారు డై శించిరి. ప్రజల కిచ్చిన ఆభయములను నెరవేర్చెదరు.

వర్తకాభివృద్ధి సమస్యలు

లండన్, నవంబరు 4:- మూఢా. వ్యాం 12 క్రొత్త ప్రభుత్వ మువారి వర్తకవిధానమును గూర్చి డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రత్యేక లేఖనం ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:- ఎరువు కల్పించుటకు మరల యథాప్రకారము యభివృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు ఎక్కువగా ప్రయత్నింపవలెను. వీటిని ఆలోచించెదరు. పనిలేనివారి కు పాధిని గల్గించు కష్టములతెను, యుద్ధమునకు పూర్వమున్నటుల గాక ఇప్పుడు సాధనసంపద విస్తారముగ లేకుండుటచేతను ఆ ఉన్న సాధనసంపదను మొదట అధికవేళ్ళు డొమినియనులలో వర్తకము చేయుటకు పెట్టుబడి పెట్టబడును. బ్రిటిషు వర్తకమునకు పోటీగ తమలాభము నిమిత్తము మనదేశములో పరపతిగడించి బుణములను దీసికొని వ్యాపారముచేయుదేశముతో గాక మనబ్రిటిషు సరకులను సమాదరణతో జూచుదేశములతో వర్తకము చేయుటకును పెట్టుబడి పెట్టెదరు. అనగా వర్తకపు బుణములను, పరపతులను మన వేశమునండి తీసికొని ఆసామ్యులలో చాలవరకు మనబ్రిటిషు సరకులను గొనుటకు ప్రయత్నించువారలకును, గ్రేటుబ్రిటను దిగుమతిపన్నుల కనుకూలముగ తమకుంకములను తగ్గించువారలకును వర్తకపుబుణములు, పరపతు లీయబడును.

లలోజిరిరి. ఏయెండ కాగొడుగు పట్టుట వీరికి క్రొత్త గాదు. ప్రారంభదశయందు వీరు కన్సర్వేటివులే. మరల నిప్పుడు కన్సర్వేటివులయిరి. కొంతకాలము నకు లేబరుపక్షమునగూడ జేరెదరేమో చూడవలయును. బాల్బునిను, కర్జను, జాకా సను హిక్సు, మున్నగు కన్సర్వేటివు మంత్రులకు హిందూదేశపు ఆశయములనిన నెంతటివిముఖతగలదోదెలుపనక్కరలేదు. ఆలివియరుప్రభువుగారు హిందూదేశమునకు జేసిన యవకారమును, బర్మోపొండ్లు ప్రభువు గారు దొలగించి, బ్రిటిషుఅధికారమును సుస్థిరముగ స్థాపింపవలయునని, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ మార్నింగు పోస్టుపత్రికలు హెచ్చించు చున్నవి. ఇండియా మంత్రి యగు బర్మోనుపొండ్లు ప్రభువుగారు ఇట్టి హెచ్చరికలకు లొంగిపోయిన నాశ్వర్య ముండదు. ఇక, విదేశకార్యదర్శి యగు ఆస్టినుఫేంబ్లేనుగారి పరిపాలనమునందు, అధినివేశ రాజ్యభారతీయుల స్థితి చక్కబడునని కోరుదు. భావిపరిణామ మెటులుండునో యూహించుట సులభసాధ్యము.

యుద్ధముగము

ను గూర్చిగూడ క్రొత్త ప్రభుత్వమువారు సాధించవలసి యుండును. మిత్రమండలి గ్రేటుబ్రిటను ఇచ్చిన యుద్ధముగమును ఏవిధముగనైన కొంతవరకైన తీర్పుటకు సాధనములను పరిశీలించెదరు.

ప్రభుత్వము నెదుర్కొను కష్టములు

లండన్, నవంబరు 8:- కార్యకప్రభుత్వ మంతరించుటతోడనే గ్రే. డెయిలీ టెలిగ్రాఫు నాయకులు అధికారులు పారి క్రామిక భాగ్యవ్యయమునుగూర్చి భయపడుచున్నారు. నేను నలు రైల్వేయూనియనువారి కోర్కెలను జీతములను కంపెనీ వారికిని, యూనియనుకును తృప్తికరముగ పరిష్కారము చేయుటకు కష్టముగను, ఈ ప్రమాదమును తొలగించలేకున్న 1925 ప్రారంభమున ప్రమాదము రావచ్చును.

ఇంకొకభయము విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయనిగురించి రానున్న యది. ఈ సందర్భమున సమిష్టిపారిశ్రామికసభవారు 14 తేదీని సమావేశముగావచ్చును. వారమునకు 10 పిల్లింగులను హెచ్చుజేయుటకు తగినకారణము కనిపించదని ప్రత్యేక విచారణ సంఘమువారు చెప్పుటచే పై సంఘమువారా లేదని బయలుదేరి అవాంతరము రాకుండజేయుటకు ప్రయత్నించెదరు. గనుల పనివాండుగూడ చాల ఆందోళనమును సల్పుచున్నారు. ఇండ్లను కట్టించువారును, కట్టువారు ఎన్నిగంటులా పనిచేయవలెనో తెలియగోరుచున్నారు. ఇదిగను లేలలేదు.

మంత్రివర్గమున నున్న కార్యకసభ్యులు పూర్వమువలె యథాప్రకారము ప్రభుత్వమున లేనపుడు జేయుచున్న ధర్మములనే స్వీకరించి పనిజేసెదరట.

పరస్పర విరుద్ధాభిప్రాయము

లండన్, నవంబరు 7 - బార్నియో మంత్రివర్గము చాల గట్టిగనుచున్నారు. బార్నియోగారు స్వాతంత్ర్యము సాహసము గలవారనుచున్నారు.

డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక ఈమంత్రివర్గము విప్లవకారులతోడను, దేశమునకై ప్రాణములర్పించువానితో గూడుకొన్నదనుచున్నది.

సర్ రాబర్టు హరకా డెప్యూటీ ప్రభువును లేకుండ జేయుటచే లంకాస్థియను స్కాటివిచారికి కడుపుమంటగ నుండును. చర్చిలుగారిని నియమించుట ఎందుకో తెలియదు. ఎవరును తెలియజేయజాలరు. వీరిని నియమించుట చాల సాహస కృత్యము. చాల ధీమంతులు జేయలేని పనినిజేసిరి. అతడు చాల గట్టివాడని అందరును ఒప్పుకొన్నను దీనివలన కన్సర్వేటివులకే కష్టముగ నున్నదని హెర్లాండ్ పత్రిక తెలుపుచున్నది, దీని వలన టోరీలు తమ లోతామే కొట్టుకొనుటచే కార్యకులకు మరింత త్వరితముగ విజయము గలుగునని హెర్లాండ్ పత్రిక తెలుపుచున్నది.

కాని టైముస్ పత్రిక ప్రాతకొయిలివను మంత్రులను క్రొత్తమంత్రివర్గములో జేర్చుటచే కలహములన్నియు అంతరించి అందరును ఏకముగ పనిచేసెదరనుచున్నది. ఈవీర్వాలు బాగున్నదనుచున్నది. వెస్టుమినిస్టరుగజటు లిబరల్సును ఓదార్చుచున్నది. లాండుజార్డ్ గారికిమోసట తన ప్రాతసహద్యోగల పట్ల మొగమోటుమండ నక్కరలేదు.

సర్ రాబర్టు హరకాగారిని మంత్రివర్గమున నియమింప నందుటకు అందరును విచారించుచున్నారు. ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగారి నియమించినందులకు అందరికిని తృప్తిగ నున్నది.

నల్లమందు సభ

దొంగవర్తకము హెచ్చుట

గొప్పనేరము నాశోపించుట

జనీవా, నవంబరు 6:- నల్లమందు సభలో డాక్టరుజీగారు ఇతర రాజ్యములను ఆక్షేపించుటచే కోపమువచ్చెను.

పోర్చుగీసువారి ఆక్షేపణ

మకాలో అధికారులనుగూర్చి చీనాప్రతినిధిజేసిన కబుర్లు పోర్చుగీసు ప్రతినిధికి ఎంతయు కోపమును గలుగజేసెను. పోర్చుగీసు ప్రభుత్వమువారికి ఎవరును సలహానీతు నక్కరలేదని పోర్చుగీస్ ప్రభుత్వమువారు భూతదయతో పాటుబడుచున్నారు. హేగు ఒడంబడికను శిలాశ్రురముగ నడిపించుచున్నారనిరి.

ప్రెంచివారి కోపము

తమదేశములోనికి ఇండో చీనాగుండా నల్లమందుదొంగ తనముగ వచ్చుచున్నదనుటచే ప్రెంచి ప్రతినిధికి కోపమువచ్చెను. చీనాప్రభుత్వమువారి ఆక్షేపణ నెంతమాత్రము అంగీకరించెనని యు సాలేనా 15000 టన్నులల్ల మందును తయారుచేయుచున్న చీన దేశము గసగసాలను పండించుండ నిర్బంధించిన ఇండో చీన దేశము నాక్షేపించుటపాడిగాదని ప్రెంచి ప్రతినిధి తెలియజేసెను.

చీనావారుగూడ గసగసాలను పండించుండ జేయప్రయత్నించుచున్నారని దీనికి ఇగససారుగు రాజ్యములుగూడ సహాయచేయవలెనని చీనాప్రతినిధి తెలియజేసెను.

విచారణసంఘము

ప్రాంసు, గ్రేటుబ్రిటను, నెదర్లాండ్సు, జపాను ప్రతినిధులతో ఈ విషయమునంతనుగూర్చి ఆలోచించి సభవారికి తెలియజేయుటకు ఆలశ్యముగాకుండ ఒక సంఘము నేర్పాటుజేయమని సర్ మాల్క్లం డిలిలిగ్నోగారు చేసినసూచనలను చాలమంది సభవారంగీకరించిరి.

చీనాకు ఈ సంఘమున స్థానమియ్యకుండుటచే చీనాప్రతినిధి ఆక్షేపించెను.

ఈ విషయమై తగినంతగ విచారింపకపోవుటచే జపాను ప్రతినిధి ఓటు నీయలేదు.

అవసరమగుచో చీనా పోర్చుగీసు ప్రతినిధులు జెప్ప సంకతులను వినెదరు.

ఇండో చీనాపరిస్థితులు

ఇండో చీనాలో నల్లమందు త్రాగుట తగ్గుచున్నదని ప్రెంచి ప్రతినిధి తెలియజేసెను. కట్టుబట్టులను చేసిననిరి. నల్లమందు వర్తకమును మాన్పుటకు నేవ్యము గాకుండ నిర్బంధములను జేయుటయే నూత్రమనిరి.

భారతదేశపరిస్థితులు

ఇండియాలో నల్లమందు సమస్య లేదని ఇండియా ప్రతినిధి, క్యాంబెలుగారు తెలియజేసిరి. 1891 నుండి ఇండియా అంతటా అయ్యది నిషేధింపబడెను. కాని బర్మాసంగతులు వేరు. నల్లమందు త్రాగువారి సంఖ్య 840000 నుండి 3500 కు తగ్గినది.

ప్రత్యేకవిజ్ఞాపన యొకటి జాతిమితి వర్గమువారి కంపబడెను.

విరుగడు

బర్మాసంగతులను బర్మా ప్రభుత్వము తప్పున జైలును గారు తెలియజేసిరి. ప్రెంచి ప్రతినిధి జెప్పినటుల గసగసాల పంట నాపుజేసిన ఈసమస్య లేలననిరి. గత మూడు సంవత్సరములనుండి చీనాసరిహద్దులో 5500 కిలోగ్రాముల ఎత్తు నల్లమందును ప్రతిసారి న బట్టుకొనుచున్నారనిరి.

పార్మోసాలో జపాను ప్రయత్నములు

చీనావారు దొంగతనముగ నల్లమందును గొంపోవుచున్నదియు, ఎంత బంపుచున్నదియు, ఎచ్చట ఇది ప్రారంభమగుచున్నదో తెలియజేయుదని డాక్టరు సైగరడిగిరి. పారాసాలో నల్లమందు త్రాగినను తగ్గించినందులకు జపానును అభ్యిసందించిరి.

సర్ ఎం. డి. ల్యెగ్నిగారి ఖండనము

డి.ల్యెగ్నిగారు చీనాప్రతినిధి ఆక్షేపణనుజూచి ఆశ్చర్యపోయెను. గసగసాలను పండించువిషయమై చీనాప్రతినిధి వైఖరి మారదనెను. ప్రపంచములో అందరికంటె చీనాదేశమే ఎక్కువ నల్లమందును తయారుచేసిరి. కాని చీనాలో 1922 న గసగసాలపంట అంతరించెనని జాతినమితికి తెలియజేసిననిరి. హొంకాంగు మలయాలో పట్టుబడిన నల్లమందునుగూర్చి తెలియజేసిరి. గసగసాలను పండించుండ జేయుటకు విదేశీయులపై తమకధికారము లేదనుటకు సంబంధమేదో తెలియదనిరి. చీనాప్రతినిధి జెప్పునది ఇదే అఖిరుమాటగాదని నమ్ముచున్నాననిరి. లేనిచో ఈసభ నిరర్థకమైనదిగ పరిణమించు ననిరి. చీనావారు ప్రతిబంధకమును గలుగజేయు వైఖరి నవలంబించిననియు చీనాప్రతినిధి ప్రస్తుత పరిస్థితులను సరిగా గ్రహించినటుల లేదనియు నుడివిరి. దూర్వప్రాచ్య దేశములలో చీనా నల్లమందు పంటను విస్తారముగ జేయుచున్నదను విషయము ముగ్యమైనది. ప్రస్తుతముందున్న ఆల్లరులకు తమరందనను సానుకూలము జూపెదమనియు జూపుచున్నారమనియు నుడివిరి. చీనాప్రతినిధి లేచి తన ప్రత్యుత్తరమును తయారై తెలియజేసెననిరి.

విచారణసంఘమువారు తమపనిని ప్రారంభించుటకు పి. ఎం. కలాల చభనంబెట్టి చాచించనలెనని డి. ల్విగ్ని గారుగోర అంగీకరించిరి.

ఇండియామంత్రి

బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు

ను నియమించినందులకు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక హర్షింపును ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఆలివియరు ప్రభువు ఇండియామంత్రిగి నున్నపుడు అపాయకరముగ పరిణమించెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వాధికారమునకు గొప్పప్రమాదము గనిపించెను. గౌరవము తగ్గెను. అట్టి దిపుడు బర్మెన్ హెడ్ ప్రభుని నియమించుటచే మరల బ్రిటిషు అధికారము మరల స్థిరముగ ఏర్పడును. భయభక్తులు గలుగును. పోయిన అధికారమును తిరిగి సంపాదించుటకు బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు తంటాలు పడిన ఆతనిని నియమించినందులకు సార్థకమగునని మార్చింగు పోస్టు పత్రిక నడుపుచున్నది.

మొదట జూచినపుడు ప్రమాదకరముగ నున్నటు లుండునని డెయిలీ న్యూసుపత్రిక యనుచున్నది. కాని అమృతసర హత్యలకు గూర్చి ప్రభువుల సభలో ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును తీవ్రముగ ఖండించిరిని జ్ఞాపకము జేయుచున్నది. ఆయనకు మంచి యశస్సును సంపాదించుకొనుట కిదే మంచిసమయ మునున్నది.

రాలిన్ సన్ ప్రభువు

ఇండియాకు బహులదేశము. ఆతనిసెలవు ఆఖరైనది. హెచ్చించుటకు వీలులేదు. ఇండియాలో పనిచేయు సైనికా ద్యోగముల ఖర్చులనుగూర్చి ఏమియు పరిష్కారముగాలేదు. దీనికి ఎన్నికలగొడవే కారణము. ఇది పూర్తియగువఱకుండుటకు రాలిన్ ప్రభునకు సెలవులేదు.

జర్మనీ ఋణము

నిమిత్తము ఇటలీవ్యాంకు అనుకొన్న దానికంటె ఎక్కువ ఇచ్చెను.

ప్రాంసులో వాయువార్తా

ప్రచారము

ప్రాంసులో అంతటను వాయువార్తాప్రచారమును ప్రవేశపెట్టిరి. విదేశీయులు, ఇతరులు ప్రస్తుతము నిర్బంధము గలందుడు. ఈ యోగించు వాయువార్తాప్రచారమును అవకాశముగ గొని ప్రమాదకరముగ రాచకీయ సమాచారములను తెలియజేయు కుండ ఇతరదేశములందున్నవారికి ప్రేమించి అధికపరిశీతులు మార్పులను తెలుపుచుజేసిన నష్టమురాకుండజేయుటకు పోలీసు వారివాయువార్తా ప్రచారక పనిముట్లను తనిఖీచేయుచుండ వలెనని అధికారమిచ్చిరి.

త్యాగరాజ రామచంద్రన్ అను నతడు బాలిష్టరు పరీక్షయందు తీర్థుడైనాడు.

భారతదేశ వర్తకము

ధరలను తగ్గింపవలెనట

ఇండియాలో దిగుమతి చేయబడిన సరకులు చాల తక్కువసదులకు ధరలను నిర్మాతలు, వర్తకులు తగ్గించినవో ఎంతటి మొత్తమునైన కొనుటకు భారతీయులకు తక్కిగలదు. నూలుసరకుల ధరలు నిలకడగ ఏర్పడును.

యూరపియను దిగుమతిదారులకును, ప్రతినిధులకులను భారత వర్తకులకును సౌమ్యభావము లేర్పడి మంచిసందర్భము లేర్పడినవి. ఎంతయుసంతోషము. భారతదేశవర్తకులు రాచకీయ మతోపము, అంశోశనముతో విసిగిపోతి మనుచున్నారు. కొన్ని మరల సమ్మతిగ కాలమును గడపగోరుచున్నారు. ఆరు నెలల క్రిందట స్వరాజ్యవాదులు కాసనసభలయందు జూపిన వైఖరి ఇప్పుడు మారినది. దీనిం బట్టిజూడ త్వరలో బాధ్యతాయుత ప్రతిపక్షులుగ చేర్పడుట బడునని ఇండియా నిలాను హైకమిషనరు తెలియజేసెను.

ఇండియా ఉక్కువర్తకము

నకు సంరక్షక పద్ధతి చేర్చుట జేయుటను గూర్చి ప్రస్తావించి చిన్న పరిశ్రమలకు ముంకములను వ్యాపింపజేయుటవలన ఉక్కునన్ను చట్టమునకు గల్గిన ఆక్షేపణకంటె ఎక్కువ ఆక్షేపణ గల్గుననిరి.

వెంట్రి ప్రదర్శనదారులకు

బహుమతులనీయుట చేర్చుట జేసెదరట.

చీనా కన్యోలము

రాజును ప్రవేశపెట్టు యుద్దేశ్యములేదు

పికింగు, నవంబరు 6:—చీనా బాలచక్రవర్తిని మంచూ రాజకుటుంబము వారిని బారదోలుట రాజును ప్రవేశపెట్టుటకు ద్వేషింపబడలేదని విదేశాంగమంత్రి తెలియజేసెను.

చీనాలో క్రొత్తప్రభుత్వము విప్లవమొదిగ చాల కివల్లి కను రూపకతోనున్నది. పూర్వపు పరిస్థితులను ప్రవేశపెట్ట వలెనని చాంగ్స్ లిక్ గారి కుద్దేశ్యమున్నదని తలంచి చాంగ్స్ లిక్ గారు ఈవిషయమై తమయభిప్రాయమును తెలియజేయు నటుల నిర్బంధించిరి.

చీనాకు ఇతర ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయవలె నని ఒడంబడికలప్రకారము చీనాప్రభుత్వమువారు తప్పక నడుచుకొనెదమనియు చీనావిదేశాంగమంత్రి తెలుపుచున్నాడు.

ఆఫ్ఘ్నియా నౌకాశయకూలీలు

సమ్మెగట్టెదమని బెడరించుట

మేల్బోర్న్, నవంబరు 6:—ఆఫ్ఘ్నియా అంతటను, నావికులు ఎక్కువకాలము పనిచేయు కొన్నియంత్రములకు ఆవిరిని సప్లయజేయ నిరాకరించుటచే నీటి పరిహారులో పనిచేయుక సమ్మెగట్టెదమని నౌకాశయకూలీలు బెడరించుచున్నారు.

ఈవిషయమై నిర్బంధసమావేశము చేర్చుటజేయుడని పొగయోడసంఘమువారు గోరుచున్నారు.

జినివీపుగారి లేఖ

లండన్, నవంబరు 4:—కిస్టింగ్ మాతరు పెండ్లిసమయమున జినివీపుగారి లేఖయొక్క నకలొకటి ప్రాకకన్సర్వేటివు మంత్రికి జిక్కిననియు అయ్యడిపత్రికల కది ఆతనిచే పంపబడెననియు డెయిలీ క్రానికలు పత్రికావిభాగి తెలుపుచున్నాడు. మా స్కోనుండి 8 గోనాలగో నకళ్లపంపబడెననియు ఆపలు లేఖను ప్రత్యేకముగ గొంపొబడెననియు అయ్యడి కమ్యూనిస్టు ప్రధానకార్యాలయమున కందెననియు తెలియుచున్నది. తానీలేఖను పత్రికలకిచ్చితిన్న సంగతి కుద్ద అవివేకమనియు తానీయలేదనియు కార్మిక ప్రభువు తెలియజేసెను.

కమ్యూనిస్టువర్గమునుండి జారీపత్రికలకు జేరెననియు ఈలేఖ నిజమైనదనెయని విదేశాంగ కార్యాలయమువారినుమ్మ కమును విచారణసంఘము నియమించబడిన సంఘమువారు తెలియజేసెదనియు సెంట్రల్ న్యూస్ తెలుపుచున్నది.

స్పెయిను కెనడావారు వర్తకపుటాడంబడికను జేసికొనుటకు రాయబారములను నల్పుచున్నారు.

కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వము

ఈజిప్టుపత్రికలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, నవంబరు 8:—జగలల్ పక్షపత్రిక కెయి రోనుండి ఇట్లు కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వ ఆగమనమునుగూర్చి ప్రస్తావించుచు నుడువుచున్నది.

విప్లవపద్ధతులవలన ఈజిప్టు ఆశయములను సాధించుట తప్ప. అయ్యడి జరుగునదిలేదు. న్యాయజు కాల్యము గాపాడుటకు ఈజిప్టు సైన్యములకు గూడ కొంతభాగము నీయవలెను జాతిసమితిలో ఈజిప్టుకు జేర్చుకొని వచ్చే మూడు నాలుగు సంవత్సరములో ఆంగ్లో ఈజిప్టు సంబంధములు అనుకూలముగ ఏర్పడుటకు ఏవోవిధ మేర్పడుటకు రాయబారములను జరుపవలెను.

ఆర్మిటిక్ నము ద్ర దీవులు

సోవియటు అధికారము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవంబరు 8:—సైబీరియా కు తరముగనున్న ఆర్మిటిక్ నముద్రములనున్న దీవులు రషియావనియు ఇటీవల రషియా సత్వములకు భంగముగలుగుటచే ఈవిషయమునం దైనను అట్టి ఉల్లంఘనము లేకుండ అన్ని ప్రభుత్వములవారును చర్యను దీసికొనవలెననియు సోవియటులకు ప్రతికూలముగ హక్కును పేక్షించువారికి సహాయముచేయు ప్రభుత్వములవారు రషియాకు పరిహారము నీయవలయుండుననియు అట్టివారిని శిక్షింపకపోయినచోగూడ పరిహారమును గోరకమనియు చిది రనుగారు అన్ని ప్రభుత్వములవారికిని లేఖనంపిరి.

నల్లమందు సభ

ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేక తంతివార్త.

లండన్, నవంబరు 8:—నిండోలగమున నివాప్రతి నిధి జీగారు చీనాలో నల్లమందు దుర్మత్తియగుట నిజమేయని ఓప్పకొనిరి. కాని దానిని ఆయుధములను కొనుగొని త్రేసు నల్ల మందువలన డబ్బును సంపాదించుటకు సైన్యాధికారులు తలంచి నపుడు ఆపుజేసి ఆదమాయించుట కవటుమిరి.

ఇండియామంత్రి

లార్డు బర్మెన్ హెడ్ నియమింపబడెను

రంగూను పత్రికల వ్యాఖ్యలు

రంగూను, నవంబరు 8:—బర్మెన్ హెడ్ గారినిపొందూ దేశకార్యదర్శిగా నియమింపబడిన సందర్భమున “రంగూను గజెట్”యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువును పొందూదేశ కార్యదర్శిగా నియమించినందులకు సంతోషపడుచును. బాల్చిన్నిగారు నియమించి అన్ని మంత్రిత్వ మేర్పాటులలోకల్ల యిది మిగుల సంతృప్తికరముగ నున్నది.

“రంగూను టైముస్”

“రంగూను టైముస్ పత్రిక యారీతిని వ్రాయుచున్నది. ప్రధానమంత్రి ఆలోచనయందున్న అన్ని వ్యక్తులలోను లార్డుబ బర్మెన్ హెడ్ మిక్కిలి అభివృద్ధిని కోరువాడు.

“రంగూను డైలీన్యూస్”

రంగూను డైలీన్యూసు వార్తాపత్రిక యీ ప్రకారము వ్రాయుచున్నది. పూర్వాచార పరాయణుల ఆర్థులుములకును తియ్యని మాటలకును లోబడక విమర్శకులను కొనుగట్టు సౌకర్యములను సెరజేర్చి నయెడ హిందూదేశీయులు బూర్తిగా భయమునోంద నవసరములేదు.

“రంగూను మెయిలు”

రంగూను మేలు వార్తాపత్రిక యీమోస్తరుగా చెల్లుచున్నది:—బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు యోధుడు. హైందవ స్వాతంత్ర్యసంపాదన యోధులు నీతనితో పోరాటము గావించెదరు.

బర్మా యెక్స్ పోజి గజెట్ బర్మాదేశీయ బృత్తికలను ముంకను యీవిషయమై వ్యాఖ్య లొనర్చలేదు.

సికంద్రబాదు, నవంబరు 8:—అధిక వర్షముచేతను చలిచేతను క్రిమిట్టులు సోమవారము వరకును నిశ్చివేయబడెను. బూదరాబాదు రైఫిల్స్ నువారి వార్షికసమావేశమును మిగిలిన వ్యాయామములను గూడ నిల్పివేయబడెను. (అ.ప్రె)

వెల్లింగుటన్ సినిమా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.

8-11-24 లేది శనివారమునుండి 14-11-24 లేది శుక్రవారము వరకు యూనివర్సల్ జ్యూయల్ క్రొత్తది 3 వ సీరీస్.

ది లెడర్ ఫుషర్స్

రిజినాల్డు డెన్ని కృత్యములు చూడతగినవి

ఆరోసు గొప్పసీరియల్ “డాన్ ఆఫ్ 49” నేవా గర్బర్ కృత్యములు చూడతగినవి.

స్థానిక వార్తలు

తుపాను తగ్గినది:—సముద్రమందు తుపాను తగ్గిపోయినది. మంచిగాలి వీచుచున్నందున నున్న జండా ఎత్తబడినది.

ఉరి తప్పించుకొనుట:—తెనాలిలో భార్యను చంపిన నేరమునందు ఉరిశిక్ష విధింపబడిన ప్రభుల వెంకటనారాయణ రాజమండ్రి జైలులో ఉపవసించి మరణించెను. ఉరి తీయుటకయే మృతి జేంది ఉరిశిక్ష తప్పించుకొనెను.

లైఫ్ యియ్యరెన్ను మోసపు నేరము ముద్దాయిలు:—బళ్ళిశేట్ల లక్ష్మీకాంతరావు, డాక్టర్, బి. హెచ్. రాజేశ్వరరావులు (మూడేళ్లు శిక్షవిధింపబడినది) రాజమండ్రి జైలు దీసికొని పోయిరి. (విశేషం)

రాష్ట్రీయకళాశాలా సారస్వత సంఘము:—భూతదయనుగూర్చి ప్రైంపుమువారి యాజమాన్యముక్రింద సోమవారం 5-30 గంటలకు మాజీకోలాంతరులో ఎన్. సి. రంగస్వామయ్యగారు వసన్యసెతురు. ఎన్. ఇ. రంగనాథం ఎం.ఎ గారు రధ్యక్షత వహింతురు.

మాంటిగములో రామాయణోపన్యాసము:—అదివారం సాయంత్రము 4 గంటలకు వి. కువ్వయ్యచెట్టిగారి వసంతమంటపములో శ్రీ కళ్యాణరామశాస్త్రి బి. ఏ. గారు శ్రీరామకల్యాణ మహాత్మ్యోపన్యాసము గావించుదురు. ఎల్లరును రా బ్రాధితులు.

ఒక నవరణ:—7-11-24 తేదీ శుక్రవారము నాడు ప్రచురింపబడినది. ఎ. ఎస్. పాటికంపెనే వారి 'నూతనమైన ఎలెక్ట్రిక్ దీపములు' అను ప్రకటనయందు కడపటిపంక్తియందు "ఇందుకు వేయికాల్గవ" 12కి ధర రు 1-8-0 అనుటకు బదులు పొరపాటున 21 కి ధర రు 1-8-0 అని ప్రచురించబడినదని మా పాఠక మహాశయులు తిలకింప బ్రాధితులు.

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీ సభ:—ఇదివరలో ప్రకటించినట్లు అవడోజరుగదు. 15 నవంబరు తేదీన పి. గురుమూర్తియింట్లో రాజమండ్రిలో జరుగును. ఈమార్పుకు కారణములు సభలో తెలుపబడును. కార్యక్రమము యిదివరకు ప్రకటించినదే. పెక్కురు సభ్యులు రాగోరెదమని పి. సత్యనారాయణగారు తిలకింపుచున్నారు.

ఉరుదూ బాలికా ప్రాథమిక పాఠశాల:—కార్పొరేషన్ వారియాజమాన్యముక్రిందతిరుట్టిశ్రీరం పేటలో ప్రైవేట్ కళాశాల ఆర్. కృష్ణదాస్ లాలాగారు తెరచిరి. గోపాటుం బములవారి కి పాఠశాల స్థాపింపబడినది. ఖాన్ బహదూర్ ఉస్మాన్ సాహెబు రావుబహదూరు వరదరాజులనాయుడు మొదలగువారువచ్చిరి. ప్రారంభవిద్య ఆవశ్యకమని ఉపన్యసించిరి.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభా ఆహ్వానసంఘసభ:—10 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు వై స భ ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయమున జరుగును. (కార్యక్రమము) (1) విద్యార్థి సభా నివేదికమును కార్యదర్శి చదువుట (2) జమాఖర్చు జాబితా (3) ఆహ్వానసంఘమును ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘముగా మార్పుట (4) ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘమువా రొనర్పదగు పనులు. సేమనరపు రామదాసుపంతులుగా రధ్యక్షత వహింతురు. ఆహ్వానసంఘసభ్యులు, ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘమునందు సభ్యులు కాగోరువారు, ఎల్లరును దయచేయ బ్రాధితులు.

గుంటూరు వార్తలు

మునిసిపలు ఉపాధ్యక్షుని ఎన్నికలు:—చట్టి నరసింహాచారిగారు రాజీనామా నిచ్చుటచే ఉపాధ్యక్షుని ఎన్నికలు మరల జరుగుటకు మునిసిపల్ సంఘము కూడినది. పొట్టూరి లక్ష్మయ్య పంతులు, కోట లక్ష్మయ్య నాయుడు, మహమ్మద్ రాజాఖాన్, నూనె విక్రయధం, మహమ్మద్ గలీబ్ సాహెబ్, చట్టి నరసింహాచారిగారు క్రొత్తసభ్యులు ప్రమాణములచేసిరి. తిరువతి ఉపాధ్యక్షుని ఎన్నికలు జరిగినవి. పాటి బండ నూర్యవారయ్య రావు, నెడింబి శేషగిరిరావు, గార్లు ఆపదవికి నిలిచిరి. మొదటివారికి 15, రెండవవారికి 10 సభ్యులు వచ్చుటచే మొదటివారు నెగ్గిరి.

మున్సిలను పండితులను ప్రభుత్వమువారాదరించు విధము:—ప్రభుత్వ మహమ్మదీయకళాశాలలో అరబ్బీ ఉపాధ్యాయుడుగానున్న మాలానా నాయూర్ రహిమాన్ సాహెబుగారు రాజీనామానిచ్చుటనుగూర్చి అజడ్ హిందూపత్రికవా రిట్టభిప్రాయ పడుచున్నారు. దేశభావలకు ప్రాముఖ్యము తక్కువ. ప్రభుత్వ దృష్టి లో ఆంగ్ల భాషాభివృద్ధియే ముఖ్యము. ఆంగ్ల భాషా ఉపాధ్యాయునికి జీతము 200; 300 వరకు నుండును. మున్సిలకు పండితులకు జీతముగడపుటకే చాలశివేతనముల నిత్తురు. వారి మొరల నాలకింపరు. రహిమాన్ సాహెబ్ గారు జీతము హెచ్చించుటని పెక్కుసారులు కోరియున్నారు. కాని ప్రభుత్వమువారు వాటిని చెవిబెట్టలేదు అందుచేనారు పనిమానుకొన్నారు. ఇది విద్యార్థుల కెంతయు నెడ్డుదాయకము. మంచి పండితులు లేనియెడల వారికి భాషాజ్ఞాన ముండదు. ఇట్టివారిని నిర్లక్ష్య పెట్టుటమాడ ప్రభుత్వమువారు దేశభావలను నిరాదరించు విధము తెలియవచ్చుచున్నది. జంగ్లీ ఘటగల ప్రాముఖ్యతేమియోగాని దేశభావలు నశించుకాలమువచ్చినది. కనుక మదరాసుపాఠశాల రహిమాన్ సాహెబ్ గారి విషయమున ప్రభుత్వమును ప్రశ్నింతురుగాక. అట్లు చేయనిచో దేశభాషావిశాళమునకు ప్రజలే బాధ్యులని అభిప్రాయములను వెలిబుచ్చినది:—

- చిరుదునన్నదుల నిచ్చుట:— 19 తేదీ సాయంత్రము 5-15 గంటలకు వచ్చుప్రచారలో కత్తెరుగా రీక్రింది వారికి చిరుదునన్నదుల నిచ్చుటర్పారు చేయుదురు.
- (1) బిలి బిలి. రంగచారియార్
 - (2) వి. తిరుమలపిళ్లగారు
 - (3) ఖాల్ బి అబ్దుల్ రహీంసాహెబ్
 - (4) మహమ్మద్ ఖజులద్దీన్ సాహెబ్ బహద్దర్
 - (5) రాల్ బి హెచ్. నారాయణరావుగారు
 - (6) ఓ. ఏ. ఓ. కే. లక్ష్మణచెట్టిగారు
 - (7) ఆర్. వి. కృష్ణమూర్తిగారు
 - (8) ఎం. రామన్ ఆవర్ ఘో
 - (9) ఖాల్ సాల్ అబ్దుల్ సలీంసయ్యద్ సాహెబ్ బహదూర్
 - (10) రాల్ సాల్ జి. వి. వరదరాజులచెట్టిగారు
 - (11) సి. రాజరత్న మొదలియార్
 - (12) ఎన్. ఆర్. బాలకృష్ణ మొదలియార్
 - (13) ఏ. కోదండరామ మొదలియార్
 - (14) ఎమ్. కందస్వామి మొదలియార్

మదరాసు రాకపోకలు:—డా॥ శేషన్, హెచ్. జిన్న హిందూజేత చిత్రకళాప్రదర్శన కందర్శమున నిన్నరాత్రి ముఖుర వెల్లిరి.

రైల్వే పోలీసు నూపరిండెంటు లవీలక్ నిన్నరాత్రి వెల్లిరి.

ఎం. ఇ. కాచ్ మెన్ వి. సి. యస్ బోర్డర్ ఫారిన్యా ఫ ప్రమెంబరు వార్తలు వెల్లిరి.

పెటోరియల్ ఫోర్సు కమిషింగ్ ఆఫీసరు మేజర్ శేషన్ పెటోరియల్ ఫోర్సు రిఆర్గనైజేషన్ ఎక్స్ప్రెస్ కమిటీవారికి సాక్ష్యమిచ్చుటకు కలకత్తామీదుగా ఢిల్లీ వెల్లిరి.

హాల్ పానుగల్లు రాజా తంజావూరు వెల్లిరి. తిరుగ 10 తేదీని వచ్చును. కనూండర్ సి. ఆర్. కేంబెల్ ఆర్. వి. ఎం. (వెస్ డెస్) పోర్టాఫీసరు బొంబాయి మీదుగా ఢిల్లీకి ఫోర్స్ పిప్పింగ్ కాన్ఫరెన్సుకై వెల్లిరి. నేయర్స్ డిప్రీట్ పోలీసు నూపరిండెంటు బల్లారికి మార్చబడిరి. ఈజోజున చార్జ్ ఫుచ్చు కొందురు.

అందుచే నిన్న బల్లారి వెల్లిరి. వీరు నెలపునాడ మొన్ననే తిరిగివచ్చిరి. బి. సి. స్కాటుగారు తిరుచినాపల్లి వెల్లిరి. ముద్రపద్ధా శివుడు క్లాక్ గారు కలకత్తా వెల్లిరి.

“నత్యాగ్రహ” వారపత్రిక:—ఇదివరకు ప్రకటించినట్లు శత్రు వెలువడునందులకు అలస్యమైనందులకు తమింప గోరుచున్నాను. డిక్లరేషన్ కొలది కాలములోనే జరుగును. 15 రోజులలో పత్రిక బయలుపడలును. పత్రిక వెడలు సరియైనచో జా ముందు తెలుపబడును. చంతా గారుకా గోరువారు తెలుప ప్రాధిభులని ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు ఏలూనుండి తిండి నిచ్చుచున్నారు.

గ్లీసన్ దొమ్మి నేరము

హైకోర్టునకు కమెంటు చేయబడెను
ముద్దాయి లైదుగురును
రిమాండులో నుంచబడిరి

రంగూను, నవంబరు 7—పడమటి సబ్ డివిజనుల మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించుచున్న గ్లీసన్ దొమ్మి కేసునందలి ముద్దాయిలగు నల్లగులపాంగీలును నోకగృహస్తుమహాత్మ్యగ్రాంప దలచిరను నేరముమీద హైకోర్టు సెషన్సునకు మేజిస్ట్రేటుగారు కమెంటుజేసిరి. జామీనీయబడలేదు. ముద్దాయిలు రిమాండులో నుంచబడిరి. ఈనెల 18 వ తేదీన హైకోర్టునందు క్రిమినలు నేరవిచారణ, సెషన్సు ప్రారంభమగును. (ఆ. ప్రె.)

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి గెజెట్
దున్నడతచే మిరటుగరణంబలి బ్రిటిషుప్రేరను ఆసు పత్రిసామీను పెత్తనవారుయొక్క రాయసాహెబు బిరుదము తీసివేయబడెనని ప్రభుత్వమువారిచే విదేశరాజ్యాంగకాఖ్యం దుప్రకటింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ వేంకటేశ్వర గోపాలకృష్ణ హైస్కూలు పునాదిపాడు

పునాదిపాడు గ్రామమందొక హైస్కూలు గలదనియు అయ్యది దినదిన ప్రవర్ధమానమగుచు, ప్రతిసంవత్సరము చక్కని ఫలితముల నిచ్చుచున్నదనియు, ప్రజాబాహుళ్యమునకు తెలిసిన యంశమే. ఈ హైస్కూలుకు విద్యనభ్యసించవచ్చు విద్యార్థులలో చాలమంది గ్రామాంతరములనుండి వచ్చుటచే వారలకు తగినంత వసతి యొనగూడుటలేదు. ఈస్థితి వారసి దుగ్గిరాల వాస్తవ్యులును, ఉదారస్వభావులును నగు వెణిగళ్ల బాపనమ్మగారు మాపాఠశాలకు రు 15000 విలువగల నోక వసతిగృహమును కట్టించియిచ్చినారు. అద్దాని గృహప్రవేశము 9-11-24 తేదీన కృష్ణాజిల్లా కత్తెరుగా రగు యస్. డబ్ల్యు. మూర్తి వి. సి. యస్. గారి యాజమాన్యముక్రింద జరపబడును.

చెవిసంబంధమైన వ్యాధులు

నుమూరు నాలుగైదు మాసములనుండి నారెండుచెవులనుండి నీరుమాదిరి ప్రవించుచుండెను. కొంచెము శబ్ద ముండెను. అయితే మంట అధికముగా నుండుటచే నా చిటికినవేలితో ఆ భాగములను బలముగా కలియపెట్టవలసి వచ్చెను. అందుచే నా చెవులు ఇంకను హీనస్థితికి వచ్చెను. నాకు నరిగా వినబడకుండెను. తప్పక పూర్తిగా చెవుడు వచ్చుననుభీతిచే తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణా పురవాసియు ప్రస్తుతము చెన్నపురము జార్జి టౌను అర్బినియన్ వీధిలో నెం 72 రు భవనమునందున్న స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారివద్ద చికిత్స చేసికొంటిని. మొదటి 15 దినములవరకు ఉదయముపూట ఒకమైనము నిచ్చుచుండిరి. తర్వరలోనే కొంతగుణము కనిపించినది. చెవులలో కారుచుండిన స్రావము, నిలిచిపోయెను. 3 దినములనుండి వైకి పూతవేయుచున్నారు. ఇప్పుడు నా కావ్యాధి పూర్తిగాకుదిరినది. 1909 సం॥ రమునందు నా కుడికంటికివచ్చిన నొప్పిచే ప్రస్తుతపు జబ్బుకలిగినదని భయపడితిని వారు ఎక్కువడబ్బును పుచ్చుకొనెదరు. అయితే వారి ఔషధములు బంగారుకు సమానమైనవి. వారు చర్మవ్యాధులు మొదలగునవి బాగుపరచుటను నేను న్యయముగా చూచితిని. ఇతరచోట్లలో శస్త్రచికిత్సచే కుదుర్చబడు వ్యాధులు వీరివద్ద శస్త్రచికిత్స లేకనే బాగుచేయబడుచున్నవి.

జి. ఆర్. శివరామకృష్ణఅయ్యర్,
బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టువకీలు మద్రాసు, మైలాపూరు.
(ప్రకటన నెం 7) 21-9-22.

వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

కోహటు తగవులు

సమాధాన నియమములు

లాహోరు, నవంబరు 7:—కోహటు హిందువులు ౪౯.

చార్లసు ఇన్నిసు గారితోను సరిహద్దురాష్ట్ర కమిషనరు గారి తోను కలసి గావించిన ప్రసంగ వివరములన్నిటిని ట్రిబ్యూను పత్రిక చేతు ప్రకటించినది. వారి సంబంధన ఫలితముగా యీ దిగువవిధిని సమాధానము కుదిరెను:—

(1) ఎవ్వరికిని ప్రతీకార క్రవ్య మొనగబడదు. 2 మాటకీ రూ 6 వడ్డీచొప్పున 15 యేండ్లలో యిచ్చి కేసులని యిండు ఋణములు ఒసంగబడును (గి) 80 మంది మహమ్మదీయులు 40 మంది హిందువులు సిక్కులగు అవసర పోలీసు వశము నియమింపబడును. దానికగు ఖర్చులు హిందువులు భరించు కొనెను (4) రద్దు జేయబడిన లై సెన్సులు తిరిగి యిచ్చబడును. ఎవరి సామర్థ్యతలనుబట్టి వారి లై సెన్సులు పురపరచబడును. (5) అరెస్టు జేయబడినవారు సమాధానము కుదిరిన పిమ్మట విడుదల గావించబడుదును. అప్పటి విషయముల ననుసరించి నూతన ఆశ్రములు జరుగును. (6) 12 మహమ్మదీయులు 12 గురు హిందువులగు 'శింగ' పంతులు మజదారునంద 6 వ 'శింగ' నియమింపబడును.

సర్చార్లసు ఇన్నిసుగారు కోహటు అల్లలల సందర్భము విచారణలు సలుపుచున్నారు. ఇప్పటికి వీవు కమిషనరు గారు జనరలు కమాండరు ఆఫీసరు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు డిప్యూ కమిషనరు మున్నగు అవసరోద్యోగుల హక్కుముల వివరము. ఇన్నిసుగారు కాలిఫోర్నియన్ యిండ్లములను దినదినము జామియ రహస్యముగ గూఢ విచారణచేయుచున్నారని ఒక విలేజు కోహటు నుండి వ్రాయుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

పైకి విద్యాపాఠశాల

రెవెన్యూ కర్నల్ లాసెల్నినుగారు
అధికారము వహించెదరు

అహోబాదు, నవంబరు 7— రెవెన్యూ కర్నల్ లాసెల్నినుగారు కొలదికాలములో హిందూదేశమునకు వచ్చి బెల్గాము నగరమునది పైకిపాఠ విద్యాపాఠశాల నిర్వహణాధికారమును వహించెదని "పైకి" పత్రిక వెల్లుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఒకటి రాకపోకలు

బొంబాయి, నవంబరు 8— ఆరవలేది 8 30 గంటలకు బొంబాయి నుండి తపాలను దీసికొని పి. ఓ. స్టీము "బొంగోలా" ఏడవ చేరెను. మొదటిలేది బొంబాయి టపాలను దీసికొని పి. ఆండ్. ఓ. స్టీము రు మెరి యా ఓ డ యు న్ను "బొంగోలా" ఏడవనుండి ఆరవలేది 11 గంటలకు బయలుదేరెను. ఇంగ్లాండునుండి వచ్చుచున్న యస్. ఎస్. "ఇలిఫెంట్" ఏడవరాయిజునండి నిన్న బయలుదేరెను. అది రేవునగ్గావ్నా మిచ్చటకు తీరును బల్గార్ రేవునకు నంను ప్రయాణింపబడుచును.

క్రిందటి నెల 24 వ లేదిన సీమకుండియలుదేరిన బి. యస్. యస్. "మనో" ఓడ యీ నెల 4 తారీఖు నాటికి పార్టునెడ్డునకుచేరి మరునాటిఉదయమున బయలుదేరిపోయెను అక్టోబరు 22 వ లేదిన సీమకుపాను దీసికొని 750 ప్రయాణీకులతోనిచ్చటకువచ్చెను. మామూలురైలుబండ్లుగాక ప్రయాణీకుల పౌకర్యముకొరకు అధికముగా స్పెషలురైలుబడ్లు నడపబడుచున్నవి. కత్తూరాలా మహారాజు, యవరాజు, నాయని సతియ, వికసీరుమహారాజుగారు, మహారాజు శాతాయణ సింగగారు, రెవెన్యూ కర్నల్ టామర్ అనుసింగుజి, వ్యాయమూర్తులు బక్లేండు, కమింగు, గ్రీవున్, న్యూబోల్డు పెండన్, జోఫ్రీ, పోప్టమాప్టరుజనరల్ క్ల్యూగారు, యి. యు, గౌరవనీయులగు యస్. ఆర్. చాగుగారు, మేజరుజెనరల్ సర్ హెంరీఫ్రీలెండు, డబ్ల్యు. సి. గైన్, ఘోష వ్యాయమూర్తు, మేజర్ జనరల్ కోయిమన్, సర్క్లెడ్ డేకాన్ సెనాని, సర్ తామస్ సిక్కు, సర్ యి, రెజిస్ తాతాగారి సతియ, సర్ సేమార్ ట్రిటన్, మేజర్ జెనరల్ సర్ డబ్లియూ తాం ప స్సన్, సర్ మత్తే బ్రాటర్ గార్లు ఓడ నుండి దిగిన వారిలో ప్రముఖులు. (ఆ. ప్రె.)

బీరారు గవర్నరుగారి పర్యటనము

రాంచి, నవంబరు 7— ఈనెల 12 వ లేదిన బీరారు ఉత్తర రాష్ట్రముయొక్క గవర్నరుగారు పర్యటనము చేయుటకు బయలుదేరుదురు. టాంపాంచి, గోవిందపురం, పురూలి యా స్థానములను సందర్శించి 28 వ లేదినాటికి పాట్నానగరము.

(ఆ. ప్రె.)

ఈరాత్రి కొత్తకాన్ఫరెన్సుముందును

నేటి రాత్రి 9-30 గంటలకు నన్ను ఎస్టేషనులో కలుసుకొనుము
అక్కడ యేమి? మీకు తెలియదా? తెలియదు!

సుప్రసిద్ధమైన వెల్లర్సు సర్కసు.

ఈ సర్క్సునులో ఎప్పుడును ప్రపంచమునందుండు గొప్పవిద్యములు చేయువారు గలరు
అట్లనా? అయితే నిజముగా మిమ్మును నేను ఈరాత్రి కలుసుకొనెదను.

ప్రతిరోజు రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శనము ప్రారంభము.

నూటిని (సాయంకాలప్రదర్శనము) బుధ, శని, ఆదివారములందు

సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ప్రారంభము.

ప్రవేశకట్టుములు:— రు 10, 3, 2, 1 గాలి అ. 0—8—0

టి. జి. వెల్లర్ ప్రాప్తేటరు.

సి. రామానుజం మేనేజరు.

కాంపాండువడి బారువడి జాబితా లపుస్తకం

వకీళ్లకున్న, వర్తకులకున్న, వడ్డీవ్యాపారస్తులకున్న అమూల్యము

అసలుమొత్త మెంతయినను యెంత కాలమునకైనను నెల 1.కి రు 100.కి రు 0.8.0 లు మొదలు రు 2.0.0 లు వరకు 28 విధములగు వడ్డీరేట్లను సాలూపరి కాంపాండువడిలో ఆర్యో అసలీఫాయిదాలు కలసి నమొత్తము నెల 1.కి రు 100.కి 0.4-0 లు మొదలు రు 2.2-0 వరకు 50 విధములగు వడ్డీరేట్లను బారువడ్డీలను నెలశీత మెంతవయినను 28, 29, 30, 31 రోజులుగల నెలలలో యెన్ని రోజులకైనను యింటిఆద్యలు, జీతములు మొదలగునవియున్న కనపర్చబడియున్నవి. వ్యాకాశములపై ముద్రితము. కొండు క్యాపిటలేండు. నెల రు 2.0.0 లు రెపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము. వలయువారు:—

పంక సూర్యనారాయణ బి. ఏ., బి. ఎల్. స్ట్రీడ్, రాజమృధి.

OM
THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY
Life and Marriage Assurance Company, Limited.
Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).
Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 1,00,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000]
Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs. 5,000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st January 1925. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:—
(980) Messrs. P. K. Rau & Sons.
Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

EVANS

లైము అండు గ్లిసరెన్

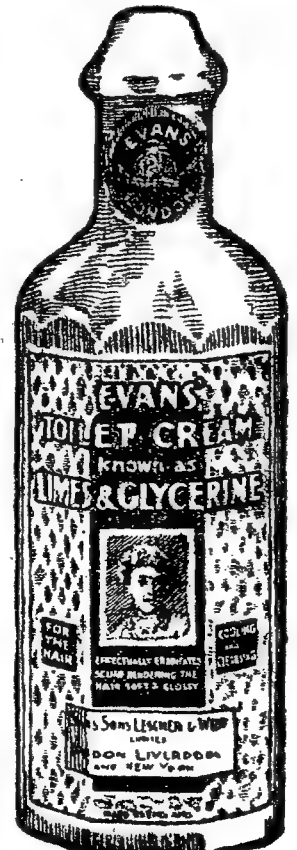
మీరు ఆఫీసుకు రైలులో పోవలయునా? మీరు ఆఫీసుచేరినచే మీ వెంట్రుకలు అందముగానుండదు. వాటిని సరిగానుంచుటకు అచ్చట దువ్వెనగాని, బ్రష్ గాని మీకుదొరకదు. మీరు ఇవాన్సు లైము అండ్ గ్లిసరెన్ నును వాడిన మీ వెంట్రుకలు శుభ్రముగాను, ఆరోగ్యముగాను యుండుటయేగాక అవి ఉదయపుపూ దువ్వె ప్రకారమే దినమంతయు అందముగాను, నుచువుగాను నిగనిగలాడుచుండును.

ఎట్టిని సీలుగలబుడ్డినే పట్టుపట్టికొనుడు.

ఇవాన్సు సన్న. లెచ్చర్ అండ్ వెబ్, లిమిటెడ్.,
లండన్, లివర్ పూల్

ఇండియాకు గల క్రిస్టె జంటెట్ వీలము

పోస్టువాళ్లు నెం 313 బొంబాయి.

బర్తాప్రభుత్వము

మరి పండ్లదొంగలసంఘము సక్రమమైనవిగాదని ప్రకటింపబడెను

రంగూను, నవంబరు 7:— క్రిమినలుల సవరణ చట్టముక్రింద తావాలో నొకసంఘమును తాయూత్ మో జిల్లాలో బంధించి సంఘమును సక్రమమైనవిగాదని బర్తా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

తలపన్ను వసూలు

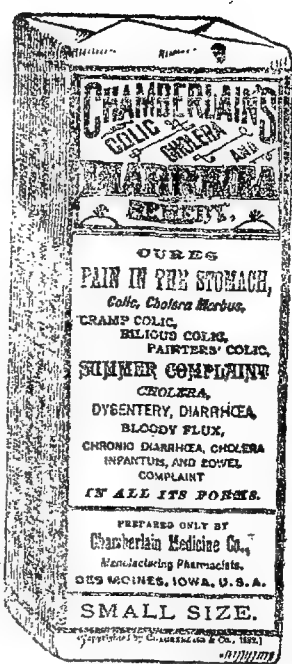
క్రమముగా సాగుచున్నది

రంగూను, నవంబరు 7:— తలపన్ను వసూలుసందర్భమున చిక్కులు తలపడిన జిల్లాలనుండి వచ్చుచున్న సమాచారము ప్రభుత్వమువారికి సంతృప్తికరముగను నున్నది. దొరతనము వారు తీసికొనినదర్మ సఫలీకృతముగ నున్నది. క్రమముగా ప్రజలు పన్నునిచ్చుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

రంపపితూరీ కేసులు

నరసీపట్నం స్పెషల్ అసిస్టెంటు ఏజంటుకోర్టులో విచారణ జరుగుచున్న పితూరీ కేసులలో ముద్దాయిలగు శ్రీయుత రాళ్లపల్లి కాశీన్నగారు, పణతుల చివంబరంగారు, కందుమరి నారాయణరావుగారు (శివస్వామివస్వేష్టరు) పిరపైని వచ్చిన కేసులలో క్రిమినరీ విచారణ పూర్తియైనది. సెషన్సుకోర్టుకు కమిటుకాబడినది. డిశంబరునెలలో సెషన్సుకోర్టులో విచారణ ప్రారంభమగును. ముద్దాయిలతరపున శ్రీయుత బారిష్టరు కే. శేషగిరిరావుగారు, పంక సత్యనారాయణగారు, కొల్లూరు వెంకటరత్నంగారు పనిచేయుచున్నారు. విచారణ పూర్తియై సరికి యింకా ఎంతకాలమువట్టుకో తలెయ్యదు.

వేములపూడి కాపురస్థులగు ముగ్గురు త్రియాలపైని దాఖలుచేసిన ఫితురీ కేసు యింకా నరసీపట్నంలో విచారణ జరుగుచున్నది. యీనెల 17 తేదీకి తిరిగి వాయిదా పడినది. ఫిల్మీ సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులగు భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజుగారు అందులో ముద్దాయిలపక్షం స్వయముగా పనిచేయుచు సాక్షులను క్రాసుచేయుచున్నారు. (విశేషి.)

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనొప్పి అతిసార నివారిణి (2)

ఈ యధమును సేవించుటచే కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, శూలనొప్పి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. 93

భారతి

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతి చాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగులచిత్రములు ఇతర చిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

కార్తిక మాస సంచిక విషయానుక్రమణిక

ఆంధ్రకవిత్వచరిత్రము—భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; వర్ణాగమము—వింజమూరి రంగారావుగారు; అక్కరలు—గిడుగు వెంకటసీతాపతిగారు; నాపాట—భమిడిపాటి రామసోమయాజులుగారు; ననుచరిత్ర విమర్శనము—యడ్లపాటి వెంకటసుబ్బారావుగారు; ప్రేమ మహత్త్వము—జంధ్యాల శివన్నశాస్త్రిగారు; భగవదజ్ఞకము—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; నీవేనేను నీతోడిదేనిజలజగము—అధికార సూర్యనారాయణరావుగారు; తుక్కాపంచకము—ఆ. రంగ స్వామినరస్యతిగారు; ప్రేమతత్త్వము—మల్లాది సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు; సంశయపరిణామము—శ్రీవాసుదేవరావుగారు; యోచనానిమగ్నుడు—చింతలపూడి సీతారామయ్యగారు; విద్యుచ్ఛక్తి—కానూరి లక్ష్మణరావుగారు; మిత్రవియోగము—నోరి నరసింహశాస్త్రిగారు; సుందరప్రకృతి—శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు; ప్రాచీనాంధ్రులవ్వరు? ఆర్యులుకారా?—చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు; అపూర్వ గ్రహణము—శ్రీపాద లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు; పచ్చియెరువు—ఒకకృషి

వలుడు; బాలకృష్ణుడు—నరహరిసెట్టి వేంకటరత్నముగారు; మన పూర్వులువ్రాసిన రాజనీతిగ్రంథములు—మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్యగారు; నాజన్మభూమి—తాపీ ధర్మారావుగారు; భావప్రదర్శనము; భావసూచన—భమిడిపాటి పట్టాభిరామయ్యగారు; బాలకవి—సోమంచి సూర్యనారాయణశర్మగారు; లక్ష్మీ—మొక్కపాటి నరసింహ శాస్త్రిగారు; పూర్ణిమ—శతావధాని వేదల నత్యనారాయణశాస్త్రిగారు; ఉండవల్లి గుహలు—వేలూరి నత్యనారాయణగారు; ఆపదధారక శ్రీరామ స్తవము—మంగిపూడి వేంకటశర్మగారు; ౧3-వ ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు—తణుకు, తీర్థానములు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; విన్నపము—విద్వాన్ గరిమెళ్ల సోమన్నగారు; దీపావళి; గ్రంథ విమర్శనలు; సేవ్యసేవకోపదేశము—శ్రీరాజు వాసిరెడ్డి దుర్గానదాశివేశ్వరప్రసాద బహద్దరుగారు; సాభిప్రాయ విశేషములు.

చిత్రవటుములవివరము

వర్ణచిత్రములు:—శ్రీకృష్ణజలక్రీడ, మోహనకృష్ణుడు, జరాసంధవధ,

సాధారణచిత్రములు:—ఉద్యోగివలపు, అర్జునునిఅవహేలనము, చిత్రకారుడు:జబ్బు. ఏ. ఆర్యదాసుగారు; దానము; కానడారాగిణి, కేదారరాగిణి, నాటికారాగిణి, కామోదీరాగిణి, దీపకరాగిణి; 7 వ అజంతాగుహలయము కుడ్యోపరిభాగముయొక్క స్థాను; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

ఖద్దరు వస్త్రము

ఇకమిద నెల కొక్కకి స్త్రీయే

రాష్ట్రీయఖద్దరు సంఘమువారి ప్రకటనము

ఇదివరకు ప్రతినెలలోను 15 వ లేదీ 25 వ లేదీ రెండు కి స్త్రీలు ఏర్పరచితిమిగాని రెండుకి స్త్రీలు ఉండగూడదని భారత ఖద్దరు సంఘమువారి తేలిపించిరి. గాన యితరముండి ప్రతినెల 12 వ లేదీలోగా గుంటూరుకు నూలు పంపుటకు ఖద్దరు సంఘములును కాంగ్రెసు సంఘములును ప్రచారమును గట్టి ప్రభుత్వము చేయవలెను.

దేశంబునెలలో కాంగ్రెసు మహాభి జరగునుగాన ఆనెల 15 వ లేదీ నాటినుండి నూలును స్వీకరింపజాలదు.

నవంబరునెలకుమాత్రము 20 వ లేదీలోగా పంపవచ్చును. ఆలస్యముగా పంపుటవలన గుంటూరు కార్యాలయము నను అహమదాబాదు కార్యాలయముననుగూడ చాల యిబ్బంది కలుగుచున్నది.

సభ్యులుగాని యితరులుగాని స్వయముగా అహమదాబాదు సత్యాగ్రహశ్రమమునకు ఎంత మాత్రము నూలు పంపగూడదు.

జాతీయపాఠశాలలవారు నూలు పంపునపుడు విద్యార్థులలో నూలు వడికినవారి పేరులనుగూడ తెలియజేయగోరెదము అని రాష్ట్రీయఖద్దరు సంఘ కార్యదర్శి శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు తంజివారి నడపిరి.

శ్రీగాంధీ ఆంధ్రజాతీయ మహావిద్యాలయ విద్యార్థుల ఆంధ్రచర్యసంఘము, ఏలూరు.

(ఒకవిలేఖరి)

స్వస్తి శ్రీ చాంద్రమాన రక్తక్షీణమాసంవత్సర కార్తిక శుద్ధ ౬ భానువాసరమున (2-11-24) శ్రీగాంధీ ఆంధ్రజాతీయ మహావిద్యాలయ విద్యార్థుల ఆంధ్రచర్య సంఘ ప్రధమసమావేశము బ్రహ్మశ్రీ ఆచార్య పద్మపాఠ్యశీతంగారు ఎం.ఎ.బి.ఎస్. సిగారి అధ్యక్షతనకింద సమావేశమయ్యెను. అందలి చర్యాంశము దేశోపకారములు రైల్వే కాలనల యనునది. ఈసమావేశము దైవప్రసాదంతో ప్రారంభింపబడినది. గాధిగాజు కోటం రాజుగారు ఆయుర్వేద (విద్యార్థి) అధ్యక్షక ప్రశంసాపద్యము లను చదివిరి. పిమ్మట రైల్వేలాభాలభములును కాలనలలాభాలభములును గూర్చి చర్చజరిగినది. అధ్యక్షులయొనర్పాసముతో సభ ముగిసెను. అందు కాలనలే దేశోపకారకములని తీర్మానింపబడినది.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

వెనులభము! (పోస్తుభుర్వులుప్రత్యేకము) గణపాధికము! కరీములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి నైర్మలకాల మాత్రలు దివ్యామృతము. అక్షరము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, కిరన్ను, వ్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేర్చును.

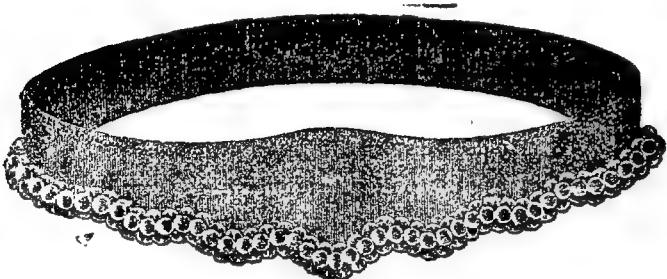
ఈ మాత్రలు మేనావార నొప్పులను వెంటనే మాన్చును. యిందు అనేకవిషయము చేరినవి. అనుభవము గల బౌద్ధమగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

(1078)

గడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, సమ్మకమైనది, కత్తిలేని వెండికి, సవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

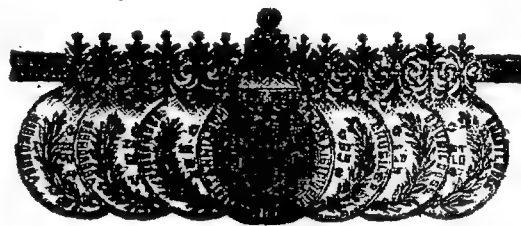
సా వి త ము 1893.

వంకిపడ్డాణము 25.45 సవరములవరకు యెత్తుగలదు కూలి తరుగుతో సహా రు॥ 55-0-0

పువ్వరాగములు, పచ్చలు, పట్టెకంపులతో చెక్కిన పడ్డాణము మోపు 1.కి ధర రు॥ 250-350 వరకుగలదు

కాకిమాల

1 కి ధర రు॥ 550-1000 వరకు గలదు

అన్నిరకముల వెండి, బంగారు, సీమకనలుములు, పట్టెకంపులు, పువ్వరాగములు నగలు, యితర సామానులు గల క్యాటలాగునకు ఉత్తరమువ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

1687 ఏకంసి చీబిల్దాస్ అండ్ సన్స్, నగలవర్తకులు, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 చెనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

గొప్పజిన్నింగ్ గ్రౌండ్స్ ఫ్యాక్టరీలాటరీ

మంచితరుణము!

త్వరపడుము!

రూ 52,500 కు లాటరీ టికెట్టు 1-కి రు 5-0-0 10,500 టికెట్టు మాత్రమే

గవర్నెంటువారి L. DIS. 3505, 1924 గా తెలియపరచి లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాము.

లాటరీవేయ ఆ స్థితివరము:— కడపజిల్లా జమ్మలమడుగుతాలూక కొండాపురంలో మాస్టాఫీనానుభవముతో వున్న నుమారు 4 యకరముల భూమిన్ని చుట్టూ కాంపౌండుగోడ. అందులో వున్న 11 హార్స్ పవర్ పోర్టబిల్ స్టీయింబజ్ 10 ప్లాట్ బ్రదర్స్ జిన్నులు. 3 శి. టైప్ డిక్టాటర్లు, టెల్గ్రాఫ్, క్లినింగ్ మిషన్, ఫిటింగ్ చేయని 2 ఆయిల్ ఎక్స్ట్రాక్టుమిషనులు, వీటికి సంబంధించిన బిల్లింగులు గోడవునులు, సామానులు, కాపురముండుటకు దివ్యమైన మహాలు గల గొప్ప యిల్లున్ను, కాంపౌండులోకి చేరిన మడివకయిల్లున్ను, కూలీలకు 6 కొట్టములు, బావి, నిమ్మతోట గలిగి మంచి నర్సింగు ఆర్డరులో వున్నది.

సాకర్యములు వగైరా:—రైల్వేస్టేషన్ కాంపౌండుతో యీ ఫ్యాక్టరీగోడ కలుసుకొని రైలుకు మిగుల చేరికగా వున్నది. కడపనుంచి తాడిపత్రివరకు బాగుగా పనిచేసిన మొదటితరగతి ఫ్యాక్టరీలలో నిది యొకటి. దినం 1-కి 12 గంటలు పనిచేసిన 100 బార్వల శనిగెకాయ పప్పు, 8 బార్వల దూది తయారగును. ప్రత్తి శనిగెకాయ విశేషముగా పండు పల్లెలకు మధ్య నున్నది. కొండాపురం శనిగెకాయవ్యాపారము నకు విశేష ప్రసిద్ధి కెక్కినదని సర్దులకు తెలిసిన విషయమేను.

ఇతరవిషయములు:—టికెట్టుయావత్తు పూర్తి అయిన వెంటనే లాటరీకలుపుతేది పినిగిని. ఆంధ్రపత్రిక, హిందూపత్రికలలో ప్రచురముచేయించి మ॥ రా॥ రా॥ గుత్తి దివాన్ బహద్దూర్ పి. కేశవపిల్లె గారున్న యింకా తగుపెద్దమనుష్యులయెదుట లాటరీ కలిపి యెత్తబడును. వసూలు అయినసొమ్ములో ఖర్చులుపోను, మిగతసొమ్ము కడప యింపీయల్ బ్యాంక్ లో డిపాజిట్ చేయబడును. 7లుపొందువారికి వెంటనే పోస్తుద్వారా తెలుపుతూ పైపత్రికలలో ప్రచురము చేయబడును. ఆవెంటనే 15 రోజులలో వారి స్వంతఖర్చులపైని మావల్ల క్రమమైన దస్తావేజును పొందవచ్చును.

లాటరీ టికెట్టు మావద్దగాని, మేము నియమించిన ఏజెంట్లవద్ద గాని, స్వయముగాగాని, మనియార్డర్ ద్వారా సొమ్ముపంపిగాని పొందగలరు. లాటరీ టికెట్టు అమ్ముటకుగాను, కమిషన్ యేజెంట్లు కావలెను. మంచితమిషన్ యివ్వబడును. ఏజెంట్లుగా పనిచేయువారు, గొప్ప లాభము పొందుటకు మంచితరుణము. కమిషన్ వగైరా అన్ని విషయములకు లాటరీ స్వంతదారుల మగు మాకు, యీక్రింది అడ్రసుకు వ్రాసిగాని, స్వంతంగా వచ్చిగాని, యేర్పాట్లు చేసుకొనవచ్చును.

లాటిరీటిక్సెట్టు అమ్మవారు మా యేజెంట్ల కాదా అనుటకు తార్కాణం మా ఆశాస్త్రీ తెలుసుకు చూడకోరెదము.

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి, బి. సి. మల్లారెడ్డి

1732

పోస్తు, కొండాపురం. కడపజిల్లా.

M. S. M. R.

లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1681

10, నిన్ బెట్ రోడ్డు, లాహోరు.

(1924 సం॥ 28 వ తేదీన 1918 సం॥ 10 ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్ట్ ననుసరించి రిజిస్టరు చేయబడినది.)

అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ 10,00,000 చందాలు వేయబడిన మూలధనము రూ 10,00,000

1-11-1924 తేదీవరకు చెల్లించబడిన మూలధనము రూ 88, 255 లు

1-11-1924 తేదీన వసూలుకావలసిన అలాటుమెంటుపై కము రూ 11,745

మూలధనమునకు పై గానే చందాలు వేయబడినది. వాటాలకు యికముందు దరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు.

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు

1. లాలా లజపతిరాయగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయ బడధగల్ రామ్ గారు,
4. రాయబహదూరు లాలా ధన్వంతరీరాయగారు, 5. లాలా దీవాన్ చందుగారు, 6. డాక్టరు నిహాల్ చందు సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానంగారు. (మేనేజింగు డైరెక్టరు)

అసాధారణ, అపూర్వవిజయము గలిగినది. మొదటి రిక్ట్ మాసములలోనే రూ 14,00,000 లకు పైగానే ప్రాప్తి లభించింది. అందరికీనీ అనుకూలమైన పాలిసీలు, పాలిసిహోల్డర్లకు తొందరకలుగజేయునట్టి నియమములు లేవు.

మిక్కిలి నిపుణతగాను, మితవ్యముతోను నిర్వహించబడుచున్నది.

ప్రాసెక్యూటరు, ఫారములు, ఇతరసంగతులకు ప్రధానకార్యాలయమునకు దరఖాస్తుపంపిన పంపబడును.

పండిత కె. సంతానం (మేనేజింగు డైరెక్టరు)

మంచి పలుకుబడి, పూర్తిగాలవాదమాత్రము దరఖాస్తులు ఈ దిగువవిలాసమునకు పంపుకొనవలెను.

లోకల్ అడ్వైజరీకార్యాలయము, 16 నుంకురామ కెటిపిడి, మద్రాసు.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

1540

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటిక్రింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును.”-“ఇన్సురెన్సు అబ్జర్వర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను బోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సురెన్సు అండు ఫై నాన్ సియల్ రికార్డు” లండను.

కడపటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. నిజంట్లు కావలెను. కమిషను, జీతము భారాశముగాయివ్వబడును. ఆంధ్రప్రదేశ్ లకు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లకు ఫీఫ్ ఏజంట్, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

(1898)

ధనవంతులకు మాత్రమే ?

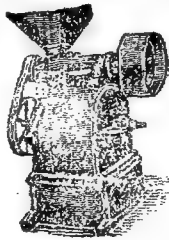
అనంగ ప్రభయాకాశి

వాటిని విశేషకృతము, ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, కాశ్యోతియ్యకము నిచ్చును, కాశ్యోతముగా తయారచేసిన ఈవిశేష కృతము నిరపరాధమైనట్టి స్థితులలో మాడక్రాంతిచుగతులనును పుష్టినియచ్చును యింద్రజాలమునలె నూతనమాయును కలిగించును. పూర్తిగాగల వివరములకు వ్రాసిన యినాముగా పంపబడును. 30 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఒకటులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలగు ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేళవజీ, నెం. 49 బందరుపిడి, మద్రాసు.

మెషిన్లు ఆమకము

1. క్రొత్త 16 గుట్టుల పవరుగల హారన్నులి యంజను.
2. క్రొత్త 12 గుట్టుల పవరుగల బెట్టి యంజను.
3. మంచి సకెండుహోండు 20-25 గుట్టులపవరెగల ఆక్రాయిడు పైపు, హారన్నులి యంజను.
4. బెట్టి రైసుపాల్లరు పాలివర్నతో సహా నెం 1 ను 7 ను.
5. క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల మేషిన్ మెషిన్.
6. 14 అంగులము డ్రైమామిటరుగల, వర్టికల్, పండియల్లు.
7. క్రొత్త 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం స్క్వా, కట్టింగ్, లేపు, యికా వుపయోగించిన 12 అడుగుల X 10 అంగులం, 12 అడుగుల X 10 1/2 అంగులం రేప్రులున్న ఉప్పవి.
8. ఉపయోగించిన 50 గుట్టుల పవరుగల, బ్లాస్టింగ్, 65 గుట్టుల పవరుగల, రప్రు, ప్రాప్టరు, ప్రాద యిలు యంజను, (బ్రాంబాయి స్టామలోగలవి)
9. ఉపయోగించిన 20 గుట్టుల పవరుగల, మార్షలు, హబిలు, సిలిండరు, పోర్టులు, ప్లీం, యంజను. (కల్ కత్తె స్టామలోగలదు.)

మాయొక్కధరలు మిక్కిలి తక్కువ, వచ్చిచూడుము.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, సెంబుదానుపిడి, చెన్నపురి.

కృష్ణాజిల్లా మోమా వైద్యశాల-యోగారు

విజ్ఞాపన

గుంటూరు రాజమహేంద్రవరము. పితాపురము మొదలగు పట్టణములలో స్త్రీలకు వైద్యమునిమిత్తము సౌకర్యములు ఇలా కలిగియున్నవి. ఈ జిల్లాలో ఈ పట్టణములలో నియతకాలము గాని స్త్రీలకు ప్రత్యేకవైద్యశాలలు లేని లోపమువల్ల ప్రసవ సమయముందున్న యితర జబ్బు, సమయములందున్న యీ ప్రాంతములందుండేడి స్త్రీలుపడుచున్న కష్టము లందరికి తెలిసియున్నవి. ప్రస్తుతము భౌగోళికములకొందరు ఆనీక వ్యయ ప్రయాసల కోర్చి అవసరము కలిగినవృద్ధులు తమ స్త్రీలను గుంటూరు వగయిరాపట్టణములకు తీసికొనిపోవుట తటస్థించుచున్నది. భవంతులు సహితము సందర్శములు కూడనవచ్చును. ఇక్కట్లు పడుచున్నారు. వీరలు పడుచున్న కష్టములు చెప్పవలసిన అవసరమేలేదు. మన పట్టణముందు స్త్రీలవైద్యసహాయమునకు గుంటూరు ఆస్పత్రివంటి యాస్పత్రి నొకటి నెలకొల్పినదాదల మన పట్టణపు స్త్రీలున్నా చుట్టుపట్ల లాలాకా గ్రామాదులందుండిన స్త్రీలున్నా స్వేచ్ఛగా చికిత్సచేందుటకువలెగానుండుననియోచించి యుమాత సంతకృత్యమునందీ ప్రయత్నము జరిగించుచుంటిని.

సాధ్యమైన ఆర్థికారలు గవర్నమెంటుకు దరఖాస్తు చేసి రూ 5000/- రూపాయలు గ్రాంటు యిచ్చే వాగ్దానముమాడ పొందియున్నాముగాని యంతవరకు యేమియు నిర్ధారణ చేయలేక. ఈమధ్య కోమును కేతలిక్కు (కాకావెంటు, స్త్రీలు) వారుగూడా ఆరంభింపవలెనని కుతూహలముతో నున్నట్లు చెప్పియుండిరి. కాని యీ పట్టణమునకును చుట్టుపట్ల గ్రామములకును నలసినన్ని సౌకర్యములు గల స్త్రీ వైద్యశాలను స్థాపించి నడుపగలుగుదురా యని సంతయును వాడచుచున్నది. ఇదిన్నీ గాక ముగిసిపలు సంఘమే యీపనికి పూనుకొన్నయెడల మొదట కావలసిన ఖర్చులలోను ప్రతిసంవత్సరము జరుగవలసిన ఖర్చులలోను గ వర్న మెంటు వారు స గ భాగముఖర్చులు భరింపవచ్చునని యాహులు. కట్టడములకున్నా ప్రతిసంవత్సరము ఆయ్యేఖర్చులనున్నా కొంతవరకు ముగిసిపలు సంఘము సహాయము చేసవచ్చును. అందుకల్ల పురపాలక సంఘముగాని యితర స్థానికసంస్థగాని లేక ప్రభుత్వమువారే గాని యీ కార్యము పూనుకొనినయెడల జయప్రథముగా నెరవేరగలదని యోచించి యీవిజ్ఞాపనము చేయుచున్నాను.

ఈమహాప్రతిష్ఠాపనకు కనీసము లక్షరూపాయలు కావలసియున్నవి. పరోపకారచింతగలవారును విశాలహృదయులును డాక్టర్యవంతులగు మహానీయులు ముఖ్యముగ నారీమణులు సహాయముతో యీమహాకార్యము నిర్వహించుగ కొనసాగుగలరు. స్త్రీజనులకు వహాపకారయై వీరుసాదల కష్టములను తొలగించు యీ ధర్మ ప్రతిష్ఠాపనకు సర్వజనులు తోడ్పడ ప్రార్థితులు.

విరాళములుగాని తమపేరు కాశ్యోతముగ నుండునట్లు ఒక్కొక్క వాడుగాని వాడులుగాని ప్రతిష్ఠాపనజేయవలసినవారు యీక్రింది చిరునామాకు తెలుపప్రార్థితులు. విరాళముల సంగతులకు “మోమాహాస్పితలుభండు” నిమిత్తమునిసామ్యుపపవలెను సామ్యుఖర్చుపై పర్వంతము బాంధునందు సామ్యుకొంది సరియయ్యి జమాఖర్చు చెప్పడవును. పంపిన సామ్యుకొందిని వెంటనే పంపడవచ్చును. ఈమహాకార్యమునకు తగిన కోడ్పాటువచ్చునని భార్యముకలిగినవీధుల పురపాలకసంఘమువారి ఆమోదమును సహకారమును నడసికార్యసాధనమునకు గడంగవచ్చును.

యేలూరు } రావుసాహెబు వెంకట్రామయ్య
6. 11. 24 } బి. యె. యం. యల్.
చేరుమేక ముగిసిపలు కవుర్నిలు యేలూరు.

క ఫ చింతామణి

నాణ్య, పిత్త, శ్లేష్మ, ఉబ్బనములు, దీర్ఘదగ్ధులు, తుయ, రక్తక్షయ, క్వాసకోశము, గొంతుకనందు కశ్యోకష్టే దగ్ధులు, ఆయాసము, ఒగర్పు, కరీరము శుష్కించుట, పిత్తమధికరించి నోటు నీయారుట, అజీర్ణము, అరుచి ఎన్నివిధముల, గుంజకొన్నకు కఫము బయటపడకుండుట మేఘరంజని మొదలగు కఠిన వ్యాధులకు ఆమోఘముగా బరిజేసి జీవితము ముఖ ప్రథమగా జేయును. గ్యారంటీగా నెలకు సరిపడుమందు రూ 4-0-0. పక్షమునకు రూ. 2-0-0. వారమునకు రూ. 1-0-0. బి. పి. ఖర్చులువేరు. సుమారు 100 యోగ్యతాపత్రికలు గల కేట్లూ యువాం. యం. సుబ్బారెడ్డి, ప్రావయిరు, డిడ్డి అండుకో గోపాలపురం, కొత్తపేట.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ గంధమాల, కాకినాడ.

చెన్నపురి బజారుధరాలు

నవంబరు 8-వ తేదీ శనివారము

(1) తానూములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు	42.0-0	పాత
బియ్యము 2-స్టాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలిది ,, ప 48 గలది రు	14.0-0	14.8-0
నెలూరిది ,, డిటా ,,	15.8-0	16.0-0
డిల్లీది ,, డిటా ,,	16.8-0	17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8-12.0	9.0-0
సువ్వులు ,, ,,	20.0-0	24.0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు	11.0-0	రు 12.0-0
సెనగలు ,, డిటా ,,	11.8-0	12.4-0
పెసలు ,, డిటా ,,	11.8-0	12.4-0
మినుములు ,, డిటా ,,	12.0-0	16.0-0
ఉలవలు ర 164 ,,	9-4.0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నూనెలనూనె బా 1-కి	రు 170.0-0	175.0-0
నెయ్యము 1-కి	,, 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం చేరు సెనగపప్పుబా 1-కి	,, 65.0-0	68.0-0
ఇతరప్రదేశము ,,	,, 60.0-0	62.0-0
చేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 155 మినుము ను 158		
అముదము బా 1-కి	రు 170.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 190.0-0	195.0-0
కూరపసుపు ,,	రు 125.0-0	180.0-0
మిరిపకాయలు(గుంటూరిది) బా 1-కి రు	120.0-0	188.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	50,55	
కాళహ ప్రిపాయకట్టు ,,	రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-కి	రు 85.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి	రు 82.0-0	88.0-0
చదరం ,,	,, 82.0-0	88.0-0
రవుండు ,,	,, 82.0-0	86.0-0

(6) లోహములు

కండి 100 కులలికు	రు 75.0-0	79.0-0
బంగారము, కులము 1 కి	రు 22.8-0	28.0-0
సవరను 1-కి		14.10.6
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 260.0-0	265.0-0
రాగి డిటా	రు 295.0-0	300.0-0
ఆస్కా-కెర్నెర బా 1-కి	రు 88.4-0	88.12.0

(7) రాగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు రు	75.0-0	
వొట్టికృష్ణము డిటా	,,	
సింహం డిటా	,,	
గుర్రం డిటా	,,	

(8) దూది

బోండా వెట్టు బా 1-కి	రు 320.0-0	
----------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	రు 9.10.0	
వధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 8.6.0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	రు 8.12.0	
ఆహమబాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.0-0	
నూకయేనుగ నెం 20	రు 11.6.0	
జూన్ నెం 20	రు 11.12.0	
,, ,, 40 ఏ తేలిక ఆయినను	రు 14.6.0	
గోకాకు నెం 12½	రు 9.8.0	
వద్వాక్ నెం 24½	రు 11.14.0	
14½ క్వీలకా పత్తి	రు 9.8.0	

కృష్ణా నందా నబ్బు

డినివివాదులుచే యేలాటివాద మంటు లేకనే దేహమునకు దేభాగమునందు దైనను యుండునెట్లుకలను తక్షణమే తీసివేయును.

8 బిళ్లలుగల పెట్టు 1 కి ధర రు 1.4-0.

8 పెట్టెలను ఒకేదాఖా కొనువారికి ఒక పాం పెన్ పేనా యినాముగా పంపబడును.

సుందరం అండ్ కో.,

5 భద్రపూర్ణవతి, పాల్వంచ, మద్రాసు.

“న ర్వి న న్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన నీ వామృతము

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న రసాయనము లన్నిటికిని రాజావతిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు. ప్రాచీ, ప్రదీచి బౌద్ధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిళితముచేసి, తయారు చేయబడిన దివ్యవధము. నరముల బలహీనత, నపుంసకత్వము స్వల్పముగా మన్నన, హెచ్చుగా మన్నన, రక్తహీనత, బరువుతగ్గుట, అపరిశుద్ధరక్తము, దుర్బలత్వము, న్యూరస్టీరియా, మలబద్ధకము, ఆశ్మయ మొదలగు అన్ని విధములు చెనువ్యాధులు, తీరనివ్యాధులు లేవక గుణమగును. కఠినపత్వము, లంకణముచేయ నవ సరములేదు, సాధారణ దుర్బలత్వమునకు వైకి కన్యూరైలుమును వాడవలెను. నర్వినమువలననేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నెలకు సరిపడు నర్వినము బౌద్ధము స్వర్ణముతో మిళితమైనది. బుడ్డి 1 కి దు 5-0-0. ప్రై ఫూతబౌద్ధము రు 2-8-0 ఒక ఫూర్నిపెట్టు రు 7-0-0 తపాల ఖర్చు చేరు. ఉష్ణదేశములలో నుండువారి కిది అమోఘమైనది.

డి. వెంకట్రావు ఎన్సైక్లూరు, డి. ఏ. నైచాపేటపోస్టు “మందు పుష్టిని కలుగజేసినది”. మిస్టర్ ఎం. డి. నాయకర్, మద్రాసు “రక్తమును శుద్ధిచేయును”. మిస్టర్ హెచ్. కార్తరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్మర్యకరమైనది”. డాక్టరు బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్మర్యకరమైనది”. డాక్టరు ఎస్. మాస్సె ఆహమబాబాదు: “నూర పీసీయా రోగికి చాలమంచిది”. మిస్టరు డబ్ల్యూ. శెట్టి మద్రాసు “2 పానల బరువు ఎక్కువైనది”. మిస్టరు యాక్ ఖాన్ సి. ఐ. డి సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పాట్నా “ఉపయోగకారి, గుణకారి”. ఎస్. ఆర్. రాజు ఎన్సైక్లూరు డి. ఏ డెప్టీ కలెక్టరు కేలూరు “నాకు చాలమేల చేసినది”. మిస్టర్ పి. ముర్మురాయలు, రంగును “సంపూర్ణత్వపి నికలుగ జేసినది” మిస్టర్ ఎస్. సి. డిటా కానిటర్ ఇన్స్పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది” ఆశ్మయముగా నుండ గోరిన ఇప్పుడే ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు చేరులో బాగల్ పూరు విలాసమునకు వ్రాయుచున్న లేక ఏజెంట్ల వద్ద తీసుకొన వచ్చును. (1482)

Behar Chemcl Works, Bhagalpur. Branch-Mihijam. Telegrams:—Chemists, Bhagalpur or direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches. DADHA & Co., ASVIN & Co., Iyancanoo Mudalliar Mrdaas. Woollen Mart Mangalore; A. Abid & Co., Hyderabad. T. C. Nataraj & Co., Mysore.

మ లే రి యా, ఇ త ర జ్వ ర ము ల కు

1591

వై రె క్కు

ఒక్కటే అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, ఆశ్మయమునుపొందిన లెక్కలేనివారితో ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వై రె క్కు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన బౌద్ధములుకాదు. ఫారములైనాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-18-0 వి. పి. చార్జీతో సహా రు 1-2-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.
CALCUTTA

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగ రో గ ము న కు

అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద బౌద్ధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రో గము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ్ ములయొక్క వాపు, శుక్ల నవ్వుము, బలహీనము, నీపుతో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యబౌద్ధము.

గుణము:— 6 మోతాయలగెనోను పుచ్చుకొనిన తడిలామే ప్రవణము లేవక నిలుచును. హరితు మూత్రప్రసంగమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండ మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ఫర రు. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ఫర రు. 1-8-0

మా దివ్యబౌద్ధములు సుప్రసిద్ధమైనదానియన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్ర విచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ క్షరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

చెప్పకంటె ఉపయోగించి చూచుట మంచిది
మై సూ రు చందన సబ్బు ను
ఉపయోగించి మాకు తోడ్పడకోరెదము

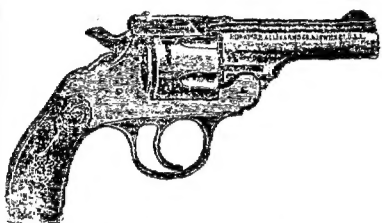
చేయబడినది.

(1560)

అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహీం అండు కో., 22, గిడ్డంగిపేధి, మద్రాసు.

ఒంటికాళ్ళమోటా తుపాకి ను ప్రసిద్ధుడు
కంపెనీకాశి చేయబడ్డది. (8068)

ధరలు
వరసము.
కేటలాగు
ఉచితము

నానావిధములగు రివాల్యర్లు అరులే
విదేశీటాలు యెక్కువని [స్థాపితము ౧౮౬౩ నుండి]

కాళ్ళము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. కేటలాగు యెక్కువగా ఉంది. కుడ దొరకును.
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కామినియానూనె
వెంట్రుక లేఅందము. రాలిపోకుండా జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్విసపుడు ఉండకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఉండ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకవేళవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు
(రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక
అత్తరు కావలసియున్న
ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 }
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయించబడును. తేకున్న సోలుపడెట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాహ్యమండు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

టెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొగలగునవి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మత్తులు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులను చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగో వా క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుటయును.

మేనేజరు,

సిటీ టాక్సీ కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ కు వీధి, జి.టి. మదరాసు.

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

ఘాటును సువాసన గలవి 3351

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అశీర్వము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, శిబ్బనము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వ్యత్యాసముకలె పనిచేయును. 8

250 మాత్రల సీసా రూ 0.4-0 డజన్ రూ 2-0-0 ఏ.పి. అం. పి. శి. వ. అండు కంపెనీ. పెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

ఒకేదినములో జ్వరము నయమగును

చలిజ్వరము, మలేరియా, ఇన్ ఫ్లు ఎంజా మున్నగువాటికి.

ప్రణనంజీవిని

చాల అపూర్ణమైన ఔషధము. అన్ని రకముల జ్వరములను ఒకేదినములో ఇది మరుపును. పేగులను శుద్ధముచేసి మంచి ఆకలిని గలిగించును. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0. 1-8 బుడ్లపరకు తపాలాఖర్చు రూ 0.10-0.

శస్త్రచికిత్స లేకనే

బాగుచేయబడును

కఠినమైనట్టియు దీర్ఘ కాలముగా నుండునట్టియు మూలకశంక (ఫిస్సులా) శస్త్రచికిత్స లేకనే బాగుచేయబడును. అనే సారాలు శస్త్రచికిత్స చేసినది నయముకాలేదు. మాకు వివరములు తెలుపగోరెదము.

Telegrams } Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
"Rajvaid" } Head Office :-152, Harrison Road
Calcutta } CALCUTTA.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని గౌరవమును గురించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

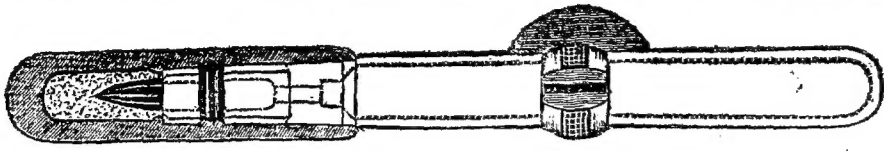
అన్ని జాతులవారును ఏవయమ్మునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

82 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కెర రూ 1-0-0 ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాలటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక

గౌను
పాల్సీలు

పాంట్స్ పేసాల బంగారపు పాల్సీలబదులు యీ నూతన గౌను పాల్సీలు దేశమంతయు వాడుకలో నున్నవి. గ్రోసు రూ 14.
గౌను పాల్సీల కలము బకతూరి సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
మైలాపూరు గ్రోసు రూ 14, గౌను పాల్సీ ఫ్రంట్ పేసా రూ 1. డబ్బు రూ 10.
విక్టోరియా డిపో, మద్రాసు.

కర్తవ్యాలవారి

వెల సీ 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-11-0

ఈ వ్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము
నికలుతు, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును.
5,6 బొట్లను చెవిలో పోసిన వాధ వెంటనే తగ్గును.
అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు బొంబాయి

వాణిజ్య రాక్షస శాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందుకనులు, రబ్బరుప్లాంపులు, సీట్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానములు, నులపై చెక్కుట, బొక్కులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానములు (30%) ఎంగ్రేవింగు

జి.జి.

జి.జి.

వై. చి. వారి చే కనిపెట్టబడిన గొప్ప
ఎలిక్ట్రిక్ గాడినవ్

ప్రపంచమునందుండు టూనిక్ లన్నిటిలో గొప్పది

లేక ప్రాణాధారమైనది. ప్రాణనరు బ్రాహ్మసేక్యా
ర్లువారిచే కనిపెట్టబడినది. శేతస్సు, గ్రుడ్డు సంబంధమైన,
సెల్సు, మిక్కిలి ముఖ్యమైన, ఉదారమైన, అతిపుష్టికర
మైన జంతువులయొక్క భాగములనుండి తీయబడినది. ఇది
వరలో ఉపయోగించిన వాటికంటెను మిక్కిలి బలము
కలది, ఆరోగ్యకరమైనది. లోబడి పుచ్చుకొనుటకు మిక్కిలి

తగినది. తీపుగాను, మనోహరముగాను నుండును. జీర్ణ కోశ
మునకు ఏలాటితోందర లేక సులభముగా జీర్ణమగును.
ఆకలిని కలుగజేయనట్టియు, సాధారణమైనట్టియు టూని
కు లన్నిటికంటెను ఇది శ్రేష్ఠమైనది. నిజముగా ఎలిక్ట్రిక్
గాడిన్యా ఆరోగ్యము, చురుకుదనము, పుష్టి చేరికగలది.

ఈదిగువతెలుపబడిన వ్యాధులకు ఎలిక్ట్రిక్ గాడినవ్ మిక్కిలి అమోఘమైనది

గండమాల, హైడ్రోగములు, మెదడు నరముల
సంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వాసనాదంధమైన వ్యాధులు,
శ్వేతధాతువు సంబంధమైన వ్యాధులు, అమెనోరియా,
బ్రెస్ట్ రియా, డిస్ మెనోరియా, ఇండ్రయ సంబంధమైన
వ్యాధులు, గర్భసంబంధమైన వషణములు, హేమరేజ్
(మూత్రనాళము, మెదడు, దంతములు, ఊపిరితిత్తులు
మొదలగు భాగములకు సంబంధించినది) పాండురోగము,
బలహీనము, అన్నివిధముల కఠినవ్యాధులు, క్లోరోసిస్,
పిచ్చి, జ్వానకశక్తి లెగ్గుట, కనినతరువాత నుండు శ్రమ
బుడ్డి 1-కి ధర రూ 14, 3 బుడ్ల ధర రూ 40, 5. పి. వ్యాకింగు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

అమితముగా పనిచేయుట, బడలిక, ఆయాసము, మాంస
మును తినివేయుపుండు, హృదయము లేక మెదడుచెడుట,
నరముల బలహీనత, పక్షవాదపు, దేహమంతటను
లేక ముఖమునందు మాత్రము గలుగునది, నిద్రలేమి,
తలమెప్పి, నాడీవ్యాధి, తుంటిలోని నెప్పి, తిమురు
వాయువు, క్షయరోగము, ట్యూబర్ కులోసిస్, అతి
మూత్రము, తిమురు, గొడ్డురాలితనము, నపుంసకత్వము,
స్పోటకముచే గలుగు వ్యాధులు, ఉబ్బసము, మేహ
రోగము, పపునవేషణముయొక్క వాపు లేక ఇన్ ఫ్లా
ఎంజా లేక మలేరియా వచ్చినతరువాత తేరుకొనుట.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనును సోల్ ఏజెంట్లు,

మదన్ సన్సు & కో., కెవింసులు

క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు బొంబాయి

మద్రాసు డిపో:—వి. ఎన్. ఆర్. మూర్తి & సన్సు, 9, పోప్ హమ్ము, బ్రాడ్వే.

హనుమాన్ నమస్కరము

లోక ప్రసిద్ధ
మైన

(1727)

దీన్ని భూమానమైనది పేరులేదు.

ఎన్. గంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువిధి, మదరాసు.